

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

OSMANLI: DURAKLAMA, GERİLEME, DAĞILMA (KPSS ÖZEL)

1. Duraklama ve Gerileme Dönemi

Bahçesaray (1681)
- İlk Osmanlı-Rus Antlaşması

İstanbul (1700)
- Azak Kalesi Rusya'ya,
Karadeniz'e İnış

Pрут (1711)
- Azak Geri Alındı, Ümit Doğdu

Belgrad (1739)
- Son Kozançlı, Karadeniz Türk Gölü,
Kapitülasyonlar Sürekli

2. Küçük Kaynarca (1774) - "En Çok Soru Çıkan" (YIKIMI!)

Kırım Bağımsız!
(İlk Türk/Müslüman
Toprak Kaybı)

Halifelik
(Siyasi Güç
Olarak İlk Kez!)

**İlk Savaş
Tazminatı**
(Para Keseleri!)

**Ortodoks
Himayesi**
(Rusya İç İşlere
Karışıyor!)

3. Dağılma Dönemi (Stratejik Değişimler)

Yaş (1792)
- Kırım Rusya'nın,
Dağılma Başladı

Edirne (1829)
- Yunanistan Bağımsız
(İlk Azınlık)

Hünkar İskelesi (1833)
- Boğazlar Uluslararası Sorun
(Son Tek Başına Karar)

Paris (1856)
- Avrupa Devleti Sayıldı,
Ama Galipken Mağlup
Muamelesi (Karadeniz'de
Donanma Yakı)

Berlin (1878)
- Sırbistan, Karadağ,
Romanya Bağımsız; Ermeni
Meselesi; Eviye-i Selase
(Kars, Ardahan,
Batumi) Rusya'ya

@gundemsinav

KRİTİK KPSS ÖZETLERİ:

İlk Osmanlı-Rus → Bohçesaray (1681); Kırım'ın Elden Çıkışı → Kaynarca (Bağ.) → Aynalıkavak (Özerk) → Yaş (Rus.); İlk Tazminat & Halifelik → K. Kaynarca (1774); Boğazlar Sorunu → Hünkar İskelesi (1833); Ayastefanos (1878) → Ölü Doğmuş!

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK - KPSS ÖNEMLİ SÖZLER NOTU

1. "Geldikleri gibi giderler."

Nerede: İstanbul (Haydarpaşa)
Ne Zaman: 13 Kasım 1918
Önemi: İleri görüşlülük, bağımsızlık inancı

2. "Ben size taarruzu değil, ölmeyi emrediyorum!"

Nerede: Çanakkale (Conkbayırı)
Ne Zaman: 25 Nisan 1915
Önemi: 57. Alay kahramanlığı, savaşın kaderi

3. "Ya istiklal ya ölüm!"

Nerede: Sivas Kongresi
Ne Zaman: 1919
Önemi: Milli Mücadele parolası, tam bağımsızlık

4. "Siz orada yalnız düşmanı değil, milletin makûs talihini de yendiniz."

Nerede: II. İnönü sonrası
Ne Zaman: 1 Nisan 1921
Önemi: Güven artışı, psikolojik kırılma

5. "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır."

Nerede: Sakarya Meydan Muharebesi
Ne Zaman: 1921
Önemi: Topyekün savaş, yeni savunma stratejisi

6. "Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!"

Nerede: Büyük Taarruz (Dumlupınar)
Ne Zaman: 1 Eylül 1922
Önemi: Askeri safha bitişi, düşmanın atılması

7. "Benim nâçiz vücudum bir gün elbet toprak olacaktır; fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır."

Nerede: İzmir
Ne Zaman: 1926
Önemi: Rejimin millete bağlılığı, Cumhuriyetin sonsuzluğu

8. "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir."

Nerede: Ankara (Öğretmenlere)
Ne Zaman: 1924
Önemi: Laik ve bilimsel temel, akılcılık

9. "Yurtta sulh, cihanda sulh."

Nerede: Ankara
Ne Zaman: 1931
Önemi: Dış politika ilkesi, barışçıl devlet

10. "Ne mutlu Türk'üm diyene!"

Nerede: Ankara (10. Yıl Nutku)
Ne Zaman: 29 Ekim 1933
Önemi: Birleştirici (kültürel) milliyetçilik

@gundemsinav

17. YÜZYIL OSMANLI ISLAHATLARI (DURAKLAMA DÖNEMİ) - KPSS NOTU

1. GENEL ÖZELLİKLERİ

Kişilere bağlı (Kalıcı değil) - Padişah/Sadrazam ölünce biter

Sorunların kökenine inilmedi - Yüzeysel çözümler

Baskı ve şiddet yoluyla - Zorlama

Halk desteği yok - Tepeden inme

Avrupa örnek alınmadı - Geleneksel

Saray, Ulema ve Asker karşı çıktı - Engelleyiciler

2. ISLAHATÇI PADİŞAHLAR

II. Osman (Genç)

- İlk ciddi ıslahat girişimi (Yeniçeri Ocağı'nı kaldırma fikri - İlk kez)
- Başkenti Anadolu'ya taşıma
- Şeyhülislam yetkilerini kısıtlama
- Saray dışı evlilik (Sosyal)

IV. Murat (Bağdat Fatihi)

- Baskı ve şiddet (Otorite)
- İçki ve tütün yasağı, kahvehane kapatma
- Yeniçeri zorbalarını temizleme
- Koçi Bey ve Katip Çelebi Risaleleri (Sorun tespiti)

3. ISLAHATÇI SADRAZAMLAR

- Tarhuncu Ahmet Paşa
- İlk denk ıslahat girişimi (Tarhuncu Bütçesi - Gelir/Gider dengeleme)
- Saray masraflarını kısıma

3. ISLAHATÇI SADRAZAMLAR

- İlk denk bütçe (Tarhuncu Bütçesi - Gelir/Gider dengeleme)
- Saray masraflarını kısıma

Köprülüler Dönemi (Duraklama içinde Yükselme)

- Köprülü Mehmet: Şartlı sadrazamlık (İlk kez), Ordu disiplini
- Fazıl Ahmet: Girit Fethi (24 yıl sonra), Maliye düzeldi

4. ÖNEMLİ NOTLAR

- Koçi Bey Risalesi: IV. Murat'a sunulan rapor (Sorunların kaynağı, çözüm önerileri).
- Katip Çelebi: Düstur'ül Amel (Devlet düzeni hakkında rapor).
- Celali İsyanları: Anadolu'da huzursuzluk, ıslahatları zorlaştırdı (İsyancı figürler).

18. YÜZYIL OSMANLI ISLAHATLARI (GERİLEME DÖNEMİ) - KPSS NOTU

1. GENEL ÖZELLİKLERİ

Avrupa ilk kez örnek alındı - Batılılaşma başladı (Açık Avrupa kapısı).

Askeri alana ağırlık verildi - Savaş kayıpları nedeniyle (Askeri teçhizat).

Yine baskı ve şiddet, halk desteği yok (Mutsuz halk, kılıç).

Kalıcı değil, padişah hayatı ile sınırlı (Zincirli figür).

Yüzeysel çözümler devam etti (Yüzeyde kökler).

2. ISLAHATÇI PADİŞAHLAR

III. Ahmed (Lale Devri)

- Avrupa'ya ilk elçilikler (Geçici).
- İlk Türk Matbaası (İ. Müteferrika).
- Tulumbacılar Ocağı (İtfaiye)
- Batı tarzı mimari.

I. Mahmut

- İlk Batılı askeri uzman (Humbaracı Ahmet Paşa / Comte de Bonneval)
- Hendesehane (İlk Batı teknik okulu).

I. Mahmut

- İlk Batılı askeri uzman (Humbaracı Ahmet Paşa / Comte de Bonneval)
- Hendesehane (İlk Batı teknik okulu).

I. Abdülhamit

- Yeniçeri sayımı, Cülus bahşişi kalktı
- Mühendishane-i Bahr-i Hümayun
- İstihkam Okulu

III. Selim (Nizam-ı Cedit)

- İlk Batılı ordu (Nizam-ı Cedit)
- İrad-ı Cedit Hazinesi
- Daimi elçilikler
- Mühendishane-i Berri-i Hümayun

3. ÖNEMLİ NOTLAR

- Avrupa'nın üstünlüğü kabul edildi.
- Lale Devri, Patrona Halil İsyanı ile bitti (İsyancı figürler).
- Nizam-ı Cedit, Kabakçı Mustafa İsyanı ile bitti.
- Islahatlarda Fransız etkisi fazladır.

19. YÜZYIL OSMANLI ISLAHATLARI (DAĞILMA DÖNEMİ) - KPSS NOTU

1. GENEL ÖZELLİKLERİ

Amacı devleti dağılmaktan kurtarmak (Batmakta olan gemi).

Her alanda en kapsamlı ıslahatlar (Yönetim, hukuk, eğitim, askerî - tüm alanlar simgesi).

Avrupa tam örnek alındı - Tam Batılılaşma (Açık Avrupa kapısı, fötr şapka)

Padişah ve bürokratlar (Aydınlar) öncü (Padişah ve meclis figürü)

Planlı, sürekli, padişah hayatı ile sınırlı değil (Takvim/Saat simgesi)

Tepeden inme, halka rağmen (Mutsuz halk)

2. ISLAHATÇI PADIŞAHLAR ve DÖNEMLERİ

II. Mahmut (En köklü ıslahatçı)

- Vaka-i Hayriye (Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması)
- Nazırlıklar (Bakanlıklar) kuruldu
- Kılık kıyafet düzenlemesi (Fes, pantolon)
- İlk nüfus sayımı (Askeri)
- İlköğretim zorunluluğu (İstanbul)

TANZİMAT DÖNEMİ (Abdülmecit & Abdülaziz)

- Tanzimat Fermanı (Gülhane Hatt-ı Hümayunu)
- Islahat Fermanı (Gayrimüslim hakları - Avrupa)
- İlk kağıt para (Kaime)
- İlk banka (Bank-ı Dersaadet)

TANZİMAT DÖNEMİ (Abdülmecit & Abdülaziz)

Abdülmecit

- Tanzimat Fermanı (Gülhane Hatt-ı Hümayunu - Hukukun üstünlüğü)
- Islahat Fermanı (Gayrimüslim hakları - Avrupa baskısı)
- İlk kağıt para (Kaime)
- İlk banka (Bank-ı Dersaadet)

Abdülaziz

- Yurtdışına çıkan ilk padişah
- Dünyanın 3. büyük donanması
- Darülfünun (Üniversite girişi)
- Şuray-ı Devlet (Danıştay)
- Divan-ı Ahkam-ı Adliye (Yargıtay)

3. ÖNEMLİ NOTLAR & MEŞRUTİYET

II. Abdülhamit Dönemi

- Kanun-i Esasi (İlk Anayasa -)
- I. ve II. Meşrutiyet'in ilanı ()
- Duyun-u Umumiye (Ekonomik bağımsızlık kaybı - zincirli kese)
- Ziraat Bankası'nın kuruluşu

- **Demokratikleşme Süreci:** Tanzimat ile başlar, Meşrutiyet ile anayasal düzene geçer.

20. YÜZYIL TÜRKİYE ISLAHATLARI (CUMHURİYET DÖNEMİ) - KPSS NOTU

1. MEŞRUTİYET & SAVAŞ DÖNEMİ (1908-1918)

31 Mart Vakası, II. Abdülhamit tahttan indirildi (Askeri isyan).

(Yönetim, hukuk, eğitim, askerî - tüm alanlar simgesi).

İttihat ve Terakki yönetimi (Siyasi parti).

Trablusgarp ve Balkan Savaşları (Toprak kaybı).

I. Dünya Savaşı'na giriş (İttifak).

2. KURTULUŞ SAVAŞI DÖNEMİ (1919-1923)

Amasya Genelgesi, Erzurum ve Sivas Kongreleri (Milli irade).

TBMM'nin açılması (Ankara'da yeni meclis).

Teşkilat-ı Esasiye (1921 Anayasası).

Saltanatın kaldırılması (Monarşi sonu - taç ve çarpı).

3. CUMHURİYET DÖNEMİ ve ATATÜRK İNKILAPLARI (1923-1938)

SIYASİ ALAN

- Cumhuriyetin ilanı (1923).
- Halifeliğin kaldırılması (1924).
- Çok partili hayat denemeleri (Terakkiperver, Serbest Fırka).

HUKUK/SOSYAL ALAN

- 1924 Anayasası
- Medeni Kanun (İsviçre'den - kadın-erkek eşitliği - terazi)
- Kılık kıyafet (Şapka Kanunu - fötr şapka)
- Tekke, zaviye, türbelerin kapatılması
- Soyadı Kanunu
- Tevhid-i Tedrisat (Eğitim birliği)
- Yeni Türk Harfleri (Latin alfabesi - A, B, C)
- Türk Tarih ve Dil Kurumları (TTK, TDK)
- İzmir İktisat Kongresi (Misak-ı İktisadi - fabrika)
- Aşar vergisinin kaldırılması
- Teşvik-i Sanayi Kanunu
- I. Beş Yıllık Sanayi Planı

4. ÖNEMLİ NOTLAR & İLKELER

- **Atatürk İlkeleri:** Cumhuriyetçilik, Milliyetçilik, Halkçılık, Devletçilik, Laiklik, İnkılapçılık (6 Ok simgesi)
- **Amaç:** Çağdaş medeniyetler seviyesi.

ERZURUM KONGRESİ (23 Temmuz - 7 Ağustos 1919) - KPSS NOTU

1. KONGRE ÖNCESİ GELİŞMELER

Amasya Genelgesi sonrası (Milli Mücadele çağrısı).

Mustafa Kemal askerlikten istifa etti (Sine-i millete dönüş).

Erzurum'a sivil olarak geldi.

2. KONGRENİN TOPLANIŞ AMACI ve ŞEKLİ

Amaç: Doğu Anadolu'yu Ermeni tehlikesinden korumak ve bütünlüğü sağlamak.

Toplanış Şekli: BÖLGESEL (Sadece Doğu delegeleri).

3. ALINAN ÖNEMLİ KARARLAR (ULUSAL)

Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez (İlk kez!).

Manda ve himaye kabul edilemez (İlk kez!).

Kuvayımilliye'yi etkin, milli iradeyi hakim kılmak esastır.

Azınlıklara ayrıcalık verilemez.

Mebusan Meclisi derhal toplanmalıdır.

4. KONGRENİN ÖNEMİ ve SONUÇLARI

Temsil Heyeti kuruldu (Sadece Doğu'yu temsil eder, 9 kişi). Mustafa Kemal başkan seçildi. Milli mücadelenin ilk yürütme organı. İlk kez milli sınırlardan bahsedildi. Sivas Kongresi'ne zemin hazırladı.

SİVAS KONGRESİ (4-11 Eylül 1919) - KPSS NOTU

1. KONGRE ÖNCESİ VE ENGELLEMELER

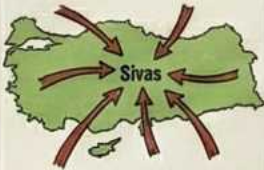
Erzurum'dan sonra ulusal çağrı yapıldı.

İtilaf Devletleri (Fransızlar) ve İstanbul Hükümeti (Damat Ferit) engellemeye çalıştı (Valilere emir, tutuklama kararı).

2. KONGRENİN ŞEKLİ ve ÖZELLİĞİ (TAM ULUSAL)

Hem toplanış şekli hem de aldığı kararlar bakımından ULUSALDIR (Bölgesel değil!).

Ülkenin her yerinden seçilmiş delegeler katıldı.

ULUSAL

3. ALINAN HAYATİ KARARLAR (BİRLEŞME)

Manda ve himaye KESİN OLARAK reddedildi (Son tartışma!).

Tüm yararlı cemiyetler birleştirildi: Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti (A.R.M.H.C.).

Temsil Heyeti tüm vatani temsil eder hale geldi (Ulusal Yürütme).

4. SONUÇLARI ve İLKLER

Ali Fuat Paşa Batı Cephesi'ne atandı (Temsil Heyeti'nin ilk YÜRÜTME yetkisi kullanımı).

İrade-i Milliye gazetesi çıkarıldı (Milli mücadelenin yayın organı).

Damat Ferit Hükümeti istifa etti (Temsil Heyeti'nin ilk SİYASİ başarısı).

AMASYA GÖRÜŞMELERİ (20-22 Ekim 1919) - KPSS NOTU

1. ÖNEMİ ve TARAFLAR (İLK RESMİ TEMAS)

Bensil Keyeti
(Temsil Heyeti)

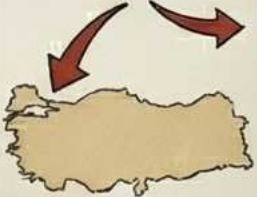
Temsil Heyeti ile İstanbul Hükümeti arasındaki ilk resmi görüşmedir.

İstanbul Hükümeti, Temsil Heyeti'ni resmen ve hukuken tanımış oldu.

2. GÖRÜŞÜLEN KONULAR ve TALEPLER

Mebusan Meclisi'nin toplanma yeri (Güvenlik nedeniyle İstanbul dışında olması).

Temsil Heyeti'nin kararlarına uyulması.

Azınlık hakları ve barış görüşmeleri.

3. ALINAN KARARLAR (UZLAŞILAN/UZLAŞILAMAYAN)

Mecllan: Meclis-i Mebusan'ın toplanması kararlaştırıldı.

Uzlaşılan: Meclis-i Mebusan'ın toplanması kararlaştırıldı.

İstanbul
Dışı
(Meclis Yeri)

Uzlaşılamayan: Meclisin toplanacağı yer (Salih Paşa İstanbul'u kabul ettiremedi).

Kısmi: Temsil Heyeti'nin varlığı kabul edildi.

4. SONUÇLARI ve ETKİLERİ

İstanbul Hükümeti Temsil Heyeti'ni tanıdı (Siyasi Zafer).

Mebusan Meclisi'nin toplanması kesinleşti.

Milli Mücadele'nin meşruiyeti ve gücü arttı.

BİLECİK GÖRÜŞMELERİ (5 Aralık 1920) - KPSS NOTU

1. ÖNEMİ ve TARAFLAR (TBMM İLE İLK TEMAS)

Mustafa Kemal
(TBMM Hükümeti)

TBMM Hükümeti ile İstanbul Hükümeti arasındaki ilk resmi görüşmedir.

İstanbul Hükümeti, TBMM'yi ilk kez resmen ve hukuken tanımış oldu.

2. GÖRÜŞÜLEN KONULAR ve TALEPLER

Sevr Antlaşması'nın kabul na edilemezliği.

Anadolu'daki askeri gücün durumu ve desteklenmesi.

İstanbul'un mali ve askeri yardımı.

3. ALINAN KARARLAR (UZLAŞILAMAYAN)

Sevr Reddi

Uzlaşılamayan: İstanbul Hükümeti Sevr'den vazgeçmedi.

Askeri Yardım

Uzlaşılamayan: İstanbul Hükümeti Sevr'den vazgeçmedi.

Askeri ve mali yardım konusunda somut adım atılmadı.

Kısmi: TBMM'nin varlığı kabul edildi.

4. SONUÇLARI ve ETKİLERİ

İstanbul Hükümeti TBMM'yi tanıdı (Siyasi Zafer).

İstanbul Hükümeti'nin Anadolu üzerindeki otoritesi zayıfladı.

Milli Mücadele'nin meşruiyeti ve gücü daha da arttı.

DİVANI HÜMAYUN - KPSS NOTU

1. TANIM ve ÖZELLİKLER (DEVLETİN YÖNETİM MERKEZİ)

Orhan Bey kurdu.

Devlet işleri görüşülür.
Son söz Padişahındır.

En yüksek yargı organıdır (Adalet)

2. ÜYELER ve GÖREVLERİ (İLMİYE-SEYFİYE-KALEMİYE)

Kazasker
(Yargı/Eğitim)

Sadrazam
(Padişah vekili)

Defterdar
(Maliye)

Nişancı
(Tuğra/Kayıt)

Kazasker
(Yargı/Eğitim)

Şeyhülislam
(Fetva)

Kaptan-ı Derya
(Donanma)

3. DİVAN ÇEŞİTLERİ (FARKLI AMAÇLAR)

Ayak Divanı – Halkın şikayeti

İkinci Divanı – Sadrazam

Galebe Divanı - Elçi kabulü/Ulufe

Sefer Divanı – Savaş

4. KALDIRILMASI ve ÖNEMİ (DEĞİŞİM)

II. Mahmud

II. Mahmud kaldırdı.
Yerine Nazırlıklar (Bakanlıklar)
kuruldu.

NAZIRLIKLAR

Merkezi otorite aracıydı.

OSMANLI DEVLET TEŞKİLATI:

İLMİYE, SEYFİYE, KALEMİYE - KPSS NOTU

İLMİYE (BİLGİNLER SINIFI)

Eğitim, Din,
Hukuk, Fetva.

Görevler:
Yargı ve öğretim.

Başlıca Temsilciler:
Şeyhülislam (Fetva)
Kazasker (Hukuk/
/Eğitim)

Kadı (Taşrada hakim)
Müderris (Medresede
hoca)

*Padişah dışındaki en yüksek karar mercii Şeyhülislam'dır.

SEYFİYE (KILIÇ EHLİ - YÖNETİCİLER/ASKERLER)

Yönetim, Güvenlik,
Savaş.

Görevler:
İdari ve
askeri yönetim.

Başlıca Temsilciler:
Sadrazam (Veziriazam)
Yeniçeri Ağası
Kaptan-ı Derya
Beylerbeyi/Sancakbeyi

*En güçlü sınıftır.

KALEMİYE (KALEM EHLİ - BÜROKRATLAR)

Yazışma, Maliye,
Kayıt.

Görevler:
Resmi yazışmalar,
mali kayıtlar.

Başlıca Temsilciler:
Defterdar (Maliye)
Nişancı (Tuğra/Arazi kayıtları)
Reisülküttap (Dışişleri)

*Devletin hafızasıdır.

OSMANLI'DA İLKLER - KPSS NOTU

SİYASİ / İDARİ İLKLER

İlk para
(Orhan Bey - Akçe)

İlk anayasa
(Kanun-i Esasi - 1876)

İlk meclis
(Mebusan Meclisi)

İlk başkent (Söğüt)

İlk saltanat değişikliği
(I. Murat)

ASKERİ İLKLER

İlk düzenli ordu
(Yaya ve Müsellem - Orhan Bey)

İlk donanma
(Karesioğulları'nın alınması)

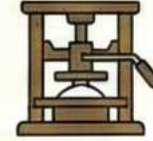

İlk top kullanımı
(I. Kosova Savaşı)

İlk yeniçeri ocağı
(I. Murat)

KÜLTÜREL / SOSYAL İLKLER

İlk Türk matbaası
(İ. Müteferrika - Lale Devri)

İlk resmi gazete
(Takvim-i Vekayi)

İlk nüfus sayımı
(II. Mahmut - Askeri amaçlı)

EKONOMİK / MALİ İLKLER

İlk altın para
(Fatih Sultan Mehmet)

İlk kağıt para
(Kaime - Abdülmecit)

İlk dış borç (Kırım Savaşı - 1854)

İlk banka (Bank-ı Dersaadet)

DİĞER ÖNEMLİ İLKLER

İlk toprak kaybı
(Karlofça Antlaşması - 1699)

İlk uluslararası antlaşma
(1740 Kapitülasyonları - Sürekli)

İlk bağımsız olan azınlık
(Yunanistan - Edirne Ant. 1829)

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NDE İLKLER - KPSS NOTU

SIYASİ / HUKUKİ İLKLER

İlk siyasi parti
(Cumhuriyet Halk Fırkası - 1923)

İlk anayasa
(1924 Anayasası)

İlk cumhurbaşkanı
(Mustafa Kemal Atatürk)

İlk kadın milletvekili
(Satı Kadın ve 17 arkadaşı - 1935)

ASKERİ İLKLER

İlk yeni Türk harfleri
(1928)

İlk radyo yayını
(1927)

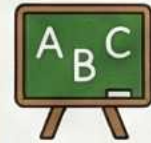

İlk nüfus sayımı
(1927)

İlk Türkiye güzeli
(Keriman Halis - 1932)

KÜLTÜREL / SOSYAL İLKLER

İlk yeni Türk harfleri
(1928)

İlk radyo yayını
(Ankara Radyosu - 1927)

İlk nüfus sayımı
(1927)

İlk Türkiye güzeli
(Keriman Halis - 1932)

EKONOMİK / SANAYİ İLKLER

İlk milli banka
(İş Bankası - 1924)

İlk şeker fabrikası
(Alpullu - 1926)

İlk kağıt para (5 TL - 1927)

İlk Beş Yıllık Sanayi Planı (1933)

EĞİTİM / SAĞLIK İLKLER

İlk üniversite
(İstanbul Üniversitesi - 1933)

İlk kadın pilot (Sabiha Gökçen - 1936)

İlk yerli aşı üretimi
(Hıfzıssıhha Enstitüsü - 1928)

İlk kadın bakan (Türkan Akyol - 1971)

OSMANLI'DA SANAT VE MİMARİ - KPSS NOTU

1. MİMARİ DÖNEMLERİ

Earlun Dönem
(Bursa Ulu Cami)

Klasik Dönem
(Mimar Sinan)
Süleymaniye & Selimiye
(Çıraklık/Kalfalık/Ustalık)

Buman Dönem
(Dolmabahçe Palace)
(baroque stile)

2. GELENEKSEL SÜSLEME SANATLARI

Hat
(Hattat)

Tezhip
(Şeyh Hamdullah)

Minktur
(Nakkaş)

Çini
(Levni)

Tezhip
(Levni)

Ebru
(İznik-tray)

3. MUSİKİ VE GÖSTERİ SANATLARI

Mehterhane, İtri, Dede Efendi

İtri, F Efendi

Karagöz-Hacivat, Orta Oyunu

4. RESİM SANATI (19. YY ve Sonrası)

Osman Hamdi Bey
(İlk arkeolog, müzeci)

Sanayi-i Nefise Mektebi

"Kaplumbağa Terbiyecisi" tablosu.

CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK SANATI (1923 ve Sonrası) - KPSS NOTU

1. RESİM SANATI (Batılılaşma ve Milli Temalar)

Müstakil Ressamlar,
D Grubu, Yeniler Grubu

İbrahim Çallı,
Abidin Dino, Fikret Mualla,
Bedri Rahmi Eyüboğlu

*Köye Doğru Hareketi, Soyut Sanat.

2. HEYKEL SANATI (Anıtlar ve Modernizm)

Cumhuriyet Anıtları
(Taksim - P. Canonica)

Ali Hadi Bara,
Zühtü Müridoğlu

İlhan Koman
(Modern Heykelin Öncüleri)

3. MİMARİ (Ulusal ve Modern Akımlar)

I. Ulusal Mimarlık (Kemaleddin Bey,
Vedat Tek - Selçuklu/Osmanlı etkisi)

II. Ulusal Mimarlık
(Anıtkabir - Emin Onat, Orhan Arda)

Modern Türk Mimarisi
(Sedad Hakkı Eldem)

4. MÜZİK VE SAHNE SANATLARI

Türk Beşleri
(A. Adnan Saygun - İlk Opera "Özsoy")

Muhsin Ertuğrul
(Modern Türk Tiyatrosu kurucusu)

Devlet Opera ve Balesi'nin kuruluşu.
Çok sesli müzik.

OSMANLI'DA DEMOKRATİKLEŞME HAREKETLERİ - KPSS NOTU

1. TANZİMAT FERMANI (1839)

İlk önemli adım
(Kendi inisiyatifi).

Temel haklar (can, mal, namus)
güvence altına alındı.

Hukukun üstünlüğü ilkesi benimsendi.
Herkes kanun önünde eşit sayıldı.

2. ISLAHAT FERMANI (1856)

Avrupa baskısıyla ilan edildi
(Paris Antlaşması).

Gayrimüslim hakları genişletildi
(eğitim, askerlik, memurluk,
mahkemeler).

Amaç: Gayrimüslimleri devlete bağlamak.

3. I. MEŞRUTİYET & KANUN-İ ESASİ (1876-1878)

İlk anayasa (Kanun-i Esasi)
ve ilk parlamento açıldı.

Padişahın yetkileri kısıtlandı.

Meşruti Monarşi'ye geçildi.

Rus Harbi (93 Harbi) ile askıya alındı.

4. II. MEŞRUTİYET (1908-1918)

İttihat ve Terakki'nin baskısıyla
ilan edildi.

Anayasa yeniden yürürlüğe girdi.

Siyasi partiler dönemi başladı
(Çok partili hayata ilk adım).

Basın özgürlüğü arttı.

ISLAHAT FERMANI - 1856 - KPSS NOTU

1. PADİŞAH, NEDEN VE TARİH

PARİS KONFERANSI
ANTLAŞMASI

Padişah: ABDÜLMECİT.

Özel Neden: Paris Konferansı Antlaşması
(Avrupa Baskısı).

2. ETKİLİ GRUP VE FİKİR AKIMI

PARİS KONFERANSI
ANTLAŞMASI

JÖN TÜRKLER

Etkili Grup: JÖN TÜRKLER.

Fikir Akımı: OSMANLILIK. OSMANLILIK

3. MADDELER (GAYRİMÜSLİM HAKLARI)

1- GayriM. devlet memuru olabilir.

2- GayriM. Okul + Hastane açabilir.

3- Kendi mahkemelerinde yargılanabilir.

4- Bedelli askerlikten faydalanabilir.

6- Haraç ve Cizye kaldırıldı. Haraç ve Cizye
(Artık herkes öşüre tabil).

7- İltizam kaldırıldı.

4. ÖNEMLİ NOT

NOT: Avrupa'nın etkisi ve baskısı vardır.

SENED-İ İTTİFAK (1808) - KPSS NOTU

1. TARAFLAR VE İMZACILAR

Padişah
(II. Mahmut)

Ayan

(Alemdar Mustafa Paşa)

Padişah
(II. Mahmut)

Alemdar'ın baskısıyla imzalandı.

2. GENEL ÖZELLİKLER

Padişahın yetkileri ilk kez kısıtlandı.

İlk demokratikleşme hareketidir.

3. BENZETME VE NİTELİK

Magna Carta'ya benzetilir
(Kısıtlı Padişah yetkisi).

Anayasal belgedir,
Anayasa değildir.

4. ÖNEMLİ NOT (KPSS)

NOT: Avrupa'nın etkisi yoktur
(Tamamen iç dinamiklerle gerçekleşmiştir).

TANZİMAT FERMANI (Gülhane Hatt-ı Hümayunu) - 1839 - KPSS NOTU

1. PADİŞAH, OKUYAN VE TARİH

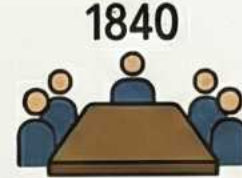

Padişah: ABDÜLMECİT.
Okuyan: MUSTAFA REŞİT PAŞA. (Gülhane Park)
Düster Dergisi'nde yayımlandı.
(Tarih: 1839 - **Not:** 1833 değil, 1839'dur).

2. NEDEN, ETKİ VE FİKİR AKIMI

MISIR SORUNU

1840
1840 LONDRA
KONFERANSI

JÖN TÜRKLER

Özel Neden: Mısır Sorunu
(1840 Londra Konferansı).

Etkili Grup: JÖN TÜRKLER.

Fikir Akımı: OSMANLILIK. OSMANLILIK

3. MADDELER (HERKES - HİÇ KİMSE)

- 1- Kanunlar önünde HERKES EŞİTTİR.
- 2- Hiç kimse yargılanmadan ceza alamaz.
- 3- Padişah dahil HERKES uyacaktır.
- 4- Vergiler HERKESİN gelirine göre alınacak.
- 5- Askerlik HERKESE zorunlu olacak (Vatani Görev).
- 6- Müsadere kaldırıldı.

4. ÖNEMLİ NOT VE HUKUK DEVLETİ

NOT: Osmanlı HUKUK
DEVLETİ oldu.
Hukukun üstünlüğü
kabul edildi.

II. MEŞRUTİYET – 1908 – KPSS NOTU

1. PADİŞAH, NEDEN VE ETKİLİ GRUP

REVAL
GÖRÜŞMESİ

Jön Türklerin
Devamı

Padişah: II. ABDÜLHAMİT.

Özel Neden: Reval Görüşmesi (İngiltere – Rusya Arasında).

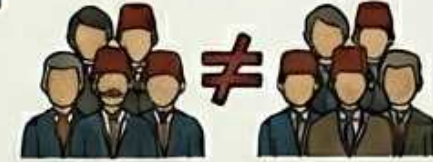
Etkili Grup: İTTİHAT VE TERAKKİ
(Jön Türklerin devamı).

2. İTTİHAT VE TERAKKİ DETAYLARI & MUHALEFET

İlk Siyasi
Parti (Fırka)

MUHALEFET

Ahrar Fırkası +
Hürriyet ve İtilaf

Yayın
Organları

Muhalefet: Ahrar Fırkası + Hürriyet ve İtilaf
Yayın Organları: Meşveret + Mizan + Tanin.

3. İLK MİLLİ BAYRAM: İYDİ MİLLİ

İYDİ MİLLİ – 23 TEMMUZ: İlk Milli Bayram
İlk Milli Bayram (II. Meşrutiyet ilan edildiği gün).

4. KANUNİ ESASİ - 1909 DEĞİŞİKLİĞİ

Padişah meclisi istediği gibi kapatamaz.

Vekilleri sürgüne gönderemez.

Basına sansür uygulayamaz.

Heyeti Vükela (Hükümet) Meclise karşı sorumludur.

@gundemsinav

I. MEŞRUTİYET – 1876 – KPSS NOTU

1. PADİŞAH, NEDEN VE ETKİLİ GRUP

TERSANE
KONFERANSI

Jön Türkler
(Mithat Paşa)

Padişah: II. ABDÜLHAMİT.

Özel Neden: Tersane Konferansı.

Etkili Grup: JÖN TÜRKLER (Mithat Paşa).

Fikir Akımı: OSMANLILIK.

2. REJİM DEĞİŞİKLİĞİ VE MECLİS

AYAN MECLİSİ
(Padişah Seçer)

MEBUSLAR MECLİSİ
(Halk Seçer)

Tarihte ilk kez Osmanlı Rejimi değişti:
Mutlak Monarşiden Meşruti Monarşiye geçildi.
Halk ilk kez yönetime katıldı.

3. İLK ANAYASA: KANUN-İ ESASİ – 1876

İlk Anayasa yürürlüğe girdi. Padişah meclisi kapatabilir.
Vekilleri sürgüne gönderebilir. Basına sansür uygulayabilir.
Heyeti Vükela Padişaha karşı sorumludur.

Resmi dil – Türkçe.

Başkent – İstanbul.

Örnek: Belçika+Fransa+Prusya.

4. ÖNEMLİ NOTLAR

93 HARBİ

NOT: Siyasi Parti yoktur.

NOT: II. Abdülhamit 93 Harbini gerekçe göstererek meclisi kapatmıştır.

TRABLUSGARP SAVAŞI (1911-1912): NEDENLER, GELİŞMELER VE UŞİ ANLAŞMASI

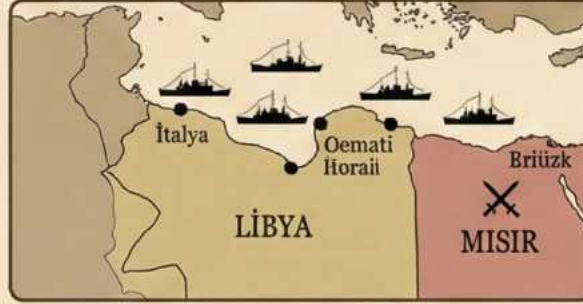
NEDENLER (İtalya'nın Gözü)

- Coğrafi Yakınlık & Osmanlı'nın Zayıflığı
- İngiltere & Fransa'nın Göz Yumması
- Hammadde, Pazar, Sömürgecilik Arayışı (Carborani Cemiyeti Etkisi)
- Habeşistan Yenilgisini Telafi İsteği
- Zengin Hammadde Kaynakları

Racconigi Anlaşması
(Rusya-İtalya)

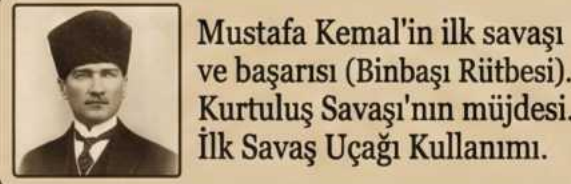
SAVAŞIN SEYRİ VE GÖNÜLLÜ SUBAYLAR

Osmanlı yardım gönderemedi
(Kara bağlantısı yok, Donanma Haliç'te çürük)

İtalya'nın Barışa Zorlama Hamleleri

UŞİ ANLAŞMASI (1912, İsviçre)

- Trablusgarp ve Bingazi İtalya'ya bırakıldı. (Kuzey Afrika'daki son kayıp)
- Dini ve kültürel olarak halifeye bağlılık. (Halifelik siyasi gücü son kez kullanıldı)
- İtalya, kapitilasyonların kaldırılmasına yardım edecek.
- Deyunu Umumiye borçları İtalya'ya.
- Rodos ve 12 Ada, Balkan Savaşları sonuna kadar GEÇİCİ İtalya'ya.

Rodos ve 12 Ada:
Uşi → I.DS → Lozan → 1947 Paris
(Geçici İtalya) (İlhak) (Onay) (Yunanistan's)

SALTANAT ŞURASI VE SEVR BARIŞ ANLAŞMASI (10 AĞUSTOS 1920)

Osmanlı Devleti'nin Fermanı (Hukuken Geçersiz, Uygulanamayan Son Anlaşma)

SEVR'E GİDEN HEYET VE İMZALAMA SÜRECİ

Sevr'i imzalayan İstanbul Hükümeti delegeleri: Bağdatlı Hadi Paşa, Rıza Tevfik Bey, Reşat Halis. (Damat Ferit Paşa Hükümeti imzaladı. Tepkiler üzerine istifa, yerine Tevfik Paşa Hükümeti kuruldu.)

Hukuken geçersiz: Osmanlı Mebusan Meclisi'nin onayından geçmedi.

Uygulanamadı: Milli Mücadelenin başarıya ulaşmasından dolayı.

Osmanlı'nın imzaladığı SON anlaşma. Osmanlı fiilen sona erdi. İleride bu anlaşma yerine 'Lozan' imzalanacak.

ANLAŞMA MADDELERİ: PAYLAŞIM PLANI

KRİTİK KISITLAMALAR VE BOĞAZLAR

BOĞAZLAR: Uluslararası Komisyon tarafından yönetilecek. Ayrı bayrak ve bütçe olacak. Türk üye olmayacak. Tüm devletlere açık olacak. (İlk defa Boğazlarda komisyon).

Osmanlı KAPİTÜLASYON vermeye devam edecek.

AZINLIK HAKLARI genişletilecek.

Ordu terhis edilecek. Toplam asker 50,700. Ağır silah, büyük savaş gemisi, uçak, tank OLMAYACAK. Deniz gücü 13 gemi.

Osmanlı Devleti SAVAŞ TAZMİNATI ödeyecek.

İstanbul başkent kalacak, ancak azınlık hakları korunamazsa elinden alınacak.

BÜYÜK TAARRUZ VE DİPLOMATİK ZAFER: MİLLİ MÜCADELE'NİN SONU

BÜYÜK TAARRUZ - BAŞKOMUTANLIK MEYDAN M. (ASKERİ SAFHA)

Diğer Adları: Rum Sındığı, Dumlupınar Meydan Savaşı (26 Ağustos - 9 Eylül 1922)

“Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz’dir. İleri!”

Mustafa Kemal Atatürk
at Kocatepe

Harekât
Merkezi
Polatlı
Akşehir

Yunan General
Trikopis esir alındı

Fevzi Çakmak’a
mareşallik rütbesi
verildi

MUDANYA ATEŞKES ANLAŞMASI (DİPLOMATİK SAFHA)

3-11 Ekim 1922

Savaşız Kurtarılan Yerler:

Doğu Trakya, Mudanya’dan sonra
derhal boşaltıldı.
Teslim alan: Trakya Yüksek Komiseri
sıfatıyla Refet Bele

İstanbul ve Boğazlar Lozan’dan
sonra boşaltıldı

Milli Mücadele’nin askeri safhası sona erdi.

İSTANBUL'UN İŞGALİ VE MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİNDE BASIN

İSTANBUL'UN RESMEN İŞGALİ (16 MART 1920) VE SONUÇLARI

1 İŞGAL GÜNÜ (16 Mart 1920)

ŞEHZADEBAŞI KARAKOLU BASKINI
(15 Şehit)

MEBUSAN MECLİSİ BASILDI.
MV'ler Ankara'ya kaçtı / Malta'ya sürüldü.
Gövern head: Salih Paşa (tali 5 April, ten Damat Ferit)
Padişah Vahdettin dissolved Meclis (11 April)

2 MUSTAFA KEMAL'E HABER VE TEPKİSİ

Haber veren: Mim Mim Grubu
Net bilgi: Telgrafçı Manastırlı Hamdi Bey
(‘martonaltı’ soyadı).
“Artık mücadelem padişahı bu hakareten kurtarmaya yöneliktir.”

3 MUSTAFA KEMAL'İN ÖNLEMLERİ

İtilaf subayları
tutuklandı
(Malta'ya karşılık)

Geyve-Ulukışla
demiryolları
tahrip edildi

Vergi memurları
geri gönderildi

İstanbul ile
haberleşme
kesildi

4 ÖNEMLİ NOTLAR

Fiilen İşgal: 13 Kasım 1918
Resmen İşgal: 16 Mart 1920

İlk hedef:
Şehzadebaşı Karakolu

Tek olumlu yan:
I.TBMM açılışı hızlandı

MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİNDE BASIN VE YAYIN

MİLLİ MÜCADELE YANLISI YAYINLAR

Ana Yayınlar

İrade-i Milliye (Sivas)
Hakimiyet-i Milliye
(TBMM Yarı Resmi,
MK'nin gazetesi)
Ceride-i Resmîye
(TBMM Resmi)

Anadolu Ajansı
(6 Nisan 1920)
MK onayıyla
Yunus Nadi &
Halide Edip kurdu.
Amaç: Doğru bilgi,
dünya kamuoyuna
anlatmak.

Diğer Önemli Gazeteler

Minber (MK & Ali Fethi)	(Doğu Anadolu)
Açıksöz (İstiklal Marşı ilk)	Yenigün
Hukuku Beşer (Hasan Tahsin)	Dergah, Tanin
Sebilü'r Reşat (M. Akif Ersoy)	İzmir'e Doğru
İleri (MK isimsiz yazılar)	Küçük Mecmua (Ziya Gökalp)
Hadisat/Albayrak/Le Pays	Akşam
Tercüman	Ahali
Vakit	İstikbal
Emel	Tasvir-i Efkâr
Yeni Adana	İkdam
Öğüt	Tevhid-i Efkâr

✗ MİLLİ MÜCADELE KARŞITI YAYINLAR

Aydede
Alemdar
Zafer
Zincirbent

İrşad
Türkçe
İstanbul
Tan

Tan
Ümit
Peyami Sabah
Yeni Dünya (Çerkez Ethem)

SİVAS KONGRESİ (4-11 EYLÜL 1919): ULUSAL DİRENİŞİN MERKEZİ

“YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!”

ALINAN ULUSAL KARARLAR (ERZURUM KARARLARI GENİŞLETİLDİ)

KONGRE ÖNCESİ DURUM VE ENGELLER

KATILIMIN AZ OLMA NEDENLERİ

KONGREYİ DAĞITMA GİRİŞİMLERİ

TARTIŞILAN KONULAR

VATANIN BÜTÜNLÜĞÜ:
Ulusal sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez.

ULUSAL DİRENİŞ:
Her türlü yabancı işgaline karşı tüm ulus birlikte koyacaktır.

MİLLİ İRADE:
Kuvayimilliyeyi etkin, milli iradeyi hakim kılmak esastır.

AZINLIK HAKLARI:
Hristiyan azınlıklara ayrıcalık verilmeyecektir.

MEBUSAN MECLİSİ:
Derhal toplanmalıdır.

CEMİYETLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ:
Tüm cemiyetler "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti (ARMHC)" oldu.

HÜKÜMET DEĞİŞİKLİĞİ:
Damat Ferit Paşa Damat Ferit Paşa düşürülecek, Milli Mücadele yanlısı hükümet kurulacak.

MANDA VE HİMAYE:
KESİN REDDEDİLDİ!

TEMSİL HEYETİ:
Üye sayısı arttı ve ulusallaştı.

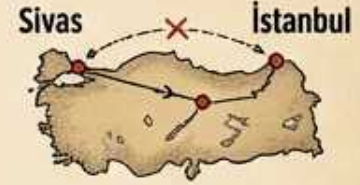

BASIN-YAYIN:
Milli Mücadelenin ilk gazetesi "İrade-i Milliye" çıkarıldı.

BATI CEPHESİ ATAMASI:
Ali Fuat Cebesoy atandı. (İlk yürütme yetkisi).

SONUÇLAR VE ÖNEMİ

Mustafa Kemal İstanbul ile haberleşmeyi kesti. Damat Ferit Paşa görevden alındı, Ali Rıza Paşa geldi.

TEMSİL HEYETİNİN İLK SİYASİ BAŞARISI
Damat Ferit'in düşürülmesi ve Ali Rıza Paşa Hükümeti ile Amasya Görüşmeleri.

GENERAL HARBOUR RAPORU:
Ermeniler katledilmiyor, ABD için kaynak yok, mücadeleci kararlı.

Kongreyi izleyen Amerikalı gazeteci: BROWNE (Chicago Gazetesi)

Not: İstanbul Hükümeti ile iletişim kesilmesi: Sivas Kongresi sonrası, İstanbul'un resmen işgali, I. TBMM'ye karşı isyanlar.

MİLLİ MÜCADELE MUHAREBELER DÖNEMİ: DOĞU CEPHESİ VE DİPLOMATİK BAŞARILAR

CEPHELER: Doğu (Ermeniler, Gürcüler), Güney (Ermeniler, Fransızlar), Batı (Yunanlılar, İngilizler - Siyasi mücadele İngilizlerle, sıcak çatışma Yunanla).

DOĞU CEPHESİ: AÇILAN İLK CEPHE

Kazım Karabekir Paşa
ŞARK FATİHİ

Osmanlıdan kalan düzenli ordu:

15. KOLORDU

Ermeniler ilk isyanı Erzurum'da çıkardı.
TBMM'nin uluslararası alanda **İLK**
askeri ve siyasi zaferi.

GÜMRÜ ANLAŞMASI (2-3 Aralık 1920)

- TBMM'nin imzaladığı **İLK** anlaşma.
Uluslararası belgede **İLK DEFA** "Türkiye" ifadesi.
- Türkiye'yi tanıyan, Sevr'den vazgeçen **İLK**
devlet: **ERMENİSTAN**.
- Misakı Milli'yi gerçekleştirme yolunda
İLK adım.
- Kazanımlar: Kars, Sarıkamış, Selim,
Kulp, Tuzluca, Iğdır Türkiye'nin.
- Sınır: Aras Nehri - Çıldır Gölü Hattı.
Ermeni sorunu büyük ölçüde çözüldü.

BATUM ANLAŞMASI (23 Şubat 1921)

Gürcistan işgali sonrası
Posof Harekâtı ile
topraklar istendi.
Ardahan, Artvin, Batum
Türkiye'ye bırakıldı.

DOĞU SINIRINI ŞEKİLLENDİREN ANLAŞMALAR

ELÇİLİK MESELESİ (DİPLOMATİK İLKLER)

Ankara'da
büyükelçilik açan
İLK devlet.

Ankara'da
büyükelçilik açan **İLK**
Müslüman devlet.

TBMM'nin dış temsilci
gönderdiği **İLK** ülke
(Giden: Memduh
Şevket Esendal).

TBMM'nin büyükelçi
gönderdiği **İLK** ülke
(Giden: Ali Fuat
Cebesoy).

OSMANLI DEVLETİ KÜLTÜR VE MEDENİYETİ

— Kuruluştan Yükselişe —

Bitinya ve Merkezler

Bitinya: Söğüt, Domanic, Düzce, Bursa, Kocaeli, Bolu, Sakarya, Bilecik, Yalova bölgeleri

Beylik Merkezleri

Devlet Merkezleri

Önemli Şehzade Sancakları

Bursa
Amasya
Kütahya
Manisa
Trabzon
Konya...

Anadolu dışındaki tek şehzade sancağı: Kefe (Kırım)

Manisa: Darül Mülk
Amasya: Tahtgah-ı Kadim

Veraset Sistemi

Ülke hükümdar ve ailesinin ortak malıdır

I. Murat: Ülke hükümdar ve oğullarındır

FSM: Ülke padişahındır. Kardeş katli uygulaması

I. Ahmet: Ekber ve Erşad sistemi (veraset kesinleşti)

Mahlaslar/Lakaplar/Unvanlar

Osman Bey

Fahruddin (Dinin savunucusu)

Orhan Bey

İhtiyarüddin. Sultan'ül Guzad (İlk sultan)

I. Murat

Hüdavendigar

I. Bayezid

Yıldırım (Frenk Yazısı Savaşı ile) Sultan-ı İklim-i Rum (Nigbolu Savaşı sonrası)

I. Mehmet

Çelebi. Osmanlı'nın ikinci kurucusu

II. Mehmet

Fatih. Avni. Kayzer-i Rum/Rum Kayseri/Anadolu Kralı Sultan'ül Bahreyn Hakan'ül Berreyn

I. Selim

Selimi. Yavuz. İlk halife. Hadimü'l Haremeyn (Mekke ve Medine'nin Hizmetçisi)

I. Süleyman

Kanuni. Muhibbi

II. Selim

Selimi. Sarı Selim

III. Mehmet

Eğri Fatihi Genç Osman

IV. Murat

Muradi. Bağdat Fatihi Avcı

II. Mustafa

İkbalî. Hatları günümüze ulaşan tek Osmanlı padişahı

III. Ahmet

Necib. Lale devri hükümdarı

III. Selim

İlhamî. Suzi Dilara makamını buldu

II. Mahmut

Adli

MONTRÖ BOĞAZLAR SÖZLEŞMESİ (20 TEMMUZ 1936) - KPSS TARİH NOTLARI

KATILIMCILAR: Türkiye, İngiltere, Fransa, SSCB, Japonya, Romanya, Bulgaristan, Yunanistan, Yugoslavya. (İtalya 1938'de katıldı).

TEMSİLCİLER: Tefik Rüştü Aras (Dışişleri Bakanı).

NEDENLERİ: İtalya'nın Habeşistan'ı, Almanya'nın Ren bölgesini işgali (Saldırgan politikalar).

- Milletler Cemiyeti'nin yetersizliği.
- Türkiye'nin Boğazlar Komisyonu'ndan rahatsızlığı.

Atatürk

SONUÇ & ÖNEM: Boğazlar üzerinde Türkiye'nin TAM EGEMENLİĞİ sağlandı.

Misak-ı Milli'nin bir maddesi daha gerçekleşti.

Atatürk Dönemi dış politikanın en büyük BAŞARISIDIR! Uluslararası prestij arttı.

ÖNEMLİ MADDELER (KAZANIMLAR):

→ Boğazlar Komisyonu KALDIRILDI. Yetkileri Türkiye'ye geçti.

→ Türkiye Boğazlarda asker ve silah bulundurma hakkı kazandı (Tam egemenlik!).

→ Ticaret Gemileri: Barışta tam geçiş serbestliği.

→ Savaş Gemileri: Karadeniz'e kıyısı olanlar (SSCB vb.) için esnek rejim, kıyısı olmayanlar için tonaj ve süre kısıtlaması (Barışta).

→ Savaş durumunda Türkiye istediği gibi davranır.

II. BEYLİKLER DÖNEMİ: Köseadağ Savaşı sonrası başladı. (Köseadağ Savaşı: Anadolu Selçuklu Dönemi)

Denizci Beylik

Karesioğulları: Balıkesir/Çanakkale. Osmanlıya katılan ilk beylik. Osmanlı'nın Anadolu Türk siyasi birliğini sağlama yolundaki ilk adımı. Osmanlı donanma gücüne sahibi oldu. Osmanlı'nın Rumeli'ye geçişine ortam hazırladı.

Osmanoğulları: Söğüt/Domaniç

Hamitoğulları: Isparta/Antalya/Eğirdir. Osmanlı'ya para yoluyla katılan beylik.

Germiyanogulları: Kütahya. Osmanlı'ya çeyiz, vasiyet yoluyla katılmıştır.

Saruhanogulları: Manisa

Dulkadiroğulları: Maraş, Elbistan. Yavuz Sultan Selim 1515 - Turnadağ Savaşı ile son veriyor. Osmanlı'ya savaş yoluyla katılan son beylik.

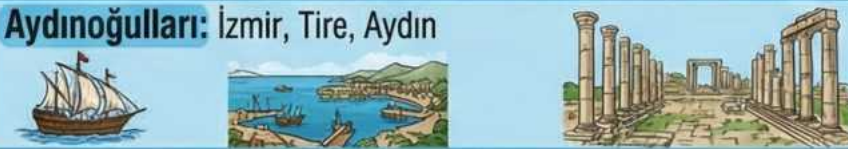
Ramazanoğulları: Adana çevresi. Osmanlı'ya katılan son beylik (vasiyet yoluyla bağlandı)

Eretnalılar ve Kadı Burhanettin: Sivas ve çevresi

Aydinoğulları: İzmir, Tire, Aydın

Denizci

Beylik

Karamanoğulları: Karaman, Konya. Anadolu'daki en güçlü beylik. Kendisini ASD'nin devamı olarak görmektedir. Osmanlı Devleti'ni en çok uğraştıran beyliktir. Karamanoğlu Mehmet Bey Türkçe'yi resmi dil ilan etti.

Candaroğulları (İsfendiyoğulları):

Sinop, Kastamonu, Samsun

Çobanoğulları: Kastamonu

Menteşeoğulları: Muğla

Pervaneogulları: Sinop

Sahipataoğulları: Afyon

Tacettinoğulları: Niksar

Eşrefoğulları: Beyşehir

KURTULUŞ SAVAŞI: I. İNÖNÜ MUHAREBESİ VE DİPLOMATİK ZAFERLER (1921)

Tarih: 6-10 Ocak 1921 / Sonuçları: T-L-A-İ-M Kronolojisi

I. İNÖNÜ MUHAREBESİ (6-10 Ocak 1921)

KOMUTANLAR: Albay İsmet İnönü, İzzettin Paşa. Yunanlılar: Taarruz-i Keşif.

TBMM'nin kurduğu düzenli ordunun ilk başarısıdır. Çerkez Ethem isyanı bastırıldı. İsmet İnönü generalliğe yükseltildi.

İ - İSTİKLAL MARŞI'NNÜ (12 Mart 1921)

Maarif Vekili Hamdullah Suphi Tanrıöver. - 'Yarışma.'

Maarif Vekili Hamdullah Suphi Tanrıöver. Yarışma. Mehmet Akif Ersoy, Kahraman Türk ordusuna ithafen yazdı.

T - TEŞKİLATI ESASİYE (1921 Anayasası)

TBMM tarafından kabul edilen ilk anayasa.

L - LONDRA KONFERANSI (21 Şubat - 12 Mart 1921)

İtilaf Devletleri TBMM'yi ilk kez resmen tanıdı.

Tevfik Paşa Bekir Sami Bey

Sonuç alınamadı. Bekir Sami Bey görevden alındı, yerine Yusuf Kemal Tengirşenk atandı.

A - AFGANİSTAN İLE DOSTLUK ANLAŞMASI (1 Mart 1921)

TBMM (Yusuf Kemal Tengirşenk & Dr. Rıza Nur) ve Afgan Devleti (General Veli Han)

TBMM'nin varlığını tanıyan ilk Doğulu Müslüman devlet.

İ - İSTİKLAL MARŞI'NIN KABULÜ (12 Mart 1921)

Maarif Vekili Hamdullah Suphi Tanrıöver. Yarışma. Mehmet Akif Ersoy, Kahraman Türk ordusuna ithafen yazdı.

İlk Yayın: Sebülürreşad Dergisi / Açıksoz Gazetesi. Besteciler: Ali Rifat Çağatay, Osman Zeki Üngör

M - MOSKOVA ANLAŞMASI (16 Mart 1921)

Başlangıç metninde "Dostluk ve Kardeşlik" ibaresi bulunan ilk anlaşma. TBMM (Ali Fuat Cebesoy, Yusuf Kemal Tengirşenk) & Rusya.

- ♦ Batum, Gürcistan'a bırakıldı (Misakı Milliden ilk taviz)
- ♦ Rusya kapitülasyonların kaldırılmasını kabul etti.
- ♦ Boğazlar ve İstanbul Türklerde kalacak.
- ♦ TBMM'yi tanıyan ilk büyük Avrupa devleti Sovyet Rusya.

Lozan'dan önce kapitülasyonların kaldırılması ile ilgili hüküm bulunan anlaşma.

TÜRK TARİHİNDE DÖNÜM NOKTASI: SALTANATIN KALDIRILMASI VE LOZAN BARIŞ ANLAŞMASI

SALTANATIN KALDIRILMASI (1 Kasım 1922)

TBMM tarafından
Saltanat ve Halifelik
birbirinden ayrıldı,
Saltanat kaldırıldı.
Osmanlı Devleti
resmen sona erdi.

Ulusal egemenliğin önündeki en büyük engel kaldırıldı.

LOZAN BARIŞ ANLAŞMASI (24 Temmuz 1923)

İmzalandı: 24 Temmuz 1923 (I. TBMM)
Onaylandı: 23 Ağustos 1923 (II. TBMM)
Yayımlandı: Düstur Dergisi

Yayımlandı: 23 Ağustos 1923 (II. TBMM)
Diller: Fransızca, Türkçe
Gözlemci: ABD

Türk Heyeti:
İsmet İnönü (Başkan) Hasan Saka Dr. Rıza Nur

Katılan Devletler:

(Boğazlar için: Sovyet Rusya, Bulgaristan.
Ticari konular için: Portekiz, Belçika)

Mustafa Kemal'in Taviz İstemediği 2 Konu:
Ermenilerin yurt isteği, Kapitülasyonlar

Sınırlar

Batı Sınırı:
Meriç nehri (Doğrudan
Lozan'da çizilen tek sınır)

Suriye Sınırı:
1921 Ankara
Anlaşması kabul edildi
(Hatay Misakı Milli dışında)

Irak Sınırı:
Lozan'da
çözümlemedi
(Musul Sorunu)

Boğazlar

Başkanı Türk olan
uluslararası komisyon (Başkan:
Vasıf Temel Paşa, ABD yok).
Türkiye asker bulundurmayacak.
Ticaret gemileri serbest.

Kapitülasyonlar

Tamamen kaldırıldı.
Ekonomik bağımsızlık
sağlandı.

Azınlıklar

Tüm azınlıklar Türk
vatandaşı sayıldı.
Sorun çözüldü.

Adalar

Yunanistan silah
bulundurmaz
Rodos, 12 Ada
Kıbrıs ve Mısır yönetimi İngiltere'ye bırakıldı.

Yabancı Okullar

Tüm yabancı okullar
MEB'e bağlandı. Taviz
yok. Masrafları
kendilerine ait.

Savaş Tazminatı

Yunanistan, Bosnaköy ve
Karaağaç'ı savaş tazminatı
olarak verdi.

Osmanlı Borçları

Taksitlendirildi. Duvunu
Umumiye'ye kısmen son
verildi (Tamamen 1954).
Frank ve lira ile ödeme.

Patrikane

Fener Rum Patriği
Türkiye'de kaldı.
Dünyevi ve evrensellik
yetkilerine son verildi.
Sadece din işleriyle ilgilenecek.

Nüfus Mübadelesi

Batı Trakya Türkleri ile
İstanbul, Gökçeada, Bozcaada
Rumları yerleşik sayılacak.
Diğerleri takas edilecek
(Etabli sorunu).

İstanbul'un Boşaltılması

Anlaşma onaylandıktan
sonra İtilaf kuvvetleri
İstanbul'u boşaltacak.

Lehine/Aleyhine

Lehimize:
Azınlıklar
Ermeni Yurdu
Kapitülasyonlar
Yabancı Okullar
Savaş Tazminatı
Osmanlı Borçları
İstanbul'un
boşaltılması

Aleyhimize:
Adalar
Boğazlar
Patrikhane
Suriye Sınırı

TEKRAR GÜNDEME GELEN KONULAR

1936
Montrö
(Boğazlar)

1926
Medeni Kanun
(Patrikhane yetkisi)

Tevhid-i Tedrisat
(Yabancı Okullar)

1929
Kriz
(Osmanlı Borçları)

Nüfus
Mübadelesi

Hatay Sorunu
(Suriye Sınırı)

Musul Sorunu
(Irak Sınırı)

Demir Yolları

TRABLUSGARP SAVAŞI (1911-1912): NEDENLER, GELİŞMELER VE UŞİ ANLAŞMASI

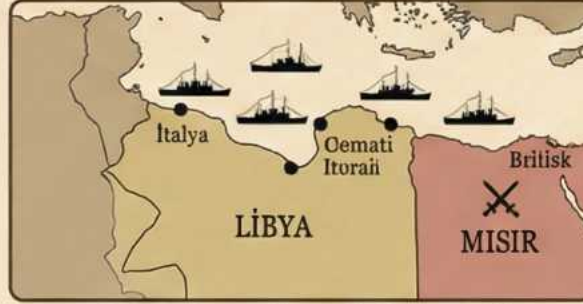
NEDENLER (İtalya'nın Gözü)

- Coğrafi Yakınlık & Osmanlı'nın Zayıflığı
- İngiltere & Fransa'nın Göz Yumması
- Hammadde, Pazar, Sömürgecilik Arayışı (Carborani Cemiyeti Etkisi)
- Habeşistan Yenilgisini Telafi İsteği
- Zengin Hammadde Kaynakları

Racconigi Anlaşması
(Rusya-İtalya)

SAVAŞIN SEYRİ VE GÖNÜLLÜ SUBAYLAR

Osmanlı yardım gönderemedi
(Kara bağlantısı yok, Donanma Haliç'te çürük)

Enver Paşa
(Kayımeu Hamdi
- Bıngazi)

Mustafa Kemal
(Gazetari Şerif Bey
- Derue/Tobruk)

Neşet Paşa
(Trablus)

İtalya'nın Barışa Zorlama Hamleleri

Beyrut Limanı
Saldırısı

Çanakkale Boğazı
Ablukası

Budos ve On
İki Ada İşgali

Mustafa Kemal'in ilk savaşı
ve başarısı (Binbaşı Rütbesi).
Kurtuluş Savaşı'nın müjdesi.
İlk Savaş Uçağı Kullanımı.

UŞİ ANLAŞMASI (1912, İsviçre)

- Trablusgarp ve Bingazi İtalya'ya bırakıldı. (Kuzey Afrika'daki son kayıp)
- Dini ve kültürel olarak halifeye bağlılık. (Halifelik siyasi gücü son kez kullanıldı)
- İtalya, kapitülasyonların kaldırılmasına yardım edecek.
- Düyunu Umumiye borçları İtalya'ya.
- Rodos ve 12 Ada, Balkan Savaşları sonuna kadar GEÇİCİ İtalya'ya.

Rodos ve 12 Ada:

Uşi → I.DS → Lozan → 1947 Paris
(Geçici İtalya) (İlbak) (Onay) (Yunanistan'a)

MİLLİ MÜCADELE MUHAREBELER DÖNEMİ (CEPHELER VE DİPLOMASİ)

Doğu (Ermeniler, Gürcüler), **Güney** (Ermeniler, Fransızlar), **Batı** (Yunanlılar, İngilizler - Siyasi: İngiliz, Sıcak Çatışma: Yunan)

DOĞU CEPHESİ: AÇILAN İLK CEPHE

Kazım Karabekir Paşa
Şark Fatihi

Osmanlıdan kalan düzenli ordu:
15. KOLORDU

TBMM'nin uluslararası alanda ilk askeri ve siyasi zaferi.

GÜMRÜ ANLAŞMASI (2-3 Aralık 1920)

- TBMM'nin imzaladığı ilk anlaşma
- Uluslararası belgede **İLK DEFA** "Türkiye" ifadesi
- Ermenistan Sevr'den vazgeçen ilk devlet
- Sınır: Aras Nehri - Çıldır Gölü Hattı

BATUM ANLAŞMASI (23 Şubat 1921)

Posof Harekâtı ile toprakların iadesi.
Ardahan, Artvin, Batum
Türkiye'ye bırakıldı.

GÜNEY CEPHESİ: KUVAYİMİLLİYE DİRENİŞİ

Dörtöl'da ilk kurşun:
Kara Mehmet Çavuş

Urfa:
Ali Saip Bey

Maraş: Sütçü İmam, Rıdvan Hoca
("Kalesinde bayrağı dalgalanmayan ülkede Cuma namazı kılınmaz!")

Antep: Şahin Bey, Şehit Kamil (İlk şehit),
Karayılan, Kılıç Ali

Düzenli Ordu yok. Sadece milis güçler (Kuvayimilliyeler).
Sakarya Zaferi'nden sonra 20 Ekim 1921 Ankara
Anlaşması ile kapandı.

BATİ CEPHESİ: DÜZENLİ ORDUYA GEÇİŞ

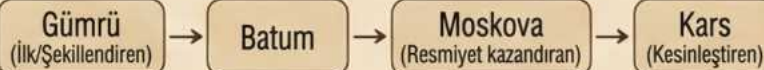
Ali Fuat Cebesoy
Komutasındaki Kuvayimilliyeler

Gediz Taarruzu başarısızlığı (24 Ekim 1920)
→ Kuvayimilliyeler kaldırıldı

10 Kasım 1920'de DÜZENLİ ORDU KURULDU.

Ali Fuat Cebesoy Moskova'ya atandı.
Batı cephesi 2'ye bölündü:
Kuzey (İsmet İnönü)
Güney (Refet Bele)

DOĞU SINIRINI ŞEKİLENDİREN ANLAŞMALAR

ELÇİLİK MESELESİ

- Gürcistan (İlk büyükelçilik)
- Afganistan (İlk Müslüman büyükelçilik)
- Azerbaycan (İlk dış temsilci: Memduh Şevket Esendal)
- SSCB (İlk büyükelçi: Ali Fuat Cebesoy)

UNVAN VE MADALYALAR

Unvan Alanlar	İstiklal Madalyası
1877 - Gürcistan	İstiklal
1829 - Gümrü	Tufketi
1920 - Sütçü İmam	Güney
1920 - Maraş	Kuzey
1920 - Antep	Befet
1920 - Kars	İsmet
1921 - Karayılan	Yunan

*Kars/Ardahan/Batum keşçılığı 1877-78 yu'da Moskova
mdinden Ardahan ile koculu sınılaşmnan ardahan elçiliken
yolenlenden 1877-78 yinden Moskova Anlaşmadı.

SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ - SUBAYLAR SAVAŞI

Melhame-i Kübra (23 Ağustos - 13 Eylül 1921)

Duatepe / Topyekün savaş

Savaşın Sonuçları

Yunanlıların saldırı gücü kırıldı, savunmaya geçti. Türkler taarruza geçti.

II.Viyana'dan beri geri çekiliş sona erdi.

Mustafa Kemal'e Gazi unvanı ve Mareşal (Müşir) rütbesi.

Başkomutanlık yetki süresi uzatıldı.

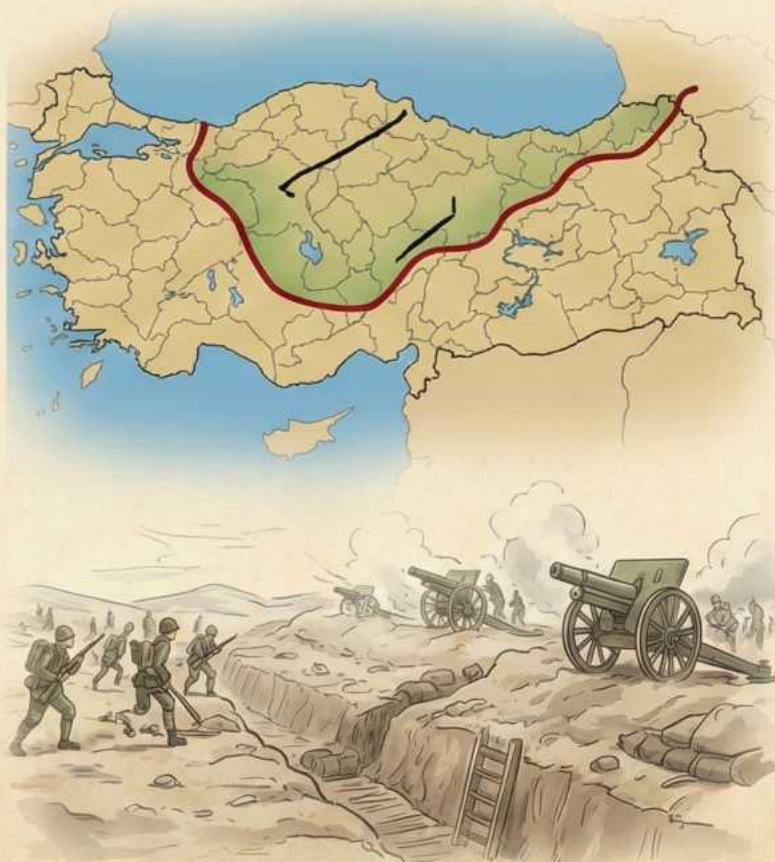
İtilaf Devletleri ateşkes teklifinde bulundu.

İtalya Anadolu'dan çekildi. Çekilen ilk itilaf devleti.

“Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır...”

Diplomatik Sonuçlar ve Anlaşmalar

Kars Anlaşması (13 Ekim 1921) - Kazım Karabekir

Moskova Anlaşmasının tekrarı niteliğinde. Doğu sınırı kesinlik kazandı.

Kafkas Cumhuriyetleri kapitülasyonların kaldırılmasını kabul edecek.

Ankara Anlaşması (20 Ekim 1921) - Türkiye-Fransa

Türkiye'yi tanıyan ilk İtilaf Devleti Fransa. Caber Kalesi Türk mülkü sayılacak. Hatay Suriye'ye bırakıldı.

Ukrayna: Dostluk Anlaşması (Yusuf Kemal Tengirşenk) -

İngiltere: Esir mübadelesi Anlaşması

OSMANLI EĞİTİM KURUMLARI (MEDRESELER VE MODERN OKULLAR)

MEDRESELER (Klasik Dönem)

Temel Eğitim Kurumu

Dini ve pozitif ilimler.
Vakıflarla finanse edilir.

Müderris & Talebe

Müderris (Öğretmen),
Danışmend (Yüksek öğrenci),
Softa (Öğrenci).

Boşuna Gitmesin (Bozulma)

XIX. yüzyılda etkinliklerini
yitirdiler. Pozitif ilimler azaldı.

MODERN OKULLAR (Tanzimat Sonrası)

Batı Tarzı Eğitim

Tanzimat ile başladı.
Batılı programlar.

Rüştiye & İdadi & Sultani

Ortaokul, Lise, Yüksek Lise
(Galatasaray Sultanisi).

Darülfünun (Üniversite)

İlk modern üniversite.
Yükseköğretim.

Mesleki Okullar

Ziraat, Sanayi-i Nefise,
Baytar mektepleri.

MİLLİ MÜCADELE MUHAREBELER DÖNEMİ: DOĞU CEPHESİ VE DİPLOMATİK BAŞARILAR

CEPHELER: Doğu (Ermeniler, Gürcüler), Güney (Ermeniler, Fransızlar), Batı (Yunanlılar, İngilizler - Siyasi mücadele İngilizlerle, sıcak çatışma Yunanla).

DOĞU CEPHESİ: AÇILAN İLK CEPHE

Kazım Karabekir Paşa
ŞARK FATİHİ

Osmanlıdan kalan düzenli ordu:

15. KOLORDU

Ermeniler ilk isyanı Erzurum'da çıkardı.
TBMM'nin uluslararası alanda **İLK**
askeri ve siyasi zaferi.

GÜMRÜ ANLAŞMASI (2-3 Aralık 1920)

- TBMM'nin imzaladığı **İLK** anlaşma.
Uluslararası belgede **İLK DEFA** "Türkiye" ifadesi.
- Türkiye'yi tanıyan, Sevr'den vazgeçen **İLK**
devlet: **ERMENİSTAN**.
- Misakı Milliye gerçekleştirme yolunda
İLK adım.
- Kazanımlar: Kars, Sarıkamış, Selim,
Kulp, Tuzluca, Iğdır Türkiye'nin.
- Sınır: Aras Nehri - Çıldır Gölü Hattı.
Ermeni sorunu büyük ölçüde çözüldü.

BATUM ANLAŞMASI (23 Şubat 1921)

Gürcistan işgali sonrası
Posof Harekâtı ile
topraklar istendi.
Ardahan, Artvin, Batum
Türkiye'ye bırakıldı.

DOĞU SINIRINI ŞEKİLLENDİREN ANLAŞMALAR

ELÇİLİK MESELESİ (DİPLOMATİK İLKLER)

Ankara'da
büyükelçilik açan
İLK devlet.

Ankara'da
büyükelçilik açan **İLK**
Müslüman devlet.

TBMM'nin dış temsilci
gönderdiği **İLK** ülke
(Giden: Memduh
Şevket Esendal).

TBMM'nin büyükelçi
gönderdiği **İLK** ülke
(Giden: Ali Fuat
Cebesoy).

I. BEYLİKLER DÖNEMİ: Malazgirt Savaşı'nın kazanılmasıyla başladı. [Kodlama: DDSMAÇ] (Malazgirt: Büyük Selçuklu Dönemi)

DİLMAÇOĞULLARI

Bitlis ve çevresi

Bitlis Ulu Cami

Bitlis Ulu Cami

DANIŞMENTLER

Sivas, Tokat, Malatya, Kayseri, Amasya çevresi

Kayseri Ulu Cami

Kayseri Ulu Cami

Anadolu'da kurulan ilk medrese: Yağbasan Medresesi (Çukur Medrese) - Tokat - Niksar

En güçlü beylik!

SALTUKLAR

Erzurum ve çevresi

Anadolu'da kurulan ilk Türk-İslam Devleti!

Üç Kümbetler

Tepsi Minare
Mama Hatun Türbesi

Kale Cami
Micingert Kalesi

MENGÜCEKLER

Divriği ve Erzincan çevresi

Divriği Ulu Cami (1985'ten beri UNESCO tarafından koruma altındadır)

Muvaffakuddin Abdülatif

Muvaffakuddin Abdülatif

ARTUKLAR

Harput, Diyarbakır, Batman, Mardin

Malabadi Köprüsü

Koçhisar Ulu Cami

Necmettin Külliyesi

Hasankeyf

Hatuniye Medresesi
Semanın Medresesi

Robotik ve sibernetik biliminin kurucusu kurucusu El-Cezeri
Marco Polo "il milione (yolculuk)" adlı eserinde bahsetmiştir.

ÇAKA BEYLİĞİ

İzmir ve çevresi

İlk Türk denizcisi: Çaka Bey

1081'de kurduğu donanma, günümüzde deniz kuvvetleri komutanlığının kuruluş yıl dönümü olarak kutlanır.

İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK TARİHİ

Türk Adının Anlamları

Kaşgarlı Mahmut	 Olgunluk Çağı
Ziya Gökalp	Kanun, Nizam Sahibi, Törelî
Wambery	 Türeyen, Çoğalan
Doerfer	Devlete Bağlı Halk
Çin Kaynakları	Miğfer
Uygur Kaynakları	Güçlü, Kuvvetli

- Türk adı ilk kez: Çin yıllıkları (Hun diye geçer)
- Türk adının geçtiği ilk yazılı kaynak: Kuzey Şansi Anlaşması (Hun-Çin arasında)
- Coğrafi terim olarak ilk kez: Bizans Kaynakları Orta Asya için → Türkiye
- Daha sonra yine Bizans kaynaklarında Anadolu için Türkiye ifadesi kullanılmıştır.
- Marco Polo seyahatnamesi; Orta Asya: Büyük Türkiye Anadolu: Küçük Türkiye
- Siyasi bir terim olarak ilk kez: Göktürkler
- Türk adıyla kurulan ilk devlet: Göktürkler
- Türkler hakkında bilgi veren ilk Türkçe kaynak: Orhun Kitabeleri
- Memlükler: ed-Devletü't-Türkiye
- Türklerin ana yurdu: Orta Asya
- Ötüken: Toprak Ana, Kutsal Toprak
- Dikkat: Kuzeybatı Afrika'ya göç yok!
- 16.yy: Türk Yüzyılı

Orta Asya Kültür Merkezleri

Anav	En eski kültür merkezi
Afanesyova	En eski Türk kültür merkezi
Kelteminar	Yerleşik yaşam
Andronova	Afanesyova'nın gelişmiş hali (Türk) En geniş alana yayılan Türk bölgesi İlk kez bakır, tunç, altın gibi madenler
Karasuk	İlk kez demir işlendi
Tagar	En gelişmiş kültür merkezi

Anadolu'ya Keşif Amaçlı Türk Akınları

- İskitler (Anadolu'ya akın düzenleyen ilk topluluk)
 - Avrupa Hun Devleti (ilk devlet) - Uldız
 - Sibirler, Peçenekler, Oğuzlar
- (Burada en çok sorulan Uldız ve Sibirler)

Anadolu'ya Yerleşme Amaçlı Türk Akınları

- Oğuz Türkleri tarafından
- Selçuklu'da Tuğrul ve Çağrı Beyler dönemi

BALKAN SAVAŞLARI (1912-1913) - OSMANLI İMPARATORLUĞU'NUN BALKANLAR'DAKİ SONU

I. BALKAN SAVAŞI (1912-1913) - Osmanlıyı Balkanlardan Atmak

TARAFLAR VE NEDEN

- **Bulgaristan** (En etkilil-en karlı)
- **Yunanistan**
- **Sırbistan**
- **Karadağ** (Başlatan)

YENİLGİ NEDENLERİ

- ✂ 4 Cephede savaşılması.
- 🏠 Ordunun savaş öncesi terhisi.
- 👤 Ordu içine siyaset girmesi.

1913 LONDRA KONFERANSI

Kaybedilenler:

- Doğu ve Batı Trakya, Makedonya
- Adalar (Gökçeada, Bozcaada, Meis hariç), Girit, Selanik
- Arnavutluk bağımsız
- bağımsız (Son Balkan ülkesi)

- **Şükrü Paşa, Kazım Karabekir** (Esir Düştüler)
- **Hüseyin Rauf Orbay** (Hamidiye Kahramanı)

SONUÇLAR

- Osmanlılık iflas
- İslamcılık başarısız
- Anadolu'ya Türk göçü
- Türkçülük güçlendi
- Batı Trakya azınlık sorunu

SİYASİ ÇALKANTI VE BAB-I ALİ BASKINI

- **Bab-ı Ali Baskını (1913):** İtihat ve Terakkî'nin hükümet darbesi
- Kamil Paşa Hükümeti devrildi → Mahmut Şevket Paşa Hükümeti kuruldu
- **3 Paşalar Dönemi (1913-1918):** Cemal, Enver, Talat Paşa (Etkinlik arttı)

II. BALKAN SAVAŞI (1913) - Bulgaristan'a Karşı

TARAFLAR VE NEDEN

- Neden: I. Balkan'da Bulgaristan'ın fazla pay alışı.
- **Yunanistan**
- **Romanya** (I. Balkan'da yok)
- **Sırbistan**
- **Karadağ**
- Diğer tarafta
- **Bulgaristan** (Savaşı başlatan)

OSMANLI KAZANÇLARI VE ANLAŞMALAR

- **Enver Paşa (Edirne Fatih):** Edirne, Kırklareli, Dimetoka geri alındı (Kazanç: Doğu Trakya) Edirne Müdafii: Mehmet Şükrü Paşa
- **Mustafa Kemal:** Bolayır Kolordusu Kurmay Başkanı Savaş sonu Sofya Atışemiliterliği.

1913 BÜKREŞ ANLAŞMASI

- Balkan ülkeleri arası
- Bulgaristan en zararlı (Telafi için I. DS'ye girecek)

1913 İSTANBUL ANLAŞMASI (Osm-Bulg)

- Meriç Nehri sınırı. Edirne, Kırklareli, Dimetoka Osmanlıya; Kavala, Dedeoğaz Bulgaristan'a
- Bugünkü sınır yaklaşık çizildi

1913 ATİNA ANLAŞMASI (Osm-Yun)

- Yanya, Girit, Selanik Yunanistan'a. Ege Adaları durumu büyük devietlere

1913 İSTANBUL ANLAŞMASI (Osm-Sırp)

- Sınır yok
- Taşınmaz mallar Azınlık hakları

KAYBEDİLEN TOPRAKLAR (SAMBA Kodu)

Selanik, Kavala

Arnavutluk (I. Balkan'da bağımsız)

Makedonya

Batı Trakya (İskeçe, Gümülcine, Dedeoğaz)

Dikket: Doğu Trakya I. Balkan sonunda kaybedildi, II. Balkan'da geri alındı. Soruda 'Balkan Savaşları' derse kayıp olarak alınmaz.

Adalar (Ege Adaları, Girit)

Gökçeada, Bozcaada, Meis hariç.

Girit 1913 Atina ile Yunanistan'a

onaylandı.

KURTULUŞ SAVAŞI'NDA BATI CEPHESİ: II. İNÖNÜ VE ESKİŞEHİR-KÜTAHYA MUHAREBELERİ

II. İNÖNÜ MUHAREBESİ - Metristepe (23 Mart - 1 Nisan 1921)

TBMM bu sırada Pontus İsyanı ve Koçgiri ayaklanmaları ile uğraşıyordu.

Siz orada yalnız düşmanı değil, bir milletin makus talihini de yendiniz.

Milli Savunma Bakanı Fevzi Çakmak'a orgenerallik rütbesi.

Savaşın Sonuçları (FİFi)

- Fransa Zonguldak'tan çekildi.
- İngiltere Malta'da bulunan 40 Türk'ü serbest bıraktı.
- Fransa TBMM'ye ateşkes teklif etti.
- İtalya Anadolu'dan çekilmeye başladı.

Aslıhanlar-Dumlupınar Taarruz Girişimleri

II. İnönü mağlubiyetinden sonra geri çekilen Yunan birlikleri takip edilerek Yunanlılara taarruz girişiminde bulunuldu. Güney Cephesi komutanı Refet Bele başarısız oldu görevden alındı. Batı ve Güney cephesi, Batı cephesi olarak birleştirildi. Başına İsmet İnönü atandı.

ESKİŞEHİR-KÜTAHYA MUHAREBELERİ (10-24 Temmuz 1921)

Savaş devam ederken Maarif Kongresi yapıldı.

Savaşın Sonuçları:

- Ordu Sakarya Irmağının doğusuna çekildi.

- Eskişehir, Afyon, Bilecik, Kütahya kaybedildi.

- Meclisin Kayseri'ye taşınması gündeme geldi

- Fransa ateşkes teklifini geri çekti.

- İtalya, Anadolu'yu boşaltmaktan vazgeçti.

- 3 aylığına Başkomutanlık Yasası çıkarıldı. Mustafa Kemal askerlik mesleğine geri döndü.

- Tekâlifi milliye emirlerini yayınladı.

MİLLİ MÜCADELE: TEMSİL HEYETİ VE AMASYA GÖRÜŞMELERİ

TEMSİL HEYETİ (ÖZET)

MUSTAFA KEMAL'İN KATILDIĞI KONGRELER:
Erzurum, Sivas, Afyon, Pozantı (Afyon ve Pozantı'ya TBMM Başkanı sıfatıyla)

AMASYA GÖRÜŞMELERİ/PROTOKOLÜ (20-22 EKİM 1919) - "Ali Rıza Paşa Hükümeti" Döneminde

TEMSİL HEYETİ
(Mustafa Kemal, Rauf Orbay, Bekir Sami Bey)

İSTANBUL HÜKÜMETİ
(Salih Paşa)

Millî mücadele hareketi, ARMHC ve temsil heyetinin resmi varlığını kabul eden ilk Osmanlı hükümeti: Ali Rıza Paşa

GÖRÜŞME KARARLARI/PROTOKOL

1. ARMHC İstanbul Hükümeti'nce resmen tanınacak.
2. Temsil Heyetinin rızası olmadan barış görüşmelerine gidilmeyecek.
3. Azınlıklara ayrıcalıklar verilmeyecek.
4. Sivas kararları İstanbul Hükümeti tarafından kabul edilecek, zararlı cemiyetler kapatılacak.
5. Osmanlı Mebusan Meclisi açılacak ve ülke genelinde seçimler yapılacaktır. Meclis İstanbul dışında açılacak.

SONUÇLAR VE NOTLAR

Görüşmelerde alınan kararlardan ilk 4 madde Ali Rıza Paşa tarafından kabul edilmedi. Son madde ise değiştirilerek kabul edildi: Meclis İstanbul'da açılacak. Mustafa Kemal, hakkındaki idam kararından dolayı İstanbul'a gidemedi. Amasya Görüşmeleri ile Temsil Heyeti, İstanbul Hükümetince ilk defa resmi olarak tanındı. **ŞEYH RECEP OLAYI:** Mustafa Kemal'in görüşmelere katılmasını engelleme girişimi.

MİLLİ MÜCADELE: MİSAK-I MİLLİ'YE GİDEN YOL VE İSTANBUL'UN İŞGALİ

HAZIRLIK VE ANKARA SÜRECİ

1 M.KEMAL'İN MV'LERDEN İSTEKLERİ (İstanbul'a Gidecekler)

- 1 Kendisinin Meclis Başkanı seçilmesi (Amaç: Meclisi taşıma)
- 2 Müdafaa-i Hukuk Grubu kurulması (Yerine Felah-ı Vatan Grubu kuruldu, Bşk: Rauf Orbay)
- 3 Misak-ı Milli'nin onaylatılması
- 4 Ali Rıza Hükümeti'ne güvenoyu verilmemesi

Sadece Misak-ı Milli isteği gerçekleşti.

2 SİVAS KOMUTANLAR TOPLANTISI (16-28 Kasım 1919)

Konular: ARMHC, Temsil Heyeti geleceği, meclis, cemiyetler, Paris Barış Konf.

3 TEMSİL HEYETİ'NİN ANKARA'YA GELİŞİ (27 Aralık 1919)

ANKARA

Temsil Heyeti

4 YAHYA KAPTAN OLAYI (8 Ocak 1920)

Milli mücadele destekçisi denizci Yahya Kaptan katledildi. (Nutuk'ta en çok ismi geçen kişi).

SON OSMANLI MECLİSİ VE MİSAK-I MİLLİ

1 SON OSMANLI MEBUSAN MECLİSİ'NİN AÇILMASI (12 Ocak 1920)

Açılma Kararı: Erzurum, Sivas, Amasya Görüşmeleri.

Reşat Hikmet Bey
(İlk Bşk)

Celaleddin Arif Bey
(Son Bşk)

M. Kemal Erzurum mv seçildi.
Onaylanan son karar: Misak-ı Milli

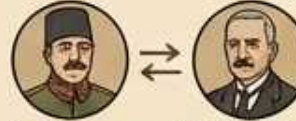

2 MİSAK-I MİLLİ (MİLLİ YEMİN) (28 Ocak 1920)

Felah-ı Vatan Grubu oyuyla kabul edildi.
Sınırlar Mondros öncesi hedefli.

- Kapitülasyonlar
- Osmanlı borçları
- Boğazlar (İlk kez karar)
- Sınırlar (bağımsızlık)
- Azınlık hakları
- Referandum (Araplar, Batı Trakya, Elviye-i Selase)

Ulusal egemenlik maddesi yok.
Lozan'ın temel konuları.

Salih Paşa Ali Rıza Paşa

3 Mart 1920 Hükümet Değişikliği

4 AKBAŞ OLAYI VE İSTANBUL'UN İŞGALİ

16 MART 1920

Misak-ı Milli Kabulü ve Akbaş Olayı sonucu İstanbul RESMEN işgal edildi.

ARA KONGRELER (DİĞER BÖLGESEL KONGRELER)

– (Kronolojik Sıra Değildir)

HACI MUHİTTİN BEY'İN GAYRETLERİ

BALIKESİR KONGRESİ

Toplayan: Hacı Muhittin Bey.
Karar: Yunanlılara karşı mücadele.
Padişaha bağlılık bildirildi.

ALAŞEHİR KONGRESİ

Toplayan: Hacı Muhittin Bey.
Karar: Gerekirse İtilaf devletlerinden yardım alınabilir.

Not: Hacı Muhittin Bey, bu kongrelerden sonra AYVALIK/BALIKESİR MERKEZLİ BATI CEPHESİ'ni kurdu.

BATI ANADOLU'DA CELAL BAYAR

NAZİLLİ KONGRESİ

Yer: Muğla
Başkan: Celal Bayar ("Galip Hoca" / "Reşadi Sani" unvanıyla kongreler düzenledi).

TRAKYA BÖLGESİ KONGRELERİ

TRAKYA BÖLGESİ KONGRELERİ

EDİRNE KONGRESİ

Toplayan: Trakya Paşaeli Cemiyeti.

LÜLEBURGAZ KONGRESİ

Toplayan: Trakya Paşaeli Cemiyeti.

DOĞU ANADOLU

DOĞU ANADOLU

KARS-ARDAHAN-OLTU KONGRESİ
(Detay belirtilmemiş).

SON KONGRELER (MUSTAFA KEMAL'İN KATILIMI)

SON KONGRELER
(MUSTAFA KEMAL'İN KATILIMI)

AFYON KONGRESİ (Batıda Son)

Katılım: Mustafa Kemal.
I. TBMM'ye bağlılık.

POZANTI KONGRESİ (En Son)

Katılım: Mustafa Kemal.

II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ VE FİKİR AKIMLARI (1908-1918) (KPSS ÖZEL)

II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ SİYASİ GELİŞMELERİ

İLAN (1908) & ÇOK PARTİLİ HAYAT

İttihat ve Terakki baskısı.
Meclis açıldı. İlk siyasi partiler
(Ahrar, İttihat Terakki).

31 MART OLAYI (1909)

Rejime karşı ilk isyan.
Hareket Ordusu bastırdı.
II. Abdülhamit tahttan indirildi.

1909 ANAYASA DEĞİŞİKLİKLERİ

Padişahın yetkileri kısıtlandı.
Meclis üstünlüğü.
İlk kez toplantı/dernek hakları.

BAB-I ALİ BASKINI (1913)

İttihat ve Terakki'nin hükümet
darbesi. Tam iktidar dönemi
(Üç Paşalar: Enver, Talat, Cemal).

DÖNEMİN FİKİR AKIMLARI (Kurtuluş Reçeteleri)

OSMANLILIK

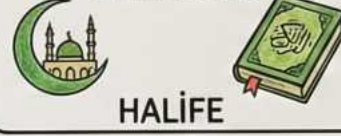

EŞİTLİK

OSMANLILIK

Tüm tebaayı birleştirme.
Temsilciler: Namık Kemal, Ziya Paşa.
(Balkan Savaşları ile bitti).

İSLAMCILIK

HALİFE

İSLAMCILIK (Ümmetçilik)

Müslümanları Halife etrafında toplama.
Temsilciler: II. Abdülhamit, M. Akif Ersoy.
(I. Dünya Savaşı'nda Araplar isyan etti).

MİLLİ DEVLET

TÜRKÇÜLÜK (Turancılık)

Tüm Türkleri birleştirme.
Temsilciler: Ziya Gökalp, İttihatçılar.
(Cumhuriyet'in temeli oldu).

BİLİM/TEKNİK

BATICILIK (Garpçılık)

Batı'nın bilim ve tekniğini alma.
Temsilciler: Tefik Fikret, Celal Nuri.
(İnkılaplarda en etkili akım).

ORTAK AMAÇ: Devleti dağılmaktan kurtarmak. (Sadece Türkçülük ve Batıcılık yeni devlette etkili oldu).

II. DÜNYA SAVAŞI VE TÜRKİYE'NİN TUTUMU (1939-1945) (KPSS ÖZEL)

MİHVER (AXIS) BLOĞU

Almanya, İtalya, Japonya.
Genişleme, yeni düzen.

TÜRKİYE'NİN TUTUMU (DENGE POLİTİKASI)

1939

İNGİLTERE/FRANSA İLE
KARŞILIKLI YARDIM
ANTLAŞMASI
(Ankara Paktı)

1941

ALMANYA İLE
SALDIRMAZLIK
PAKTI

1943

ADANA GÖRÜŞMELERİ
(Churchill-İnönü)
&
KAHİRE KONFERANSI

1945

ALMANYA VE JAPONYA'YA
SAVAŞ İLANI (Şubat)
BM'ye kurucu üye
olmak için (Sembolik).

MÜTTEFİK (ALLIED) BLOĞU

İngiltere, Fransa, SSCB, ABD.
Mevcut düzeni koruma.

Savaşa
girme
baskısı,
askeri yardım
talebi.

SAVAŞ SONU & SONUÇLARI

Birleşmiş Milletler (BM) Kurucu Üyesi.
Soğuk Savaş'ın Başlangıcı - ABD (NATO) ile yakınlaşması.

SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİ VE TÜRKİYE (KORE SAVAŞI, NATO) (KPSS ÖZEL)

SOĞUK SAVAŞIN BAŞLAMASI VE BLOKLAR

İKİ KUTUPLU DÜNYA
(ABD vs SSCB)

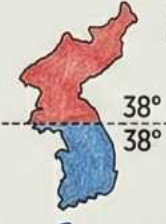
Demokrasi (Batı) ile Komünizm (Doğu) mücadelesi. Demir Perde indi.

TRUMAN DOKTRİNİ &
MARSHALL PLANI (1947)

ABD'nin SSCB yayılcılığına karşı Türkiye ve Yunanistan'a askeri ve ekonomik yardımı.

DÖNÜM NOKTASI: KORE SAVAŞI (1950-1953)

SAVAŞIN NEDENİ
VE KATILIM

Kuzey (SSCB/Çin) Güney'e saldırdı. BM çağrısı ile Türkiye asker gönderdi.

TÜRK TUGAYI VE
KUNURI ZAFERİ

ŞİMAL YILDIZI

Mehmetçik büyük kahramanlık gösterdi (Kunuri). Amaç: NATO'ya kabul edilmek.

NATO ÜYELİĞİ VE SONUÇLARI (1952-)

NATO'YA GİRİŞ
(GÜVENLİK ŞEMSIYESİ)

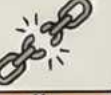
Kore başarısı sonrası Yunanistan ile birlikte üye olundu. SSCB tehdidine karşı garanti.

ABD ÜSLERİ VE
BÖLGESEL PAKTLAR

(İncirlik)

BALKAN

BAĞDAT

Türkiye'de ABD üsleri kuruldu. Çevreleme politikası gereği bölgesel ittifaklar (Balkan, Bağdat Paktları).

SONUÇ: Türkiye, kesin olarak Batı Bloku'nda yer aldı. Sovyet tehdidine karşı ABD ile stratejik müttefiklik dönemi başladı.

İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK DEVLET YÖNETİMİ

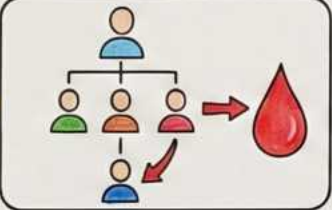
(KURULTAY, KUT) (KPSS ÖZEL)

KUT İNANCI (Tanrısal Egemenlik)

GÖK TENGRI'DEN ALINAN GÜÇ

Gök Tengri tarafından Hakan'a verilen devleti yönetme yetkisi. Kaynağı ilahidir.

VERASET SİSTEMİ (Kan Yoluyla Geçiş)

Kut, kan yoluyla babadan oğula geçer. Hükümdar ailesinin ortak malıdır.

OLUMSUZ SONUÇ: TAHT KAVGALARI

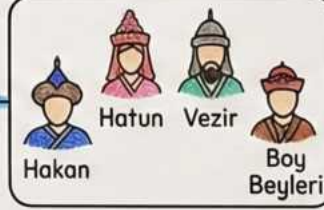
Sık sık taht kavgalarına ve devletlerin kısa ömürlü olmasına neden olmuştur.

KURULTAY (TOY/KENGES) (Danışma Meclisi)

DEVLET İŞLERİNİN GÖRÜŞÜLMESİ

Devlet işlerinin (siyasi, askeri, ekonomik) görüşüldüğü meclis. Yasama, yürütme, yargı yetkisi vardır.

ÜYELER (TOYGUNLAR)

Hakan, Hatun, Vezir, Boy Beyleri ve ileri gelenler katılır. Üyelerine "Toygun" denir.

NİTELİĞİ VE İŞLEVİ

Hakan'a danışmanlık yapar (Son söz Hakan'ındır). Demokratik nitelik taşır, töreye uymak zorunludur.

İKİLİ TEŞKİLAT (Federatif Yapı): Devleti Doğu (Kutsal-Hakan) ve Batı (Yabgu-İdari) olarak ikiye ayırıp yönetme.

ATATÜRK DÖNEMİ İÇ POLİTİKASI (1923-1939) (KPSS ÖZEL)

**KURUCU İRADE
VE TEK PARTİ
(CHF/CHP)**

**ÇOK PARTİLİ HAYATA
GEÇİŞ DENEMELERİ**

**REJİME YÖNELİK
TEHDİTLER VE
TEPKİLER**

**CUMHURİYET HALK
FIRKASI (1923)**

Devlet kuran parti.
İnkılapların öncüsü.
1924 Anayasası (Güçler
Birliği - Kısmi).

**1. DENEME: TERAKKİPERVER
CUMHURİYET FIRKASI (TCF)
(1924-1925)**

Kurucular: K.Karabekir, R.Orbay, A.Fuat.
Politika: Liberal ekonomi, "Dini inançlara
saygılı".
Kapatılma: Şeyh Sait İsyanı.

**ŞEYH SAİT
İSYANI
(1925)**

Rejime karşı ilk
büyük isyan.
Musul kaybına
neden oldu.

**TAKRİR-İ SÜKUN
KANUNU
(1925-1929)**

Sıkıyönetim ilanı.
İstiklal Mahkemeleri.
TCF kapatıldı.
Basına sansür.

**LAİKLEŞME
AŞAMALARI**

Halifelik kaldırıldı (1924).
"Devletin dini İslam'dır" çıktı
(1928).
Laiklik girdi (1937).

**2. DENEME: SERBEST
CUMHURİYET FIRKASI (SCF)
(1930)**

Kurucu: Fethi Okyar (Atatürk'ün isteğiyle).
Politika: Liberalizm, tek dereceli seçim,
kadın hakları.
Kapanma: Rejim karşıtları sızınca
kendini feshetti.

**İZMİR SUİKASTI (1926)
&
MENEMEN OLAYI (1930)**

İttihatçı tasfiyesi.
Rejim karşıtı irticai girişimler
(Kubilay şehit edildi).

I. TBMM DÖNEMİ VE AYAKLANMALAR (1920-1923) (KPSS ÖZEL)

I. TBMM'NİN ÖZELLİKLERİ (Kurucu ve İhtilalci)

KURUCU VE İHTİLALCI MECLİS

Yeni devlet kurdu. Saltanatı ve Hilafeti kaldırmayı hedefledi. Olağanüstü yetkili.

GÜÇLER BİRLİĞİ VE SAVAŞ MECLİSİ

Yasama ve Yürütme yetkisi mecliste toplandı (Meclis Hükümeti Sistemi). Kurtuluş Savaşı'nı yönetti.

AYAKLANMALARIN NEDENLERİ VE TURLERİ

NEDENLER

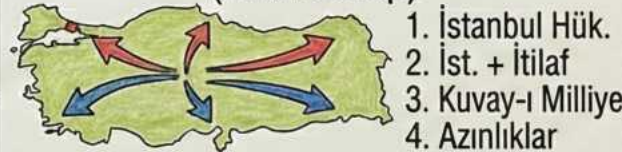
(İstanbul ve İtilaf Kışkırtması)

İstanbul Hükümeti'nin ve İtilaf Devletleri'nin aleyhte propagandaları ve fetvaları.

TURLERİ

(4 Ana Grup)

1. Doğrudan İstanbul Hükümeti. 2. İstanbul Hük. ve İtilaf ortaklaşa. 3. Kuvay-ı Milliye (Düzenli Ordu karşıtı). 4. Azınlıklar.

ALINAN ÖNLEMLER VE SONUÇLARI

ÖNLEMLER

(Hıyanet-i Vatan Kanunu & İstiklal Mah.)

Hıyanet-i Vatan Kanunu (1920) çıkarıldı. İstiklal Mahkemeleri (seyyar) kuruldu.

SONUÇLARI

(Otorite ve Düzenli Ordu)

**TBMM
OTORİTESİ**

TBMM'nin otoritesi arttı. Düzenli orduya geçiş hızlandı. Kurtuluş Savaşı gecikti.

SONUÇ: İç isyanlar bastırılarak ulusal birlik sağlandı ve tüm enerji dış düşmana (Yunan) yönlendirildi.

I. DÜNYA SAVAŞI VE GİZLİ ANTLAŞMALAR (KPSS ÖZEL)

SAVAŞIN NEDENLERİ VE BLOKLAR

GENEL NEDENLER

Sömürgecilik, Hammadde, Pazar, Silahlanma, Milliyetçilik.

ÖZEL NEDENLER & BLOKLAR

Alsas-Loren (Fr-Alm), Balkanlar (Rus-Avus),

İTİLAFA: İng, Fra, Rus (+İta, ABD).

İTTİFAK: Alm, Avus-Mac, Osm.

GİZLİ ANTLAŞMALAR (OSMANLI'YI PAYLAŞIM)

İSTANBUL ANT. (1915)

Rusya'ya Boğazlar ve İstanbul.

LONDRA ANT. (1915)

İtalya'ya Akdeniz kıyıları (Taraf değiştirdi).

SYKES-PICOT (1916)

İng-Fra arası Orta Doğu paylaşımı.

ST. JEAN DE MAURIENNE (1917)

İtalya'ya İzmir ve çevresi.

SONUÇ: SSCB AÇIKLADI!

Rusya savaştan çekilince gizlilik kalktı, tam uygulanamadı.

SAVAŞIN SONUÇLARI (YENİ DÜZEN)

İmparatorluklar yıkıldı (Osm, Avus-Mac, Rus, Alm).

Yeni devletler kuruldu (Polonya, Çekoslovakya, Yug, vs.).

Yeni rejimler (Komünizm, Faşizm, Nazizm).

Milletler Cemiyeti kuruldu (Barış için).

İLK TÜRK-İSLAM DEVLETLERİNDE DİVAN TEŞKİLATI (KPSS ÖZEL)

1. KARAHANLILAR (Geçiş Dönemi)

DİVAN-I ALİ
(Vezir/Yuğruş)

DİVAN-I İSTİFA
(Maliye - Müstevfi)

DİVAN-I ARZ
(Askerlik - Emir-i Arz)

DİVAN-I TUĞRA
(Yazışma - Tuğrai)

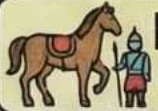

DİVAN-I İŞRAF
(Denetim - Müşrif)

2. GAZNELİLER (İran/Abbasi Etkisi)

DİVAN-I VEZARET
(Vezir)

DİVAN-I ARZ
(Ordu)

DİVAN-I RİSALET
(İnşa/Yazışma)

DİVAN-I İŞRAF
(Mali/İdari Denetim)

DİVAN-I BERİD
(Posta/İstihbarat)

3. BÜYÜK SELÇUKLULAR (EN SİSTEMLİ - ÇOK ÇIKAR!)

DİVAN-I İSTİFA
(Maliye)
Bütçe, vergi.
Başında: MÜSTEVFİ

DİVAN-I ARZ
(Ordu)
Maaş, teçhizat.
Başında: EMİR-İ ARZ

DİVAN-I SALTANAT
(Sultan/Vezir-i Azam)

DİVAN-I TUĞRA/İNŞA
(Yazışma)
Ferman, berat.
Başında: TUĞRAİ

DİVAN-I İŞRAF
(Denetim)
Mali/İdari teftiş.
Başında: MÜŞRİF

DİVAN-I MEZALİM Başkanı: SULTAN.
(Yüksek Mahkeme) Ağır suçlar.

NİYABET-İ SALTANAT Başkanı: NAİB.
(Vekâlet) Sultan yokken.

EĞİTİM VE HUKUK ALANINDAKİ İNKILAPLAR (KPSS ÖZEL)

EĞİTİM ALANINDAKİ İNKILAPLAR

TEVHİD-İ TEDRİSAT KANUNU (1924)

Eğitimde birlik sağlandı. Medreseler kapatıldı, tüm okullar MEB'e bağlandı. Laik eğitim temeli.

HARF İNKILABI (1928) & MİLLET MEKTEPLERİ

Yeni Türk harfleri kabul edildi. Okuma-yazma seferberliği başlatıldı (Başöğretmen Atatürk).

TÜRK TARİH & DİL KURUMLARI (1931/1932) & ÜNİVERSİTE REFORMU (1933)

Milli kültür bilinci, Türkçe ve tarih araştırmaları. Darülfünun yerine İstanbul Üniversitesi kuruldu.

HUKUK ALANINDAKİ İNKILAPLAR

TÜRK MEDENİ KANUNU KABULÜ (1926)

İsviçre'den alındı. Kadın-erkek eşitliği (evlilik, miras, boşanma), tek eşlilik, patrikhanenin dünyevi yetkileri kalktı.

CEZA, BORÇLAR, TİCARET KANUNLARI (1926-1929)

İtalya, İsviçre ve Almanya'dan alındı. Modern ve laik hukuk sistemi oluşturuldu.

KADINLARA SİYASİ HAKLARIN VERİLMESİ (1930, 1933, 1934)

BMV Kodu: Belediye (1930), Muhtar (1933), Vekil (Milletvekili - 1934) seçme ve seçilme hakkı.

ORTAK SONUÇ: Laik, Çağdaş, Milli ve Eşitlikçi bir toplum yapısı hedeflendi. (Şer'i mahkemeler kapatıldı, Mecelle kaldırıldı).

OSMANLI DEVLET YÖNETİMİ (MERKEZ VE TAŞRA)

MERKEZ TEŞKİLATI

PADİŞAH

(Saltanat)

Mutlak otorite, yasama,
yürütme, yargı başı.

DİVAN-I HÜMAYUN

Danışma meclisi, devlet
işlerinin görüşüldüğü
yer (Kubbealtı).

İSTANBUL YÖNETİMİ

Sadrazam (Genel),
Taht Kadısı (Adalet),
Yeniçeri Ağası (Güvenlik).

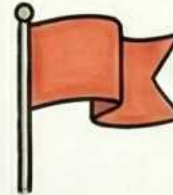
TAŞRA TEŞKİLATI

EYALETLER (Beylerbeyi)

En büyük idari birim
(Salyaneli,
Salyanesiz, İmtiyazlı).

SANCAKLAR (Sancakbeyi)

(Sancakbeyi)
Eyaletin alt birimi, temel
idari ve askeri birim.

KAZALAR (Kadı)

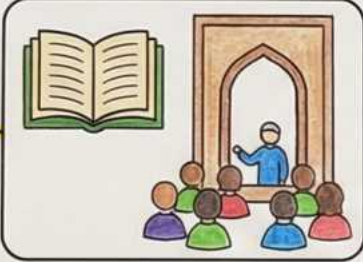
Kadı
Adalet ve idari birim,
nahiyelerden oluşur.

BÜYÜK SELÇUKLU VE ANADOLU SELÇUKLU

KÜLTÜR-SANAT (KPSS ÖZEL)

BÜYÜK SELÇUKLU

(Tuğla ve Anıtsallık - İran/Orta Asya)

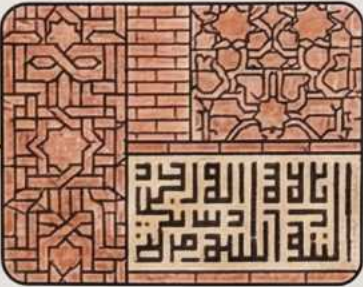
NİZAMİYE MEDRESELERİ (Eğitim)

Vezir Nizamülmülk kurdu (Bağdat). İlk "üniversite" modeli. Sünni İslam'ı savundu.

MİMARİ: KÜMBET & TUĞLA

Kümbet (anıt mezar) mimarisinin öncüsü. Malzeme: Genelde TUĞLA ve alçı. Ör: Sultan Sencer Türbesi.

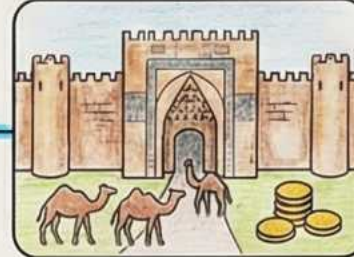

SANAT ÜSLUBU (Geometrik)

Geometrik desenler, Rumi, Hat sanatı (Kufi). 4 eyvanlı cami planı.

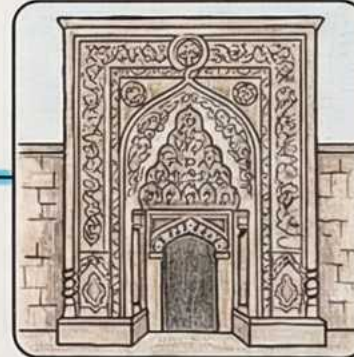
ANADOLU SELÇUKLU

(Taş İşçiliği ve Ticaret - Anadolu)

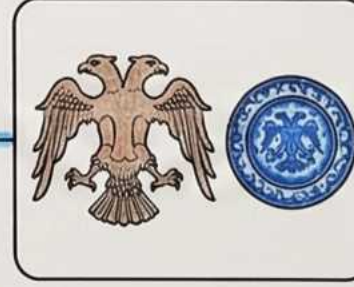
KERVANSARAYLAR (Ticaret/Han)

Ticaret yollarında "sigorta". Anıtsal yapılar. Ör: Sultan Hanı, Alayhan.

MİMARİ: TAŞ OYMA & TAŞ KAPI

Malzeme: TAŞ. Muazzam Taş Kapı süslemeleri. Darüşşifa (Hastane) önemli. Ör: Divriği Ulu Camii, Gevher Nesibe.

SANAT ÜSLUBU & SEMBOL

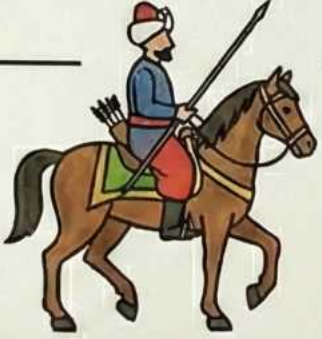
Sembol: Çift Başlı Kartal. Çini sanatı (Konya), ahşap ve taş oyma zirvede.

ORTAK ÖZELLİK: TÜRK-İSLAM SENTEZİ (Orta Asya geleneği İslam sanatı ile birleşti). Dini mimaride geometrik, sivil mimaride figürlü süsleme.

OSMANLI TOPRAK SİSTEMİ (TİMAR VE İLTİZAM)

TİMAR SİSTEMİ

Hizmet Karşılığı
Toprak Tahsisi.

DİRLİK

(Has,
Zeamet, Timar)

ASKER Yetiştirme (Cebelü)

Üretim ve Güvenlik
Sağlama.

İLTİZAM SİSTEMİ

Vergi Toplama
Hakkının İhalesi
(Açık Artırma).

Peşin Ödeme (Muaccele).

Mültezimler.

Mültezimler

Kısa Vadeli (1-3 Yıl).
Nakit İhtiyacı.

ATATÜRK İLKE VE İNKILAPLARI (KPSS ÖZEL)

1. İLKELER

En Çok Yorum Sorusu Gelen Bölüm!

Cumhuriyetçilik

Milli Egemenlik
Saltanatın Kaldırılması

Milliyetçilik

Türk Kimliği
Harf İnkılabı

Halkçılık

Eşitlik
Medeni Kanun

Devletçilik

Ekonomi
Planlı Kalkınma

Laiklik

Din/Devlet Ayrımı
Tekke/Zaviye

İnkılapçılık

Çağdaşlaşma
Tüm İnkılaplar

2. İNKILAPLAR

Siyasi

1922 Saltanat
1923 Cumhuriyet
1924 Hilafet

Hukuk

1926 Medeni Kanun
1928 Laiklik

Eğitim/Kültür

1924 Tevhid-i Tedrisat
1928 Harf İnkılabı

Toplumsal

1925 Şapka
1934 Soyadı

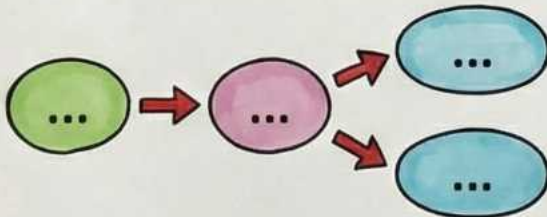
Ekonomik

1927 Teşvik-i Sanayi

3. YORUM TAKTİKLERİ

Neden-Sonuç

Dönemin Şartları

İlkelerle Bağlantı

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI (1923-1939)

I. DÖNEM (1923-1930) - Lozan'dan Kalan Sorunlar

MUSUL SORUNU (1926 Ankara Ant.)

İngiltere ile. Irak'a bırakıldı.
(Misak-ı Milli'den taviz).

NÜFUS MÜBADELESİ (1930 Ahali Ant.)

Yunanistan ile. Yerleşik
(etabli) sorunu çözüldü.

DIŞ BORÇLAR & YABANCI OKULLAR

Fransa ile.
Taksitlendirildi ve
MEB'e bağlandı.

II. DÖNEM (1930-1939) - Barışa Katkı ve İttifaklar

MİLLETLER CEMİYETİ'NE GİRİŞ (1932)

Dünya barışına katkı. İspanya
teklifi, Yunanistan desteği.

BALKAN ANTANTI (1934) & SADABAT PAKTI (1937)

Batı ve Doğu sınırları güvenceye
alındı. (Almanya/İtalya tehdidi).

MONTRÖ (1936) & HATAY (1939)

Boğazlarda tam egemenlik.
Hatay'ın anavatanına katılması
(Ölümünden sonra).

DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ VE ÇOK PARTİLİ HAYAT (1945-1960) (KPSS ÖZEL)

ÇOK PARTİLİ HAYATA GEÇİŞ (1945-1950)

**DÖRTLÜ TAKRİR VE
DP'NİN KURULUŞU (1946)**

Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu'na itiraz
(C.Bayar, A.Menderes, F.Köprülü,
R.Koraltan). DP kuruldu.

**1946 SEÇİMLERİ
(İLK ÇOK PARTİLİ SEÇİM)**

Açık oy, gizli sayım ilkesi
uygulandı (Tartışmalı).
CHP iktidarı devam etti.

**14 MAYIS 1950 SEÇİMLERİ
(BEYAZ DEVRİM)**

Gizli oy, açık sayım ilkesi.
DP iktidara geldi. 27 yıllık
CHP iktidarı sona erdi.

DEMOKRAT PARTİ İKTİDARI VE POLİTİKALARI (1950-1960)

**EKONOMİ: LİBERALİZM
VE TARIM**

Tarımda makineleşme (Marshall Yardımı),
liberal ekonomi, dış borçlanma ile büyüme.

SİYASET VE TOPLUM

Arapça ezan yasağı kalktı.
Halkevleri kapatıldı.
Sanayileşme hamlesi.

**DIŞ POLİTİKA:
BATI İLE YAKINLAŞMA**

Kore Savaşı'na asker gönderildi (1950).
NATO'ya üyelik (1952).
Balkan ve Bağdat Paktları.

DÖNEMİN SONU VE 1960 DARBESİ

**İKTİDAR-MUHALEFET
Namı VERİLİMİ**

Basına sansür, üniversiteler üzerinde
baskı. Vatan Cephesi kuruldu.

**TAHKİKAT KOMİSYONU
(1960)**

CHP'yi ve muhalif basını
susturmak için meclis komisyonu
kuruldu (Anayasa ihlali tartışması).

**27 MAYIS 1960
ASKERİ DARBESİ**

Milli Birlik Komitesi (MBK) yönetime el koydu.
DP kapatıldı, yöneticiler Yassıada'da yargılandı
(Menderes, Zorlu, Polatkan idam edildi).

SONUÇ: Demokratikleşme süreci kesintiye uğradı, askeri vesayet dönemi başladı. İlk kez bir başbakan idam edildi.

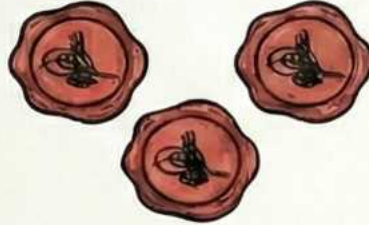
DİVAN ÜYELERİ (KPSS ÖZEL)

Sadrazam (Vezir-i Azam)

Padişahın mutlak vekili, mührü taşır.

Vezirler

Sadrazam yardımcıları, kubbealtı vezirleri.

Kazasker

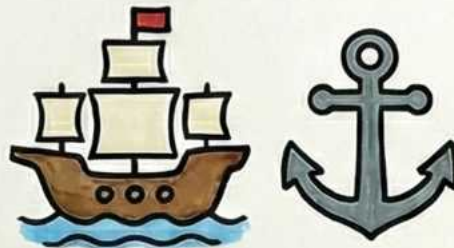
Adalet, eğitim, din işleri (atama).

Şeyhülislam

Fetva verir, ilmiye başı (sonradan katıldı).

Kaptan-ı Derya

Donanma komutanı (sonradan katıldı).

Reisülküttap

Dış işleri, bürokrasi (sonradan katıldı).

İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRKLERDE SOSYAL HAYAT VE TÖRE (KPSS ÖZEL)

SOSYAL HAYAT (Konar-Göçer Yaşam)

KONAR-GÖÇER YAŞAM TARZI

Temel geçim kaynağı hayvancılık.
Yaylak-kışlak hayatı.
Özel mülkiyet gelişmemiştir
(Toprak devletin).

AİLE YAPISI

(Çekirdek Aile - Oğraş)

Toplunun temeli ailedir (Oğraş).
Ataerkil ama kadına değer verilir (Hatun'un yetkileri).
Tek eşlilik yaygındır.

SOSYAL HİYERARŞİ (Teşkilatlanma)

Küçükten büyüğe doğru
örgütlenme. Boylar birleşerek
devleti (İl) oluşturur.

TÖRE (Yazısız Hukuk Kuralları)

TÖRE'NİN KAYNAKLARI

1. Kurultay Kararları (Toy)
2. Hakan'ın Emirleri (Yarlık)
3. Gelenek-Görenekler

Halkın yaşamından süzülen ve kurultayda
karara bağlanan yazısız kurallar bütünü.

DEĞİŞMEZ HÜKÜMLERİ (Adalet, Eşitlik)

KÖNİ

Töre'nin temeli adalet (köni), eşitlik (tüzlük),
iyilik (uzluk) ve insanlıktır.

TÜZLÜK

UZLUK

TÖRE'NİN BAĞLAYICILIĞI

Hakan dahil herkes töreye
umak zorundadır.

Töre, devletin ve toplumun
düzenini sağlar.

TÖRE'NİN ÖNEMİ VE UYGULANIŞI

SOSYAL DÜZEN VE DEVAMLILIK

Toplumsal barışı ve devletin
devamlılığını sağlar.
"İl gider, töre kalır" sözü önemlidir.

CEZALAR VE YAPTIRIMLAR

Suç işleyenlere ağır cezalar verilir
(Ölüm, sürgün, hapis).
Cezalar caydırıcıdır.

SONUÇ: Töre, sosyal hayatı düzenleyen, Hakan'ı bile sınırlayan, adalet ve eşitliğe dayalı güçlü bir yazısız hukuk sistemidir.

OCAK BOZULDU - Islahatların Önünde Engel

NEDENLERİ: Disiplinsizlik, siyasete müdahale, askeri yetersizlik, yenilik karşıtlığı.

VAKA-İ HAYRİYE (Hayırlı Olay) - Ocağın Tasfiyesi

OLAY: II. Mahmut'un kesin kararı, top atışlarıyla ocağın imhası, halkın desteği.

YENİ ORDU VE OTORİTE - Islahatların Yolu Açıldı

SONUÇLARI: Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye kuruldu. Bektaşilik yasaklandı. Padişah otoritesi güçlendi, diğer ıslahatlar hızlandı.

GENEL DEĞERLENDİRME: Vaka-i Hayriye, Osmanlı tarihinde merkezi otoritenin yeniden tesis edildiği ve köklü reformların önünün açıldığı en kritik dönüm noktasıdır.

BALKANLARDAKİ TARİHİ GELİŞMELER: OSMANLI'DAN GÜNÜMÜZE (KPSS ÖZEL)

OSMANLI HAKİMİYETİ (Pax Ottomana) - İstikrar Dönemi

Uzun süren Osmanlı barışı.
Millet sistemi ile dini/etnik hoşgörü.
Farklı kültürlerin bir arada yaşaması.

MİLLİYETÇİLİK ÇAĞI VE SAVAŞLAR (19. Yy - 20. Yy Başı) - İsyan ve Çatışma

Fransız İhtilali'nin etkisiyle yayılan milliyetçilik.
Büyük devletlerin kıskırtması. Osmanlı'nın
Balkanlar'dan çekilişi ve büyük göçler.

YUGOSLAVYA'NIN DAĞILMASI VE GÜNÜMÜZ - ... - Yeni Düzen Arayışı

Soğuk Savaş sonrası etnik çatışmalar ve iç savaşlar (Bosna, Kosova). Yeni devletlerin kurulması. AB ve NATO entegrasyon süreci, barış ve istikrar çabaları.

GENEL ÖZET: Balkanlar, imparatorluktan ulus-devletlere geçiş sürecinde büyük acılar yaşamış, stratejik önemi nedeniyle sürekli dış müdahalelere maruz kalmıştır. Günümüzde istikrar arayışı sürmektedir.

OSMANLI'DA TEMEL EKONOMİ KAVRAMLARI (MALİYE VE TİCARET) - KPSS ÖZEL

KLASİK DÖNEM MALİYESİ VE TOPRAK SİSTEMİ (Devletin Gelirleri)

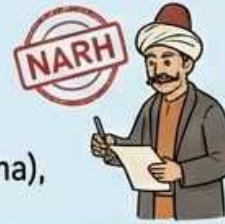

TİMAR SİSTEMİ (Devlet toprağı karşılığı asker besleme), **ÖŞÜR** (Müslüman çiftçi vergisi), **HARAÇ** (Gayrimüslim toprak vergisi), **CİZYE** (Gayrimüslim baş vergisi).

TİCARET VE ESNAF TEŞKİLATI (Lonca ve Üretim)

LONCA (Esnaf Teşkilatı), **GEDİK** (Ustalık Hakkı), **AHİLİK** (Ahlaki-Mesleki Dayanışma), **NARH** (Fiyat Kontrolü/Denetim).

GEÇ DÖNEM VE MALİ KRİZ (Borçlanma ve Kontrol)

İLTİZAM/MÜLTEZİM (Vergi toplama hakkının ihalesi), **DUYUN-U UMUMİYE** (Genel Borçlar İdaresi - Mali kontrol), **TAĞŞIŞ** (Para değerinin düşürülmesi).

GENEL ÖZET: Osmanlı ekonomisi tarıma dayalıdır. Klasik dönemde Timar sistemi ile dengelenmiş, geç dönemde dış borçlar ve kapitülasyonlar nedeniyle mali bağımsızlığını kaybetmiştir (Duyun-u Umumiye).

SOĞUK SAVAŞIN EKONOMİK VE SİYASİ TEMELLERİ: TRUMAN DOKTRİNİ VE MARSHALL PLANI (KPSS ÖZEL)

1. TRUMAN DOKTRİNİ (1947) - Siyasi ve Askeri Kalkan

Amaç: Sovyet yayılmacılığını (Komünizm) durdurmak (Çevreleme).
Hedef: Türkiye ve Yunanistan'a acil askeri ve nakdi yardım (400 Milyon \$).
Sonuç: ABD küresel jandarma oldu, Soğuk Savaş fiilen başladı.

2. MARSHALL PLANI (1948) - Ekonomik İyileştirme (Avrupa)

Amaç: Avrupa ekonomisini kalkındırarak komünizme kayışı önlemek.
Hedef: 16 Batı Avrupa ülkesine büyük ekonomik yardım (Hibe/Kredi).
Sonuç: Batı Avrupa hızla toparlandı, ABD pazarı oldu, Doğu Bloku reddetti.

GENEL DEĞERLENDİRME: Truman (siyasi/askeri) ve Marshall (ekonomik) birbirini tamamlayan politikalardır. Batı Bloku'nun temellerini atmış, dünyayı iki kutuplu hale getirmiştir.

MİRYOKEFALON VE KÖSEDAĞ SAVAŞLARI (ANADOLU'NUN KADERİ) - KPSS ÖZEL

MİRYOKEFALON SAVAŞI (1176) - Anadolu Tapusunun Alınması

Karanlık Geçit

Neden: Bizans'ın Türkleri Anadolu'dan atma son büyük girişimi.
Neden: Bizans'ın Türkleri Anadolu'dan atma son büyük girişimi.
Sonuç: Bizans ağır yenilgi aldı. Anadolu'nun Türk yurdu olduğu kesinleşti (Tapusu alındı). Bizans savunmaya, Türkler taarruza geçti.
Önem: "Yurttutan Savaşı".

KÖSEDAĞ SAVAŞI (1243) - Anadolu'nun Moğol İstgali

Sivas

Baycu Noyan

Neden: Moğolların (İlhanlılar) Anadolu'yu ele geçirme amacı.
Selçuklu iç karışıklıkları (Babai İsyanı) ve zayıf yönetim.
Sonuç: Selçuklu ordusu dağıldı, devlet Moğol egemenliğine girdi.
II. Beylikler Dönemi başladı. Anadolu Selçuklu Devleti yıkılma sürecine girdi.
Önem: "Yurt Kaybı" ve "Fetret Devri"nin başlangıcı.

GENEL KARŞILAŞTIRMA ve ÖNEM:

Miryokefalon: Anadolu Türk yurdu olarak tescillendi, Bizans tehlikesi bitti (Güven/Tapu).
Kösedağ: Selçuklu yıkıldı, Anadolu Moğol istilasına uğradı, siyasi birlik bozuldu (Kriz/Kaos/Beylikler).

SOĞUK SAVAŞIN ZİRVESİ: KÜBA FÜZE KRİZİ (1962 - 13 GÜN) - KPSS ÖZEL

KRİZİN BAŞLANGICI (Füze Yerleştirme) - Karşılıklı Tehditler

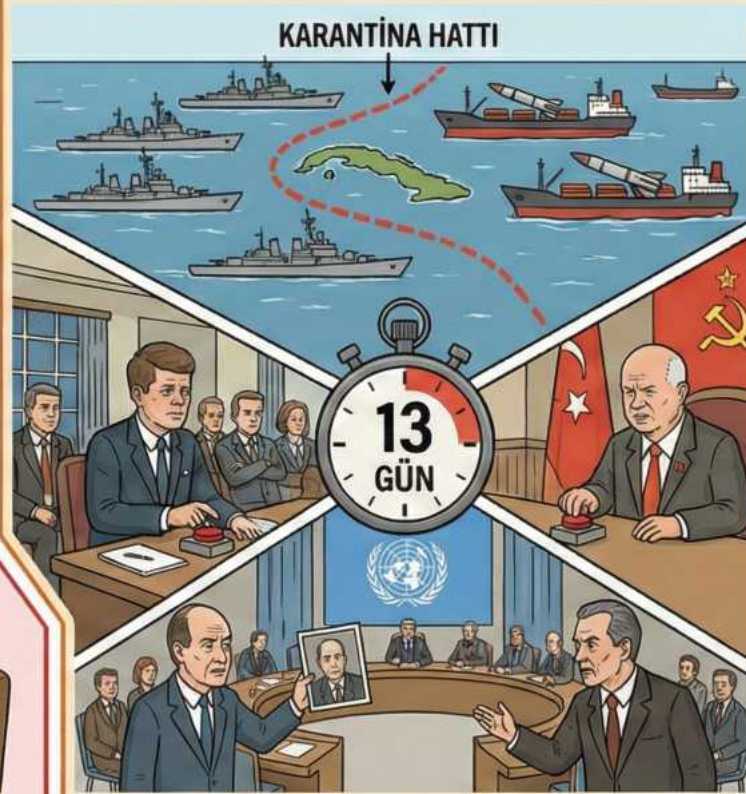

Neden: ABD'nin Türkiye'ye (Jüpiter) füze yerleştirmesi.
SSCB'nin (Kruşçev) buna karşılık Küba'ya (Castro) nükleer füze yerleştirmesi.
ABD U-2 uçaklarının füzeleri tespit etmesi.

Neden: ABD'nin Türkiye'ye (Jüpiter) füze yerleştirmesi.
SSCB'nin (Kruşçev) buna karşılık Küba'ya (Castro) nükleer füze yerleştirmesi.
ABD U-2 uçaklarının füzeleri tespit etmesi.

13 GÜN SÜREN GERGİNLİK (Dünya Nükleer Savaşın Eşiğinde) - Deniz Ablukası

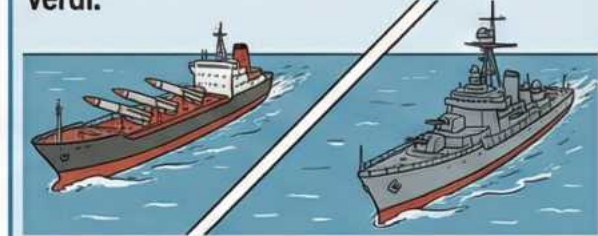

Gelişme: ABD Küba'ya deniz ablukası (karantina) başlattı. Sovyet gemileri geri dönmezse nükleer savaş tehdidi.
BM'de diplomatik çatışma. Dünya nefesini tuttu.

ANLAŞMA VE SONUÇLAR (Yumuşama Dönemi Başlıyor) - Kırmızı Telefon

Anlaşma: SSCB, Küba'daki füzeleri söküp geri çekmeyi kabul etti. ABD, Küba'yı işgal etmeyeceğine ve Türkiye'deki Jüpiter füzelerini sökeceğine dair gizli güvence verdi.

Sonuç: Nükleer savaş önlendi.
İki süper güç arasında doğrudan iletişim hattı (Kırmızı Telefon) kuruldu.
Yumuşama (Détente) dönemi başladı.

GENEL ÖZET VE ÖNEM: Küba Füze Krizi, Soğuk Savaş'ın en tehlikeli anıdır. Nükleer caydırıcılığın sınırlarını göstermiş ve iki blok arasında diyalog ihtiyacını ortaya çıkararak 'Yumuşama' döneminin kapısını aralamıştır.

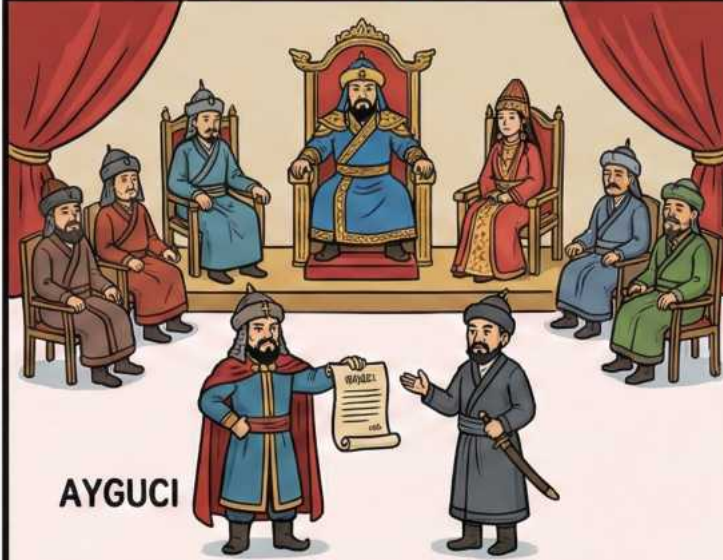
İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK DEVLETLERİNDE GÖREVLİLER (KPSS ÖZEL)

DEVLETİN BAŞI VE AİLESİ (Hükümlanlık ve Hanedan)

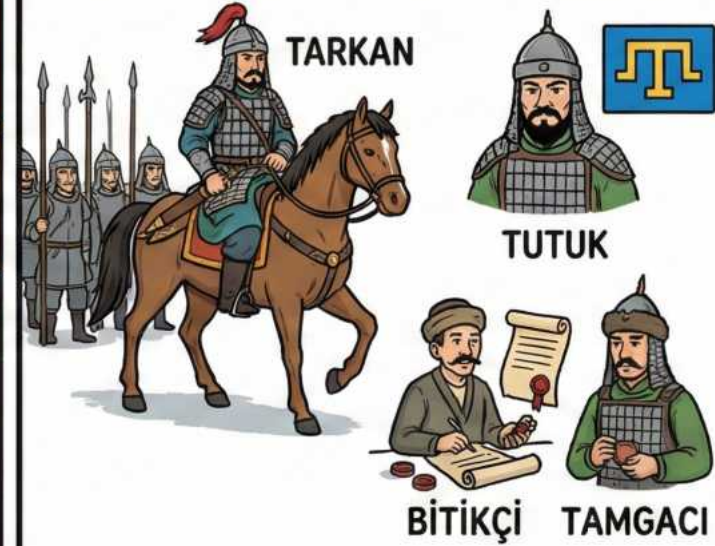
KAĞAN (Hakan/Han): Devletin başı, kutsal yönetici.
HATUN (Katun): Kağanın eşi, Kurultay'a katılır.
TİĞİN: Hükümdar oğlu.
ATAMAN (İnal/İnanç): Tigin eğitmeni.

ÜST DÜZEY YÖNETİCİLER VE KURULTAY (Karar ve Uygulama)

KURULTAY (Toy/Kengeş): Devlet meclisi, danışma ve karar organı.
AYGUCI (Üge): Hükümet başkanı (vezir), Kurultay'ı yönetir.
BUYRUK: Bakanlar.

ASKERİ VE İDARİ GÖREVLİLER (Taşra ve Ordu)

TARKAN (Apa): Ordu komutanı.
TUTUK (Vali): Askeri vali, vergi toplar.
BİTİKÇİ (Katip): Yazışmaları yapar.
TAMGACI (Mühürdar): Mühür basar.

GENEL ÖZET: İslamiyet öncesi Türk devlet teşkilatı, 'ikili teşkilat' ve 'Kurultay' gibi kendine özgü kurumlarla gelişmiş bir yapıya sahipti. Görev tanımları net ve işlevseldi.

ANADOLU'DA KURULAN İLK TÜRK BEYLİKLERİ (1071 MALAZGİRT SONRASI) - KPSS ÖZEL

SALTUKLULAR

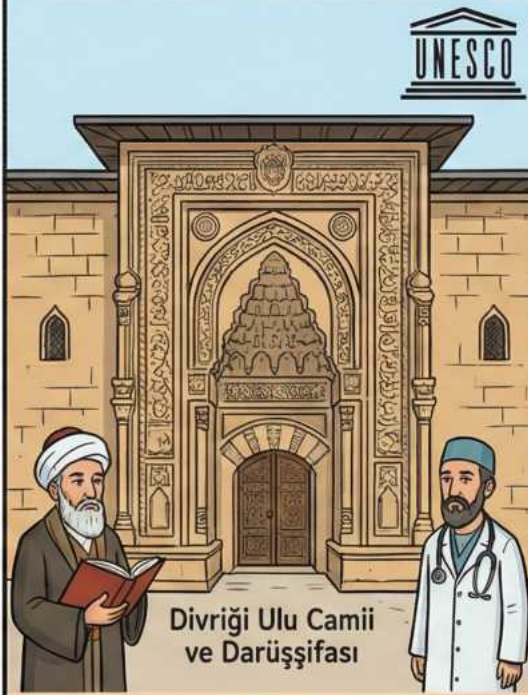
(Erzurum ve Çevresi) - İlk Kurulan Beylik

Kurucu: Ebul Kasım Saltuk.
En eski beyliktir.
Mama Hatun Kümbeti ve Tepsi Minare önemli eserleridir.

MENGÜCEKLİLER

(Erzincan/Divriği) - UNESCO Mirası

Kurucu: Mengücek Gazi.
Bilime önem verdiler
(Muvaffakidüddin Abdülatif).
Divriği Ulu Camii, UNESCO
Dünya Mirası'dır.

DANIŞMENTLİLER

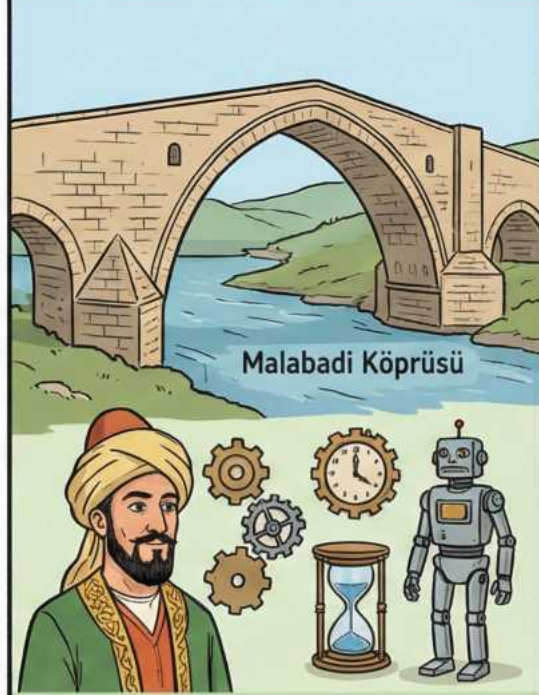
(Sivas/Tokat/Kayseri) - En Güçlü Beylik

Kurucu: Danişment Gazi.
Haçlılarla en çok mücadele eden
beyliktir. Anadolu'daki ilk medrese
(Yağbasan) onlara aittir.

ARTUKLULAR

(Mardin/Diyarbakır) - Mühendislik Harikası

Kurucu: Artuk Bey'in oğulları.
Üç kola ayrıldı (Hasankeyf, Mardin,
Harput). Ünlü sibernetikçi El-Cezeri
bu dönemde yaşadı. Malabadi
Köprüsü en bilinen eseridir.

GENEL ÖZET: Malazgirt Zaferi'nden sonra Sultan Alparslan'ın komutanları tarafından kurulan bu beylikler, Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasında öncü rol oynamışlardır.

1929 DÜNYA EKONOMİK BUHRANI VE TÜRKİYE'YE ETKİLERİ - KPSS ÖZEL

BUHRANIN NEDENLERİ VE BAŞLANGICI (Küresel Çöküş)

KARA PERŞEMBE
(24 Ekim 1929)

Aşırı üretim, kredi balonları,
borsa spekülasyonu.
Amerika'da başladı, dünyaya yayıldı.

DÜNYADA ETKİLERİ (Krizin Boyutları) - Domino Etkisi

İŞSİZLİK KUYRUĞU

Kitleysel işsizlik, ticaretin durması,
enflasyon/deflasyon,
siyasi istikrarsızlık (faşizmin yükselişi).

TÜRKİYE'YE ETKİLERİ (Ekonomik ve Siyasi Yansımalar) - Devletçilik ve Tasarruf

Tarım ürünleri fiyatları düştü

TASARRUF

DEVLETÇİLİK
(Planlı Ekonomi)

Tarım ürünleri fiyatları
(çiftçi zor durumda),
ithalat kısıtlandı.

Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti kuruldu.
Devletçilik ilkesi benimsendi
(1930 Merkez Bankası, Kliring sistemi).

GENEL DEĞERLENDİRME: Buhran, Türkiye'de liberal ekonomi politikalarından vazgeçilerek devletçi ve korumacı politikaların uygulanmasını zorunlu kılmıştır (İçe Kapanma Dönemi).

OSMANLI ORDU TEŞKİLATI (EYALET ASKERLERİ VS. KAPIKULU)

(KPSS ÖZEL)

EYALET ASKERLERİ

(Topraklı/Dirlik Ordusu)

Ordunun en kalabalık ve temel birimi (Atlı). Tımar sistemine bağlıdır.

GÖREVLERİ VE YAŞAM

(Tımar Geliri)

Devletten maaş almazlar, geçimlerini dirlik (tımar) gelirleriyle sağlarlar. Cebelü (atlı asker) yetiştirirler.

TİMARLI SİPAHİLER

(Ana Güç)

Savaşta orduya katılır, barışta bulunduğu bölgenin güvenliğini sağlar ve üretim yapar.

EKONOMİ

(Dirlik Geliri)

DEVŞİRME SİSTEMİ

VE EĞİTİM

BÖLÜMLERİ

(Yaya ve Atlı)

EKONOMİ

(Ulufe ve Cülus)

KAPIKULU ORDUSU

(Merkez/Maaşlı Ordusu)

Gayrimüslim çocukların alınıp yetiştirilmesi (Pençik/Devşirme). Profesyonel askerlerdir.

Yaya: Yeniçeri, Topçu, Cebeci.
Atlı: Sipahi, Silahtar.
Merkezde (İstanbul) bulunur.

Devletten 3 ayda bir 'Ulufe' maaşı ve padişah değişiminde 'Cülus' bahşışı alırlar. Başka işle uğraşmaları yasaktır.

KARŞILAŞTIRMA: Eyalet Askerleri 'yerel ve toprağa bağlı', Kapioku Askerleri 'merkezi ve maaşlı' profesyonel birliklerdir. Ordunun iki temel direğidir.

TARİHSEL SÜREÇTE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK GELİŞMELER (KPSS ÖZEL)

İLK ÇAĞ ve ORTA ÇAĞ TEMELLERİ - Bilginin Doğuşu ve İslam Altın Çağı

KÖKLER (Tarım ve Yazı)

Yerleşik hayat, yazının icadı (Sümerler), Mısır ve Mezopotamya astronomisi.

GELİŞMELER (Antik ve İslam Bilimi)

Yunan felsefesi, Roma mühendisliği, İslam alimlerinin (Harezmi, İbn-i Sina) matematik ve tıptaki öncülüğü, Çin icatları (pusula, kağıt).

ETKİ (Bilginin Korunması)

Bilginin sonraki çağlara aktarılması, Rönesans'a zemin.

YENİ ÇAĞ: BİLİMSEL DEVRİM VE AYDINLANMA - Matbaa ve Deney

TETİKLEYİCİLER (Matbaa ve Keşifler)

Matbaanın yayılması (Gutenberg), coğrafi keşifler, kilise dogmalarının sorgulanması.

ÖNCÜLER (Güneş Merkezli Evren ve Fizik)

Kopernik, Kepler, Galileo (Heliosentrik model), Newton (Yerçekimi).

DÖNÜŞÜM (Akıl Çağı)

Skolastik düşüncenin yıkılması, deney ve gözlemin esas alınması.

YAKIN ÇAĞ ve CUMHURİYET DÖNEMİ: SANAYİ VE UZAY ÇAĞI - Buhardan Dijitale

İTİCİ GÜÇ (Buhar ve Elektrik)

Sanayi Devrimi (Buhar gücü), II. Sanayi Devrimi (Elektrik, petrol, içten yanmalı motor).

DEVRİMLER (İletişim, Atom, Uzay, Dijital)

Telgraf/Telefon, Nükleer enerji, Uzay Yarışı, Bilgisayar ve İnternet Devrimi.

CUMHURİYET DÖNEMİ KATKISI

Üniversite Reformu, bilim kurumları (TÜBİTAK, MTA), savunma sanayi (ASELSAN), uzay çalışmaları.

GENEL YANSIMA: Tarihsel süreçte bilim ve teknoloji, toplumların kaderini belirleyen en önemli faktör olmuştur. Cumhuriyet, "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir" düsturuyla bu yarışta yerini almaktadır.

OSMANLI'DA DEVLET YÖNETİMİ MERKEZİ: DİVAN-I HÜMAYUN ÜYELERİ VE GÖREVLERİ (KPSS ÖZEL)

SEYFİYE (Yönetim ve Askeriye) - Kılıç ve İdare Sınıfı

EN YETKİLİ VEKİL

Sadr-ı Azam (Vezir-i Azam): Padişahın mutlak vekili, mührünü taşır, ordu komutanı (Serdar-ı Ekrem).

DİĞER ASKERİ ÜYELER

Vezirler (Yardımcılar), Kaptan-ı Derya (Donanma), Yeniçeri Ağası (Güvenlik – vezir ise katılır).

İLMİYE (Din, Hukuk ve Eğitim) - İlim ve Yargı Sınıfı

FETVA MAKAMI

Şeyhülislam (Müftü): En yüksek din alimi, kararların dine uygunluğuna fetva verir.

YARGI ve EĞİTİM BAŞKANI

Kazasker: Kadı ve müderris atamalarını yapar, en yüksek yargıç (Rumeli ve Anadolu).

KALEMİYE (Bürokrasi ve Maliye) - Kalem ve Kayıt Sınıfı

BÜROKRASİ ve TUĞRA

Nişancı: Padişahın tuğrasını çeker, tapu ve arazi kayıtlarını tutar (Tahrir).

MALİYE ve DIŞ İLİŞKİLER

Defterdar (Maliye Bakanı, bütçe), **Reisülküttab** (Dışişleri ve yazı işleri işleri şefi).

GENEL İŞLEVİ: Divan, padişah adına yasama, yürütme ve yargı yetkilerini kullanan en yüksek danışma ve karar organıdır (Bir nevi Bakanlar Kurulu).

OSMANLI'DA TOPRAK ÇEŞİTLERİ (MÜLK, VAKIF, METRUK, MEVAT) - KPSS ÖZEL

MÜLK ARAZİ

(Kişisel Mülkiyet)

- Alınır, Satılır, Devredilir

ÖZELLİKLERİ

Kişiye aittir. Miras bırakılabilir, satılabilir, vakfedilebilir.

TÜRLERİ

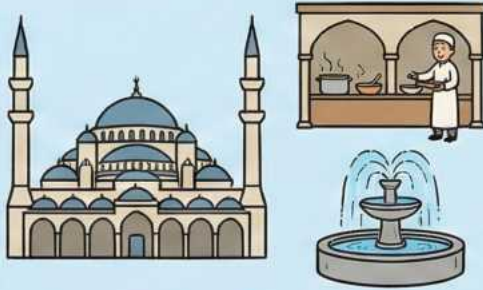

Öşri (Müslümanlara ait, öşür vergisi), Haraci (Gayrimüslimlere ait, harç vergisi).

VAKIF ARAZİ

(Hayır İşleri)

- Satılamaz, Devredilemez

ÖZELLİKLERİ

Kamu yararına ayrılmıştır. Geliri hayır kurumlarına gider. Devlet denetimindedir.

AMACI

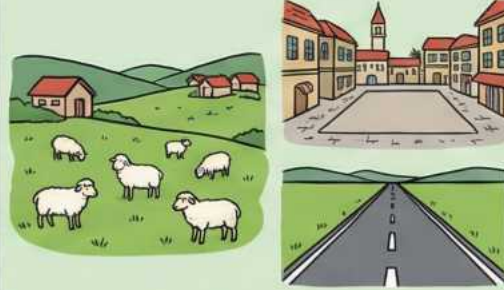

Eğitim, sağlık, sosyal yardım hizmetlerini finanse etmek.

METRUK ARAZİ

(Halkın Ortak Kullanımı)

- Kamuya Aittir

ÖZELLİKLERİ

Halkın ortak kullanımına bırakılan yerlerdir (Otlak, yaylak, meydan, yol).

KULLANIMI

Köy veya kasaba halkı tarafından ücretsiz kullanılır, özel mülkiyet olamaz.

MEVAT ARAZİ

(Ölü / Boş Topraklar)

- Devlete Aittir

ÖZELLİKLERİ

Kimsenin mülkiyetinde olmayan, tarıma elverişsiz, boş arazilerdir (Bataklık, çöl, taşlık).

İHYA (Canlandırma)

Devlet izniyle ıslah edilip tarıma açılabilir, bu durumda 'miri' veya 'mülk' olabilir.

GENEL BİLGİ: Osmanlı toprak sisteminin temeli **MİRİ ARAZİ**'dir (Devlet malı). Mülk, vakıf, metruk ve mevat dışındaki tüm topraklar devlete aittir ve kullanım hakkı devredilir.

OSMANLI'DA SARAY TEŞKİLATI VE GÖREVLİLERİ (BİRÜN, ENDERUN, HAREM) – KPSS ÖZEL

BİRÜN (Dış Saray) - Devletin Dışa Açılan Yüzü

İDARİ ve ASKERİ

Yeniçeri Ağası (Güvenlik),
Müteferrikalar,
Çavuşbaşı (Protokol/Haberleşme).

İLMİ ve TEKNİK HİZMETLER

Müneccimbaşı (Astronomi/Takvim),
Hekimbaşı (Sağlık),
Bostancıbaşı (Kıyılar/Bahçeler).

ENDERUN (İç Saray) - Devlet Adamı Okulu ve Padişahın Özeli

KİLİT YÖNETİCİ

Kapı Ağası (Babüssaade Ağası):
Birun-Enderun bağlantısı, en yetkili amir.

HASODA (Padişahın Yakın Hizmeti)

Hasodabaşı (En yakın kişi),
Silahdar Ağa, Çuhadar Ağa
(Kişisel hizmet ve koruma).

EĞİTİM İŞLEVİ

Devşirme kökenli elit devlet adamı
yetiştirme merkezi (Saray Okulu).

HAREM-İ HÜMAYUN - Hanedanın Evi ve Kadınlar Okulu

HİYERARŞİNİN TEPESİ

Valide Sultan: Padişahın annesi,
Harem'in mutlak hakimi.

GÜÇLÜ YÖNETİCİ

Darüssaade Ağası (Kızlar Ağası):
Harem'in koruyucusu, dışarıyla
bağlantı, vakıf yöneticisi.

DİĞER STATÜLER

Haseki Sultan (Gözde eş),
Kalfalar/Ustanlar (Eğitim ve disiplin).

GENEL ÖZET: Topkapı Sarayı sadece bir ikametgah değil, hem devletin yönetildiği merkez (Birun/Enderun) hem de bir eğitim kurumudur (Enderun Mektebi ve Harem Okulu).

İLTİZAM SİSTEMİ (Kısa Süreli İhale) - Mültezimlerin Yükselişi

Devletin vergi kaynaklarının işletmesinin, açık artırma yoluyla belirli bir süreliğine (genellikle 3 yıl) özel kişilere (Mültezim) verilmesidir.
Amaç: Acil nakit ihtiyacını karşılamak.

MALİKANE SİSTEMİ (Ömür Boyu İhale) - Kalıcı Sahiplik

İltizam sisteminin ömür boyu sürecek şekilde uygulanmasıdır. Mültezim (Malikane sahibi), vergi kaynağını ölünceye kadar işletir ve miras bırakabilir.
Amaç: Mültezimin kaynağı korumasını sağlamak.

MUACCELE (Peşin Ödeme) - İhalenin Bedeli

İltizam veya Malikane ihalesini kazanan kişinin (Mültezim/Malikane sahibi), devlete peşin olarak ödediği büyük miktardaki ihale bedelidir.
Devletin kasasına giren sıcak paradır.

GENEL ÖZET: Bu sistemler, devletin nakit ihtiyacını karşılamak için geliştirilmiştir. Ancak zamanla merkezi otoriteyi zayıflatmış ve yerel güçlerin (Ayanlar) ortaya çıkmasına neden olmuştur.

MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİ BASIN VE YAYIN ORGANLARI (KPSS ÖZEL)

İSTANBUL'DA ÇIKAN MİLLİ BASIN

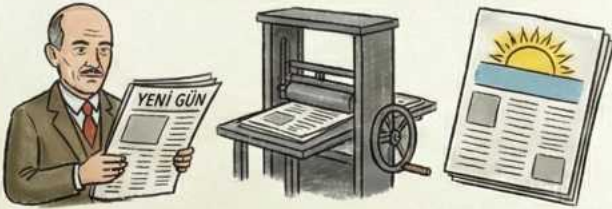
(Yarı Resmi Destek)

TASVİR-İ EFKAR & VAKİT

İstanbul Hükümeti'nin sansürüne rağmen Anadolu hareketine sempati duyan ve üstü kapalı destek veren gazeteler. cephesidir.

YENİ GÜN (Yunus Nadi)

Yunus Nadi tarafından çıkarıldı. Anadolu'ya geçerek "Anadolu'da Yeni Gün" adını aldı. (1911).

ANADOLU'DA ÇIKAN MİLLİ BASIN

(Mücadelenin Sesi)

Sivas Kongresi'nde alınan kararla çıkarıldı. Heyet-i Temsiliye'nin ilk resmi yayın organıdır.

HAKİMİYET-İ MİLLİYE (Ankara)

TBMM'nin açılmasından sonra yarı resmi organ oldu. Mustafa Kemal'in başyazılarını yazdığı gazete.

ANADOLU AJANSI (A.A.) (1920)

Halide Edip ve Yunus Nadi'nin önerisiyle kuruldu. Haberleri dünyaya duyurmak ve karşı propagandayı

MİLLİ MÜCADELE KARŞITI BASIN

(İşbirlikçi ve Manda)

PEYAM-I SABAH (Ali Kemal)

Ali Kemal'in yazılarıyla Milli Mücadele'ye ağır hakaretler eden, işgalcilerle işbirliği yapan gazete.

ALEMDAR & ÜMİT

Mandacılığı savunan, Kuva-yı Milliye'ye "çete" diyen ve halkın moralini bozmaya çalışan zararlı yayınlar.

GENEL SONUÇ & ÖNEM: Basın, Milli Mücadele'nin 'manevi cephesi'ni oluşturdu. Halkı bilinçlendirmek ve birleştirmek için en etkili silah olarak kullanıldı.

TÜRK DIŞ POLİTİKASINDA EGE VE AKDENİZ SORUNLARI (KIBRIS VE ADALAR) - KPSS ÖZEL

KIBRIS MESELESİ (Milli Dava) - Ada'da İki Devlet Gerçeği

NEDENİ (ENOSİS ve Rum Saldırıları)

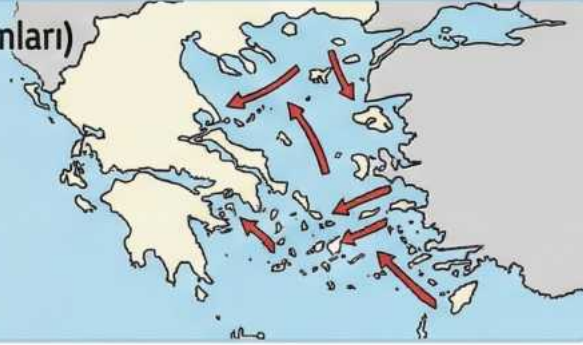
Yunanistan'a bağlanma (ENOSİS) hayali, EOKA terörü, Türklerin katledilmesi.

EGE ADALARI SORUNU (Yunanistan ile Gerilimler)

NEDENİ (Egemenlik ve Yetki Alanları)

Lozan ve Paris Antlaşmaları'nın yorum farkı.
Kıta sahanlığı, karasuları, hava sahası anlaşmazlıkları.

KRİTİK DÖNEMLER VE MÜDAHALE

1959-60

Zürih/Londra Antlaşmaları (Garantörlük)

1963

Kanlı Noel (Rum saldırıları)

1974 KIBRIS BARIŞ HAREKATI

Garantörlük hakkı kullanıldı, Ada'ya barış getirildi.

SONUÇ VE GÜNCEL DURUM

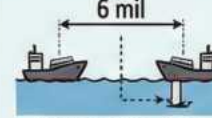
KKTC'nin kuruluşu (1983).
İki devletli çözüm tezi.
Annan Planı referandumu (2004).

TEMEL SORUN BAŞLIKLARI VE KRİZLER

KİTA SAHANLIĞI:
Petrol arama gerilimi (Bern Deklarasyonu).

KARASULARI:
6 mil vs 12 mil (Casus Belli - Savaş Nedeni).

HAVA SAHASI (FİR):
Uçuş hattı anlaşmazlığı.

SİLAHLANDIRMA:
Adaların antlaşmalara aykırı silahlandırılması.

KARDAK KRİZİ (1996)

Aidiyeti belirsiz kaya parçası yüzünden savaşın eşiğine gelindi.

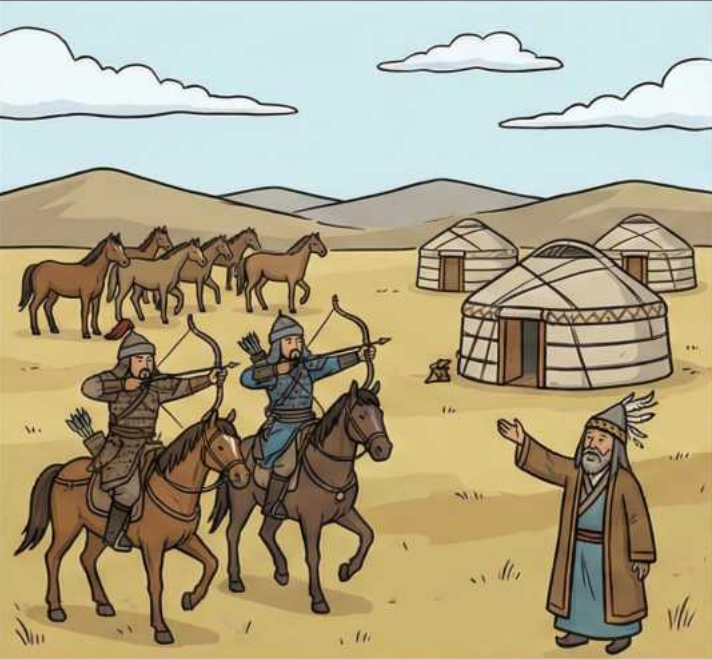
GENEL BAKIŞ: Türkiye, Ege ve Akdeniz'deki hak ve menfaatlerini uluslararası hukuka ve antlaşmalara dayalı olarak kararlılıkla korumaktadır. Sorunlar "dondurulmuş" durumdadır.

UYGURLAR VE YERLEŞİK YAŞAM (Medeniyet Değişimi) - KPSS ÖZEL

GÖÇEBE GEÇMİŞ

(Bozkır Kültürü) - Konar-Göçer Hayat

Hayvancılık temelli ekonomi, savaşçı yapı, Gök Tanrı inancı, taşınabilir sanat (halı, kilim).

YERLEŞİK HAYATA GEÇİŞ

(Dönüm Noktası: Maniheizm) - Tarım ve Şehir

Bögü Kağan'ın Maniheizm'i kabulü. Hayvansal gıda yasağı tarıma yöneltti. İlk şehirler kurulmaya başlandı (Ordu-Balık).

YERLEŞİK YAŞAMIN SONUÇLARI

(Kültürel Devrim) - Medeniyetin İzi

Şehir ve Mimari:

Kalıcı mimari eserler, tapınaklar, saraylar, surlu şehirler.

Kültür ve Sanat:

Yazılı edebiyat, gelişmiş sanat (fresk, minyatür), kağıt ve matbaa kullanımı, kütüphaneler.

Ekonomi ve Toplum:

Tarım ve ticaret ekonomisi, pazar yerleri, sosyal tabakalaşma, savaşçılık özelliklerinin zayıflaması.

GENEL SONUÇ: Uygurlar, yerleşik hayata geçerek Türk tarihinde bir medeniyet sıçraması gerçekleştirmiş, kalıcı eserler bırakmış ancak savaşçı özelliklerini kısmen kaybetmişlerdir.

1921 TEŞKİLAT-I ESASİYE KANUNU (İLK ANAYASA) - OLAĞANÜSTÜ DÖNEMİN RUHU (KPSS ÖZEL)

OLAĞANÜSTÜ ŞARTLAR VE NİTELİĞİ (Savaş Anayasası)

ORTAM

Kurtuluş Savaşı'nın en şiddetli döneminde hazırlandı.

ÖZELLİĞİ

Kısa, öz ve "Çerçeve Anayasa"dır. "Yumuşak" tır (Kolay değiştirilebilir).

TEMEL İLKE: MİLLİ EGEMENLİK (Madde 1)

MADDE 1

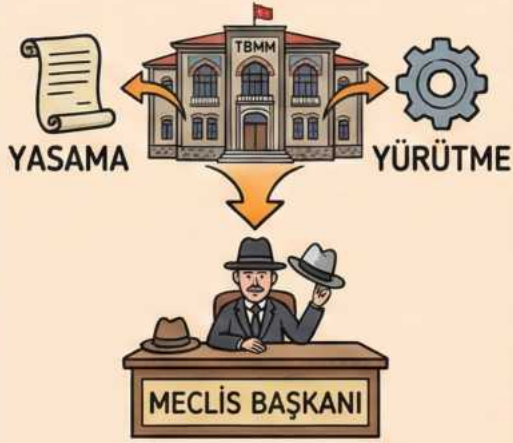
"Hâkimiyet bilâ kayd-ü şart milletindir."

(Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.)

ANLAMI

Yönetim yetkisi doğrudan halka verilmiştir. Saltanatın fiilen sonudur.

HÜKÜMET SİSTEMİ: MECLİS HÜKÜMETİ (Güçler Birliği)

GÜÇLER BİRLİĞİ

Yasama ve yürütme yetkisi TBMM'de toplanmıştır.

HÜKÜMET BAŞKANI

Meclis Başkanı aynı zamanda İcra Vekilleri Heyeti'nin (Hükümetin) de başkanıdır.

SEÇİMLER VE YEREL YÖNETİM (Halkın Katılımı)

SEÇİMLER

Milletvekili seçimleri 2 yılda bir yapılır.

YERİNDEN YÖNETİM

Vilayetlere (illere) geniş özerklik (muhtariyet) tanınmıştır.

GENEL ÖZET: 1921 Anayasası, bir "Geçiş ve İhtilal Anayasası"dır. Rejimin adı (Cumhuriyet) henüz konmamış, devlet başkanlığı makamı oluşturulmamıştır. Öncelik bağımsızlıktır.

ÜLUSLARARASI ÖRGÜTLER VE TÜRKİYE (BM, NATO, AGİT) - KPSS ÖZEL

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER (BM) - Küresel Barış ve İşbirliği

KURULUŞ AMACI

Uluslararası barışı ve güvenliği korumak, işbirliğini geliştirmek.

ÖNEMLİ ORGANLAR

Güvenlik Konseyi (Veto yetkisi), Genel Kurul, Uluslararası Adalet Divanı.

TÜRKİYE'NİN ÜYELİĞİ

Kurucu üye (San Francisco Konferansı, 1945). Kore Savaşı'na asker gönderdi.

KUZEY ATLANTİK ANTLAŞMASI ÖRGÜTÜ (NATO) - Kollektif Savunma Paketi

KURULUŞ AMACI

SSCB ve komünizm tehdidine karşı Batı bloğunu askeri olarak korumak.

TEMEL İLKE (Madde 5)

Bir üyeye yapılan silahlı saldırı, hepsine yapılmış sayılır (Ortak Savunma).

TÜRKİYE'NİN ÜYELİĞİ

1952'de üye oldu (Kore başarısı etkili). ABD ile yakın askeri ittifak.

AVRUPA GÜVENLİK VE İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (AGİT) - Kapsamlı Güvenlik

KURULUŞ AMACI

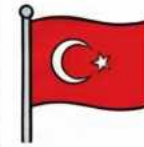
Avrupa'da güvenliği artırmak, insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğünü teşvik etmek.

YAPISI VE İŞLEYİŞİ

Kararlar oybirliği ile alınır. Bağlayıcılığı yoktur, siyasi taahhüttür (Yumuşak Güç).

TÜRKİYE'NİN ÜYELİĞİ

Kurucu üye (Helsinki Nihai Senedi, 1975). Aktif katılım sağlar.

GENEL BAKIŞ: Türkiye, çok taraflı diplomasiye önem vererek, küresel barış ve güvenliğe katkı sağlamak için bu örgütlerde aktif rol oynamaktadır.

SÖZDE ERMENİ SOYKIRIMI İDDİALARI VE ASALA TERÖR ÖRGÜTÜ (KPSS ÖZEL)

SÖZDE ERMENİ SOYKIRIMI İDDİALARI VE GERÇEKLER (1915 Olayları)

NEDENİ (1. Dünya Savaşı ve Çeteler)
Rusya kışkırtması, Ermeni çetelerinin Türklere saldırıları, Van Ayaklanması.

OLAY (Tehcir / Zorunlu Göç Kanunu)
Devlet güvenliği için alınan geçici sevk ve iskan kararı. Savaş koşulları, salgın hastalıklar, kayıplar.

SONUÇ VE TÜRKİYE'NİN TUTUMU
'Soykırım' hukuki tanımdır, 1915'e uygulanamaz. Arşivlerin açılması ve Ortak Tarih Komisyonu önerisi.

ASALA TERÖR ÖRGÜTÜ (1975-1985) - Diplomatlara Yönelik Saldırılar

KURULUŞ AMACI (İntikam ve Tanınma)
Sözde soykırımın intikamını almak ve Türkiye'ye baskı yaparak iddiaları tanıtmaya çalışmak.

EYLEMLER (Diplomatlara Suikastlar)
Türk diplomatlarına ve ailelerine yönelik yurt dışında terör saldırıları, bombalamalar.

ÖRGÜTÜN SONU VE ETKİSİ
Örgüt içi çatışmalar ve uluslararası tepkiler sonucu dağıldı. Yerini PKK ile işbirliği ve siyasi lobi faaliyetleri aldı.

GENEL SONUÇ: Türkiye, ASALA terörüyle mücadele ederken, 1915 olayları konusundaki haklılığını tarihi ve hukuki belgelerle savunmaya devam etmektedir.

İSTANBUL'UN FETHİ VE DÜNYA TARİHİNE ETKİLERİ (KPSS ÖZEL)

SİYASİ ETKİLERİ (İmparatorluk Dönemi)

Bizans (Doğu Roma) yıkıldı. Osmanlı "imparatorluk" aşamasına geçti. Yükselme devri başladı.

ASKERİ ETKİLERİ (Topçuluk ve Surlar)

Büyük topların surları yıkabileceği anlaşıldı. Feodalite (derebeylik) zayıfladı, merkezi krallıklar güçlendi.

EKONOMİK ETKİLERİ (Ticaret Yolları)

İpek ve Baharat yolları Osmanlı kontrolüne geçti. Avrupalılar yeni yollar aradı (Coğrafi Keşifler başladı).

KÜLTÜREL ETKİLERİ (Rönesans ve Bilim)

Bizanslı bilginler İtalya'ya göç etti, Rönesans'ın başlamasına katkı sağladılar. İstanbul bilim ve kültür merkezi oldu.

ORTA
ÇAĞ

YENİ
ÇAĞ

SONUÇ: Orta Çağ kapandı, Yeni Çağ başladı. Dünya tarihinin akışını değiştiren en önemli olaylardan biridir.

SSCB'NİN DAĞILMASI VE TÜRK CUMHURİYETLERİNİN BAĞIMSIZLIĞI (1991) - KPSS ÖZEL

ZEMİN: SOVYETLERİN ÇÖKÜŞÜ (Nedenler ve Süreç)

Ekonomik kriz, hantal bürokrasi, Afganistan yükü. Reformların başarısızlığı, milliyetçilik akımları 1991 Ağustos Darbesi sonrası dağılma hızlandı. BDT kuruldu.

BAĞIMSIZLIK RÜZGARİ (1991) - Yeni Türk Devletleri

AZERBAYCAN
(Elçibey/Aliyev)

Dağlık Karabağ Sorunu, BTC Hattı, "Tek Millet İki Devlet".

KAZAKİSTAN
(Nazarbayev)

En büyük yüzölçümü, Nükleerden arınma, zengin kaynaklar.

ÖZBEKİSTAN
(Kerimov)

En kalabalık nüfus, tarihi kentler (Semerkant), pamuk.

TÜRKMENİSTAN
(Türkmenbaşı)

Daimi Tarafsızlık statüsü, doğalgaz zengini, kapalı rejim.

KIRGIZİSTAN
(Akayev)

Orta Asya'nın "Demokrasi Adası" denemesi, istikrarsızlık, su kaynakları.

TÜRKİYE'NİN YAKLAŞIMI VE İŞBİRLİĞİ KURULUŞLARI

İlk tanıyan ülke oldu.

TİKA

YEE

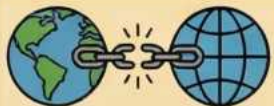

TÜRKSOY

TÜRK KENEŞİ

İlk tanıyan ülke oldu. TİKA (Kalkınma), YEE (Kültür), TÜRKSOY (Sanat), TÜRK KENEŞİ (Siyasi) kuruldu. Entegrasyon çabaları.

GENEL DEĞERLENDİRME: Soğuk Savaş'ın bitişiyle Adriyatik'ten Çin Seddi'ne "Türk Dünyası" gerçeği ortaya çıkmış, Türkiye için yeni bir jeopolitik ve kültürel açılım alanı doğmuştur.

SALTANATIN KALDIRILMASI VE CUMHURİYET'İN İLANI (KPSS ÖZEL)

SALTANATIN KALDIRILMASI (1 Kasım 1922) - Siyasi İnkılap

NEDENİ (Lozan'da İkilik Çıkması)

İtilaf Devletleri'nin Lozan'a her iki hükümeti de çağırarak ikilik çıkarma girişimi.

OLAY VE KARAR (TBMM'nin Müdahalesi)

TBMM'de kabul edilen kanunla Saltanat ve Hilafet birbirinden ayrıldı, Saltanat kaldırıldı.

SONUÇLARI (Osmanlı'nın Sonu)

Osmanlı Devleti resmen sona erdi. İkilik ortadan kalktı. Ulusal egemenliğin önündeki en büyük engel aşıldı.

ULUSAL EGEMENLİK

CUMHURİYET'İN İLANI (29 Ekim 1923) - Rejim Sorunu

NEDENİ (Ekim Bunalımı/Hükümet Krizi)

Meclis Hükümeti sisteminin tıkanması ve yeni hükümetin kurulamaması (Ekim Bunalımı). Devlet başkanlığı belirsizliği.

OLAY (Rejimin Adının Konması)

1921)

Anayasa değişikliği teklifi kabul edildi: "Türkiye Devleti'nin hükümet şekli Cumhuriyettir."

SONUÇLARI (Sistem Değişikliği)

CUMHURBAŞKANI

KABİNE SİSTEMİ

Devlet Başkanlığı sorunu çözüldü (İlk CB: M. Kemal). Meclis Hükümeti'nden Kabine Sistemi'ne geçildi.

GENEL DÖNÜŞÜM: Kişi egemenliğinden (Monarşi), MİLLET egemenliğine (Cumhuriyet) kesin geçiş sağlandı. Çağdaş ve laik devlet yolunda en kritik adımlar atıldı.

93 HARBİ VE BERLİN ANTLAŞMASI (1877-78) - OSMANLI'NIN PARÇALANMA DÖNEMİ (KPSS ÖZEL)

93 HARBİ (1877-78 OSMANLI-RUS SAVAŞI) - Hasta Adanın Çöküşü

KAFKAS CEPHESİ BALKAN CEPHESİ

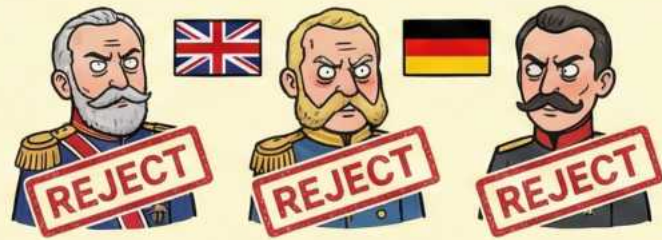
Gazi Ahmet Muhtar Paşa

Gazi Osman Paşa

Nedenler: Panslavizm, Rusya'nın sıcak denizlere inme arzusu, Balkan bunalımı.
Sonuç: Ağır yenilgi, Rusların İstanbul (Yeşilköy) önlerine gelmesi.

AYASTEFANOS (YEŞİLKÖY) ANTLAŞMASI (Ölü Doğan Antlaşma) - Rusya'nın Hayali

Rusya'nın Balkanlarda hakimiyet kurmasını sağlayan çok ağır şartlar içeriyordu. Batılı devletlerin çıkarlarına ters düştüğü için uygulanmadı.

BERLİN ANTLAŞMASI (1878) - Yeni Denge, Yeni Harita

BAĞIMSIZLIK: Sırbistan, Karadağ, Romanya
ÖZERKLİK: Bulgaristan (Küçüldü)
TOPRAK KAYBI: Kars, Ardahan, Batum (Rusya'ya), Bosna-Hersek (Avusturya'ya), Kıbrıs (İngiltere'ye - üs olarak)

Osmanlı Avrupa'daki topraklarının büyük kısmını kaybetti. Ermeni Sorunu uluslararası bir boyut kazandı (Madde 61).

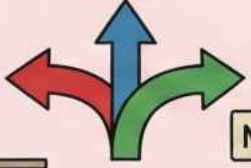
GENEL ÖZET: Berlin Antlaşması ile Osmanlı'nın dağılma süreci hızlanmış, İngiltere Osmanlı'nın toprak bütünlüğünü koruma politikasından vazgeçmiş ve Ermeni Meselesi ilk kez uluslararası bir antlaşmada yer almıştır.

EĞİTİMDE LAİKLEŞME VE TEVHİD-İ TEDRİSAT KANUNU (3 MART 1924) - KPSS ÖZEL

ESKİ SİSTEM

(Çok Başlılık ve Karmaşa)

MEDRESE

MODERN MEKTEP

Dini Eğitim
(Vakıflar)

Batı Tarzı Eğitim
(Maarif)

SORUNLAR

Eğitimde ikilik, denetimsizlik, kültürel çatışma, milli bir eğitim politikasının yokluğu.

TEVHİD-İ TEDRİSAT KANUNU

(Eğitimde Birlik) - Devrim Kanunu

Medrese

Mektep

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
(MEB)

Anıtlık

Azınlık Okulları

KANUNUN ESASI

Türkiye dahilindeki bütün ilim ve öğretim kurumları Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmıştır.

YENİ DÜZEN (Laik ve Milli Eğitim)

- Çağdaşlaşma ve Sonuçlar

MEDRESELER
(Kapatıldı)

SONUÇLARI

Medreseler kapatıldı. Eğitim laikleştirildi.
Programlar çağdaşlaştırıldı.
Cumhuriyetçi nesiller yetiştirme hedefi.

GENEL DEĞERLENDİRME: Tevhid-i Tedrisat, laik Cumhuriyet'in temel taşlarından biridir.

Eğitimde birliği sağlayarak, akla ve bilime dayalı, çağdaş ve milli bir eğitim sisteminin önünü açmıştır.

OSMANLI SON DÖNEM FİKİR AKIMLARI (KURTULUŞ REÇETELERİ) - KPSS ÖZEL

OSMANLILIK (İttihad-ı Anasır) - Osmanlı Kimliği

AMAÇ

Dil, din, ırk ayrımı gözetmeksizin herkesi "Osmanlı" kimliği altında birleştirmek.

DÖNEMİ ve TEMSİLCİLER

Tanzimat ve I. Meşrutiyet.
Namık Kemal, Ziya Paşa.

İSLAMICILIK (Ümmetçilik) - Halife Etrafında Birlik

AMAÇ

Tüm Müslümanları Halife'nin sancağı altında birleştirerek devleti kurtarmak.

DÖNEMİ ve TEMSİLCİLER

II. Abdülhamit (İstibdat Dönemi).
Mehmet Akif Ersoy, Said Halim Paşa.

TÜRKÇÜLÜK (Turan/Pantürkizm) - Milli Bilinç

AMAÇ

Türk kültürünü, dilini ve tarihini öne çıkararak Türkleri birleştirmek (Turan ideali).

DÖNEMİ ve TEMSİLCİLER

II. Meşrutiyet ve Milli Mücadele.
Ziya Gökalp, Yusuf Akçura,
Mehmet Emin Yurdakul.

BATICILIK (Garpçılık) - Çağdaşlaşma

AMAÇ

Batı'nın bilim, teknik ve yönetim anlayışını alarak devleti modernleştirmek.

DÖNEMİ ve TEMSİLCİLER

Lale Devri'nden Cumhuriyet'e kadar.
Tevfik Fikret, Abdullah Cevdet.

GENEL SONUÇ: Bu akımların hiçbirisi devleti tamamen kurtaramadı ancak her biri Cumhuriyet'in temellerine farklı katkılar sağladı (Milli devlet, laiklik, çağdaşlaşma).

ATATÜRK DÖNEMİ EKONOMİ ATILIMLARI VE İZMİR İKTİSAT KONGRESİ (KPSS ÖZEL)

İZMİR İKTİSAT KONGRESİ (1923)

- Ekonomik Bağımsızlık Andı

Kâzım Karabekir

MİSAK-I İKTİSADİ

Kapitülasyonlara Ret

Yerli Malı Kullanımı

Milli Ekonomi İlkesi

EKONOMİ POLİTİKASINDA İKİ DÖNEM

LİBERAL DÖNEM (1923-1930) - Özel Sektör Denemesi

Teşvik-i Sanayi Kanunu (1927)

DEVLETÇİLİK DÖNEMİ (1930+) - Planlı Sanayileşme

SÜMERBANK

ŞEKER FABRİKALARI

1. BEŞ YILLIK SANAYİ PLANI

BAŞARI

SEKTÖREL ATILIMLAR VE KURUMLAR

TARIM: Aşar Kaldırıldı (1925)

TİCARET:
Kabotaj Kanunu (1926)

BANKACILIK: İş Bankası & Merkez Bankası (1930)

SANAYİ/MADEN:
Etibank & MTA

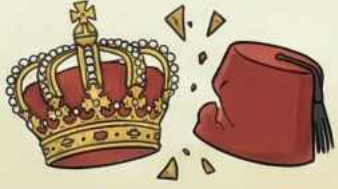
GENEL SONUÇ: Siyasi bağımsızlık, devlet eliyle kurulan güçlü ekonomi ile taçlandırıldı. Devletçilik zorunlu ve başarılı bir model oldu.

CUMHURİYETİ HEDEF ALAN İSYANLAR (ŞEYH SAİT VE MENEMEN) - KPSS ÖZEL

ŞEYH SAİT İSYANI (1925) - İlk Rejim Karşıtı İsyân

NEDENİ (İrtica ve Dış Destek)

Saltanat/Hilafet'i geri getirme isteği, İngiltere'nin Musul için kışkırtması.

OLAY VE MÜDAHALE (Takrir-i Sükun)

Takrir-i Sükun Kanunu, Sıkıyönetim ilanı, İsmet İnönü hükümeti.

SONUÇLARI (Musul Kaybı ve TCF)

PARTİ KAPATILDI

İstiklal Mahkemeleri, TCF kapatıldı, Musul kaybedildi.

MENEMEN OLAYI (1930) - İrticai Ayaklanma

NEDENİ (Şeriat İsteği)

Derviş Mehmet

Şeriatı getirme amacı, Çok partili hayata geçişin etkisi.

OLAY (Kubilay'ın Şehit Edilmesi)

Asteğmen Kubilay

Asteğmen Kubilay şehit edildi, halkın kışkırtılması.

SONUÇLARI (Demokrasiye Ara)

MİLİTARİ JUDGLERİ

DEMOKRASİ

Divan-ı Harp yargılamaları, Demokrasi denemelerine ara verildi.

GENEL YANSIMA: Rejimi koruma refleksi güçlendi, çok partili hayata geçiş gecikti, Laiklik ilkesi pekişti.

OSMANLI SANAT VE MİMARİSİ (MİMAR SİNAN VE ESERLERİ) (KPSS ÖZEL)

KLASİK DÖNEM MİMARİSİ (Altın Çağ - 16. Yy)

GENEL ÖZELLİKLER

Merkezi planlı, büyük kubbeli yapılar. Külliye (cami merkezli kompleks) anlayışı zirveye ulaştı. Taş işçiliği ve çini sanatı (İznik) gelişti.

DİĞER SANAT DALLARI

Hüsn-i Hat (yazı), Minyatür, Tezhip, Çini ve Ebru sanatları zirve yaptı.

MİMAR SİNAN ("Koca Sinan" - Mimarbaşı)

HAYATI VE EĞİTİMİ

Devşirme kökenli. Yeniçeri Ocağı'nda dülgelik öğrendi. Seferlerde pratik dehasını gösterdi.

MİMARİ DEHASI

Mühendislik dehası. Sadece cami değil; köprü, su kemeri, hamam, medrese gibi yüzlerce eser bıraktı. Kubbe statüğünde ustalaştı.

SİNAN'IN BAŞYAPITLARI (Üç Büyük Eser)

ÇIRAKLIK: ŞEHZADE CAMİİ (İstanbul)

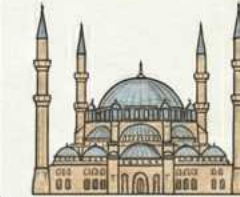
Merkezi kubbeyi dört yarım kubbe ile destekleyen ideal plan.

KALFALIK: SÜLEYMANİYE CAMİİ (İstanbul)

Osmanlı'nın ihtişamını yansıtan, Ayasofya'yı aşan bir kompozisyon ve külliye.

USTALIK: SELİMİYE CAMİİ (Edirne)

Tek ve devasa kubbesiyle (Ayasofya'dan geniş) mimarinin zirvesidir. (UNESCO).

SONUÇ: Osmanlı-Türk mimarisini zirveye taşıyan, eserleriyle "taşın şiirini yazan" evrensel bir dehadır.

KARAHANLILAR: İLK TÜRK-İSLAM DEVLETİ VE “İLK”LERİN DEVLETİ - KPSS ÖZEL

KARAHANLILARIN KURULUŞU VE İSLAMİYET'E GEÇİŞ (Devletin Doğuşu)

**BİLGE KÜL
KADİR HAN**

**SATUK BUĞRA HAN
(Abdülkerim)**

Orta Asya'da kurulan ilk Müslüman Türk devleti. Satuk Buğra Han döneminde İslamiyet resmi din kabul edildi (920-940 civarı).

İLK TÜRK-İSLAM ESERLERİ VE KÜLTÜREL HAMLELER (Yazılı Miras)

KUTADGU BİLİĞ

Yusuf Has Hacib

İlk Türk-İslam eseri
(Mutluluk Veren Bilgi).

DİVÂNÜ LÜGATİ'T-TÜRK

İlk Türkçe sözlük ve
dilbilgisi kitabı.

ATABETÜ'L HAKAYİK

Ahlak ve öğüt kitabı
(Hakikatlerin Eşiği).

DİVAN-I HİKMET

Tasavvuf
İlk tasavvuf eseri
(Hikmetler Kitabı).

İLK KERVAN SARAY (Ribat),
İLK MEDRESE, İLK HASTANE (Bimarhane),
İLK RESMİ DİL TÜRKÇE.

SOSYAL DEVLET VE İDARİ YAPILANMA (Kurumsal İlkler)

GULAM SİSTEMİ

**BURLU ÖĞRENCİ
SİSTEMİ**

**İKİLİ TEŞKİLATIN
DEVAMI - Doğu/Batı**

**TÜRK-İSLAM SENTEZİ
- Şer'i ve Örfi Hukuk**

Gulam sisteminin ilk uygulamaları.
Eğitime destek (burs). Türk devlet
geleneginin (ikili teşkilat) İslami
İslami yapıyla birleşimi.

GENEL ÖZET: Karahanlılar, Orta Asya Türk kültürü ile İslam medeniyetini ilk kez sentezleyen, Türk-İslam edebiyatının ve sosyal devlet anlayışının temellerini atan öncü bir devlettir.

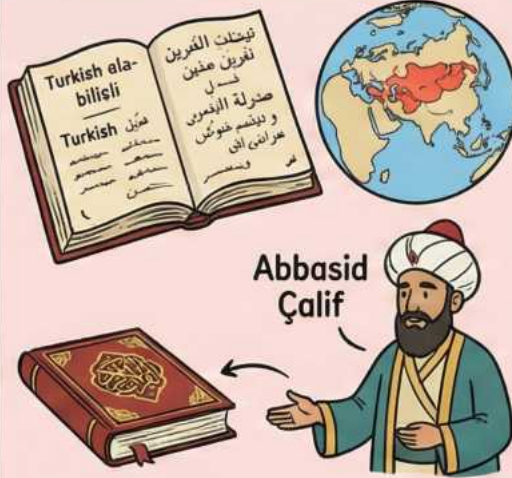
İLK TÜRK-İSLAM YAZILI ESERLERİ (GEÇİŞ DÖNEMİ) - KPSS ÖZEL

KUTADGU BİLİĞ (Mutluluk Veren Bilgi) - Yusuf Has Hacib

İlk Türk-İslam eseri. Siyasetname türündedir. İdeal devlet yönetimi ve birey mutluluğunu anlatır. Alegorik karakterler (Kün Togdı-Adalet vb.).

DİVANÜ LÜĞATİ'T-TÜRK (Türk Dilleri Sözlüğü) - Kaşgarlı Mahmut

İlk Türkçe sözlük ve dilbilgisi kitabı. Araplara Türkçeyi öğretmek ve Türkçenin zenginliğini göstermek için yazıldı. İçerisinde ilk Türk dünya haritası bulunur.

ATABETÜ'L HAKAYİK (Hakikatlerin Eşiği) - Edip Ahmet Yükneki

Ahlak ve öğüt kitabıdır (Didaktik). Bilginin faydası, cahilliğin zararı, cömertlik gibi konuları işler. Ayet ve hadislerle desteklenmiştir.

DİVAN-I HİKMET (Hikmetler Kitabı) - Hoca Ahmet Yesevi

İlk tasavvuf eseridir. İslamiyet'i Türk boylarına yaymak için sade bir Türkçe ile yazılmış şiirlerden (hikmet) oluşur. Yesevilik tarikatının temelidir.

GENEL BİLGİ: Bu eserler, Türklerin İslamiyeti kabulünden sonra (Karahanlılar Dönemi) ortaya çıkan Türk-İslam sentez kültürünün ilk ve en önemli yazılı ürünleridir.

MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİ

YARARLI (MİLLİ) CEMİYETLER - BÖLGESEL DİRENİŞTEN ULUSAL BİRLİĞE (KPSS ÖZEL)

BATI VE TRAKYA (Yunan Tehdidi)

İzmir Müdafaa-i Hukuk / Reddi İlhak, Trakya Paşaeli

Efe

Amaç: Yunan işgalini ve ilhakını önlemek.
Yöntem: Silahlı direniş (Kuvayi Milliye), mitingler (Maşatlık).

DOĞU VE KARADENİZ (Ermeni/Rum Tehdidi)

- Doğu Anadolu, Trabzon Muhafaza-i Hukuk

Amaç: Ermeni ve Rum devleti iddialarına karşı durmak, nüfus çoğunluğunu kanıtlamak.
Yöntem: Basın-yayın, Erzurum Kongresi.

GÜNEY (Fransız/Ermeni Tehdidi)

- Kilikalılar Cemiyeti

Adana/Çukurova

Amaç: Adana ve çevresini (Kilikya) işgalden kurtarmak.
Yöntem: Bölgesel savunma.

MERKEZ VE PROPAGANDA

- Milli Kongre, Anadolu Kadınları

Milli Kongre (İst): Basınla dünyaya duyurma, "Kuvayi Milliye" terimi.
And. Kadınları (Sivas): Orduya destek, protesto.

GENEL ÖZELLİKLER VE BİRLEŞME: Başlanta bölgeseldirler, işgallere karşı ilk reflektir. SİVAS KONGRESİ'nde "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adı altında tümü birleştirilmiştir (Ulusal Hale Geliş).

ARAP-İSRAİL SAVAŞLARI VE 1973 PETROL KRİZİ (KPSS ÖZEL)

SAVAŞLAR ZİNCİRİ (1948-1973) - Bitmeyen Çatışma

1948
(Kuruluş Savaşı)

1956
(Süveyş Krizi)

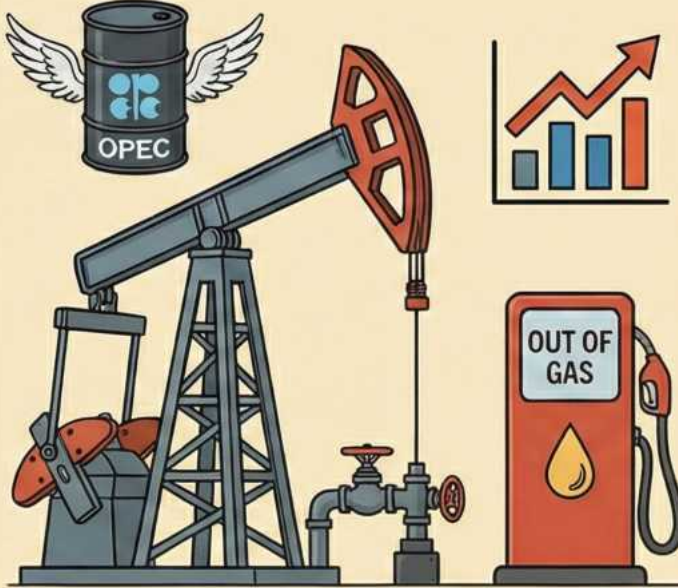
1967
(Altı Gün Savaşı
- İsrail genişledi)

1973
(Yom Kippur Savaşı
- Sürpriz Saldırı)

İsrail'in kuruluşu sonrası başlayan ve toprak anlaşmazlıkları yüzünden tekrarlanan dört büyük savaş.

1973 SAVAŞI VE PETROL AMBARGOSU (Krizin Tetikleyicisi)

Yom Kippur Savaşı sırasında Arap OPEC üyeleri, İsrail'e destek veren Batı'ya petrol ambargosu uyguladı (Petrol Silahı).

SONUÇLAR VE ETKİLER - Enerji Krizi ve Diplomasi

UZUN KUYRUKLAR

EKONOMİK
DURGUNLUK

CAMP DAVID ANT. (1978)

Küresel enerji krizi, stagflasyon (durgunluk+enflasyon). Batı'da enerji tasarrufu önlemleri. Camp David ile Mısır-İsrail barışı.

GENEL ÖZET: Petrol Krizi, enerjinin uluslararası politikada bir silah olarak kullanılabileceğini göstermiş ve Ortadoğu'daki güç dengelerini değiştirerek barış sürecini (Camp David) hızlandırmıştır.

TRABLUSGARP VE BALKAN SAVAŞLARI (KPSS ÖZEL)

TRABLUSGARP SAVAŞI (1911-1912)

NEDENLERİ (İtalya'nın Sömürge Arayışı)

Siyasi birliğini geç tamamlayan İtalya'nın hammadde ve pazar ihtiyacı (Sömürgecilik). Osmanlı'nın zayıf durumu.

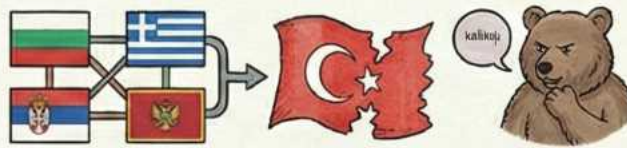
GELİŞMELER & SONUÇ (Uşi Ant.)

Gönüllü subaylar (M. Kemal, Enver) halkı örgütledi. Uşi Antlaşması ile Kuzey Afrika'daki son toprak kaybedildi.

I. BALKAN SAVAŞI (1912-1913)

NEDENLERİ (Milliyetçilik & Rus Kışkırtması)

Milliyetçilik akımı, Balkan devletlerinin Osmanlı'yı Balkanlar'dan atma isteği ve Rusya'nın (Panslavizm) kışkırtması.

SONUÇLARI (Londra Ant.)

Ağır yenilgi. Arnavutluk bağımsız oldu. Balkanlardaki Türk hakimiyeti büyük ölçüde sona erdi. Büyük toprak ve nüfus kaybı.

II. BALKAN SAVAŞI (1913)

NEDENİ (Bulgaristan'ın Fazla Pay Alması)

I. Balkan Savaşı sonunda en çok toprağı Bulgaristan'ın alması diğerlerini rahatsız etti. Müttefikler arası çatışma.

SONUÇLARI (Bükreş & İstanbul Ant.)

Kırklareli'yi (Doğu Trakya) geri aldı. Balkan devletleri kendi aralarında (Bükreş) ve Osmanlı ile (İstanbul/Atina) antlaşmalar yaptı.

GENEL SONUÇLAR & ETKİLERİ: Balkanlardaki Türk varlığı azınlık durumuna düştü. Büyük göç dalgaları yaşandı (Anadolu'ya). Osmanlı'da siyasi bunalımlar (Bab-ı Ali Baskını) ve ordunun siyasete karışmasının zararları görüldü. I. Dünya Savaşı'nın provası niteliğindedir.

SALTANAT VE HALİFELİĞİN KALDIRILMASI (Laikleşme ve Milli Egemenlik) - KPSS ÖZEL

SALTANATIN KALDIRILMASI (1 Kasım 1922) - Çift Başlılık Sona Erdi

Neden: Lozan görüşmelerine İstanbul Hükümeti'nin de çağırılması (ikilik). Padişahlık ile milli egemenliğin çelişmesi.

Sonuç: Osmanlı resmen sona erdi. Abdülmecid Efendi sadece HALİFE seçildi (Siyasi yetki yok).

Padişahlık ile milli egemenliğin çelişmesi.

Sonuç: Osmanlı resmen sona erdi. Abdülmecid Efendi sadece HALİFE seçildi (Siyasi yetki yok).

GEÇİŞ SÜRECİ VE SORUNLAR (1922-1924) - Cumhuriyet İlanı ve Karmaşa

Halife'nin siyasi gücünü kullanma çabası.
Rejim karşıtlarının Halifelik makamını kullanmak istemesi.
İnkıpların önünde engel olması.

HALİFELİĞİN KALDIRILMASI (3 Mart 1924) - Laik Devlet Yolunda Dev Adım

TBMM takım gün other decision

HANEDAN YURT DIŞINA ÇIKARILDI

Samime gün day passini decision

Neden: Laiklik ve cumhuriyetle bağdaşmaması. Dış politika aracı olarak kullanılması.
Sonuç: Laikleşme hızlandı, ulusal egemenlik pekişti.

OSMANLI EYALET SİSTEMİ: SALYANELİ VE SALYANESİZ EYALETLER - KPSS ÖZEL

SALYANESİZ EYALETLER (Yıllıksız/Tımarlı) - Merkezdeki Sistem

TIMAR SİSTEMİ uygulanır. Toprak gelirleri memur ve askerlere (dirlik) maaş karşılığı verilir.

Amaç: Asker (Cebelü) yetiştirmek, tarımsal üretimi ve güvenliği sağlamak. (Rumeli, Anadolu, Budin vb.)

SALYANELİ EYALETLER (Yıllıklı) - Uzak ve Stratejik

İLTİZAM MÜZAYEDESİ

MÜLTEZİM

SALYANE
(Yıllık Vergi)

İLTİZAM SİSTEMİ uygulanır. Vergiler yıllık olarak açık artırmayla (iltizam) toplanır. Mültezim devlete peşin.

Amaç: Merkeze nakit para akışını sağlamak.
(Mısır, Bağdat, Trablusgarp vb.)

GENEL KARŞILAŞTIRMA: Salyanesiz eyaletlerde “ürün/hizmet” (Tımar) esastır, ordunun belkemiğidir. Salyaneli eyaletlerde ise “nakit para” (İltizam) esastır, hazinenin sıcak para kaynağıdır.

DOĞU VE GÜNEY CEPHESİ (GÜMRÜ VE ANKARA ANT.) (KPSS ÖZEL)

DOĞU CEPHESİ (Ermenilerle Savaş)

KOMUTAN & ZAFER (Kazım Karabekir)

KOMUTAN: Kazım Karabekir Paşa (15. Kolordu).
Ermeni işgali kırıldı, Kars, Ardahan, Batum kurtarıldı.

GÜMRÜ ANTLAŞMASI (Aralık 1920) - İLK SİYASİ ZAFER

TBMM'nin imzaladığı ilk antlaşma. Ermenistan Sevr'i reddetti, Doğu sınırı (Aras Nehri) çizildi. SEVR

ÖNEMİ VE SONUCU

İlk kapanan cephe. Buradaki birlikler Batı Cephesi'ne kaydırıldı. TBMM'nin uluslararası alanda ilk başarısıdır.

GÜNEY CEPHESİ (Fransız ve Ermenilerle Savaş)

KUVAY-I MİLLİYE DİRENİŞİ (Maraş, Antep, Urfa)

Düzenli ordu YOKTUR. Halkın (Kuvay-ı Milliye) kahramanca direnişi (Maraş, Antep, Urfa).

GAZİ
KAHRAMAN

ŞANLI

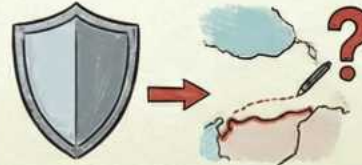
SAKARYA ZAFERİ SONRASI: ANKARA ANTLAŞMASI (Ekim 1921)

Fransa ile imzalandı (İtilaf Bloku parçalandı). Hatay hariç Güney sınırı çizildi (Misak-ı Milli'den taviz).

ÖNEMİ VE SONUCU

Güney Cephesi kapandı. Fransa TBMM'yi tanıyan ilk İtilaf devleti oldu. Hatay sorunu 1939'a kadar devam etti.

GENEL SONUÇ: Her iki cephenin kapanmasıyla askeri ve siyasi güç Batı Cephesi'ne (Yunanlılara karşı) yoğunlaştırıldı. TBMM'nin otoritesi arttı.

I. DÜNYA SAVAŞI CEPHELERİ (ÇANAKKALE VE KANAL) (KPSS ÖZEL)

ÇANAKKALE CEPHESİ

(Savunma/Taarruz)

AMAÇ & ÖNEMİ (İtilaf'ın Hedefi)

İtilaf: İstanbul'u alıp Osmanlı'yı saf dışı bırakmak, Rusya'ya yardım göndermek. Savunma (Osmanlı), Taarruz (İtilaf) cephesidir.

SONUÇLARI & KAHRAMANLIK (Zafer)

Büyük bir Osmanlı zaferi. Savaşın süresi 2 yıl uzadı. Rusya'ya yardım gidemedi (Bolşevik İhtilali'ne zemin). Mustafa Kemal'in tanınmasını sağladı (Anafartalar Kahramanı).

GENEL CEPHELER

(ÖZET)

KANAL CEPHESİ

(Taarruz)

AMAÇ & PLAN (Alman Desteğiyle)

Amaç: İngiltere'nin sömürgeleriyle (Hindistan) bağlantısını kesmek ve Mısır'ı geri almak. Almanya'nın isteğiyle açılan taarruz cephesi.

SONUÇ & BAŞARISIZLIK (Geri Çekilme)

Lojistik eksikliği, çöl şartları ve güçlü İngiliz savunması nedeniyle başarısız olundu. Ordu, Suriye-Filistin'e çekilmek zorunda kaldı.

GENEL ETKİ: Çanakkale hariç diğer cephelerde toprak kayıpları yaşandı. Savaş Osmanlı'nın tükenişini hızlandırdı ve Mondros'a giden süreci başlattı.

AVRUPA BİRLİĞİ VE TÜRKİYE İLİŞKİLERİ: UZUN İNCE BİR YOL (1959'DAN GÜNÜMÜZE) - KPSS ÖZEL

1. BAŞLANGIÇ VE ORTAKLIK DÖNEMİ (1959-1999) - Temeller Atılıyor

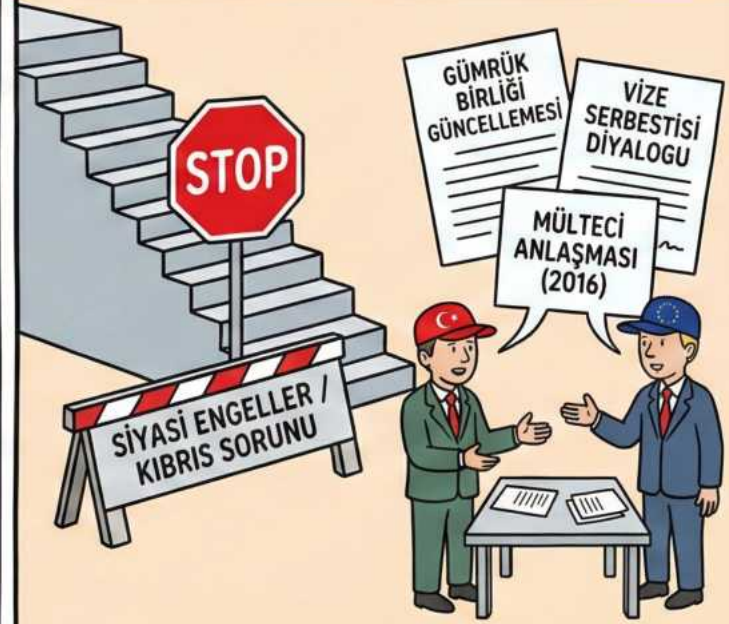
Resmi ilişkilerin başlaması.
Gümrük Birliği ile ekonomik entegrasyon.
Tam üyelik başvurusu (1987).

2. ADAYLIK VE MÜZAKERE SÜRECİ (1999-2016) - Reformlar ve Hızlanma

Resmi adaylık statüsü.
Kopenhag Kriterleri'ne uyum için
kapsamlı reformlar.
Müzakere fasıllarının açılması.

3. DURGUNLUK VE YENİ ARAYIŞLAR (2016-Günümüz) - Tıkanıklık ve Alternatifler

Müzakerelerin fiilen durması.
Siyasi gerilimler ve güven sorunu.
İlişkilerin "stratejik ortaklık" veya
"imtiyazlı ortaklık" ekseninde sürmesi.

GENEL DEĞERLENDİRME: Türkiye-AB ilişkileri, inişli çıkışlı, karmaşık ve stratejik öneme sahip bir süreçtir. Tam üyelik hedefi korunsa da, mevcut durum belirsizliğini korumaktadır.

OSMANLI'DA EKONOMİ TERİMLERİ (NARH, MÜSADERE, LONCA) (KPSS ÖZEL)

NARH (Fiyat Kontrolü ve Tüketicuyu Koruma)

UYGULAMA VE DENETİM

Devletin temel ihtiyaç maddelerine tavan fiyat belirlemesidir. Pazar denetimi (Kadı/Muhtesib) yapılır.

AMAÇ VE SONUÇ

Haksız rekabeti ve karaborsayı önlemek, halkın (reayanın) alım gücünü korumak.

MÜSADERE (Haksız Kazanca El Koyma)

UYGULAMA (Devletleştirme)

Devlet görevlilerinin haksız edindiği veya vefat sonrası mal varlığına devletçe el konulmasıdır.

AMAÇ VE SONUÇ (Otorite)

Merkezi otoriteyi güçlendirmek, yolsuzluğu önlemek. II. Mahmud döneminde kaldırıldı.

LONCA (Esnaf Dayanışma ve Meslek Örgütü)

YAPI VE İŞLEV (Ahilik Geleneği)

Aynı mesleği yapan esnafın kurduğu örgüt. Mesleki eğitim (çırak-kalfa-usta) verir.

AMAÇ VE SONUÇ (Kalite ve Gedik)

Dayanışma, kalite kontrolü ve meslek ahlakını sürdürmek. Gedik (işyeri açma hakkı) verir.

ORTAK AMAÇ: Ekonomik düzeni, adaleti ve toplumsal dengeyi korumak.

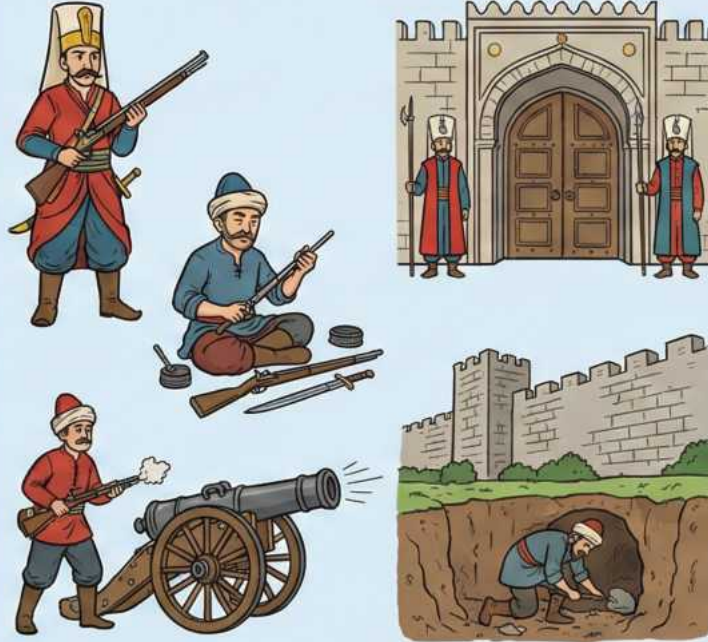
OSMANLI ORDU YAPISI: KAPIKULU OCAĞI (Merkez Ordusu) - KPSS ÖZEL

DEVŞİRME SİSTEMİ VE ACEMİ OCAĞI (İnsan Kaynağı)

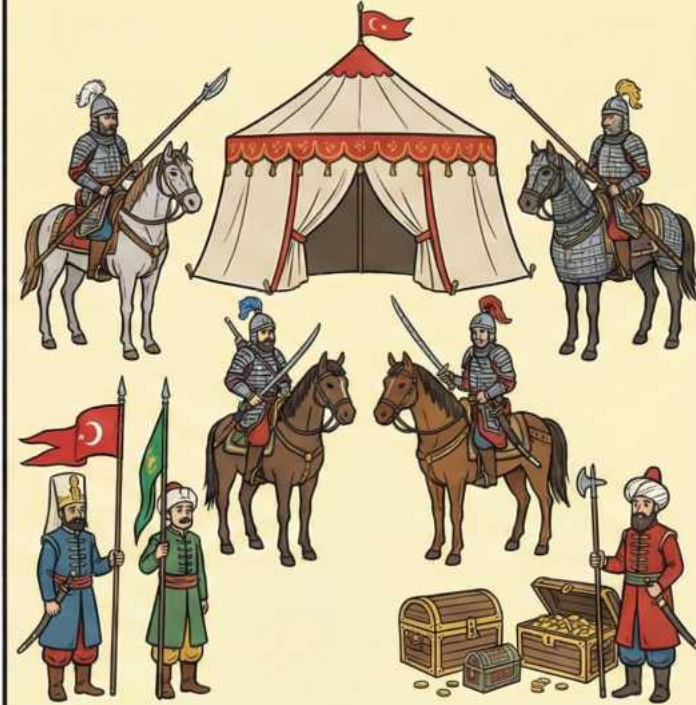
Rumeli'den Hristiyan çocukların toplanıp Türk-İslam kültürüyle yetiştirilmesi. Zeki olanlar Enderun'a (devlet adamı), güçlü olanlar orduya (Acemi Ocağı) alınır. Temel eğitim ve Türkçe/İslam öğretimi.

KAPIKULU PİYADELERİ (Yaya Birlikleri) - Ordunun Belkemiği

Yeniçeriler: En kalabalık ve vurucu güç. Padişaha doğrudan bağlıdır. Barışta İstanbul'u korur, savaşta padişahın yanında savaşır.
Cebeciler: Silah bakım/onarım.
Topçular: Top dökümü ve kullanımı.
Lağımçılar: Kale kuşatmalarında tünel/fital işleri.

KAPIKULU SÜVARİLERİ (Atlı Birlikler - Altı Bölük Halkı)

Padişahın yakın korumasıdır.
Sipahi ve Silahtarlar: Savaşta padişahın çadırını (otağını) korurlar.
Sağ/Sol Ulufeciler: Saltanat sancaklarını korurlar.
Sağ/Sol Garipler: Ordu ağırlıklarını ve hazineyi korurlar.

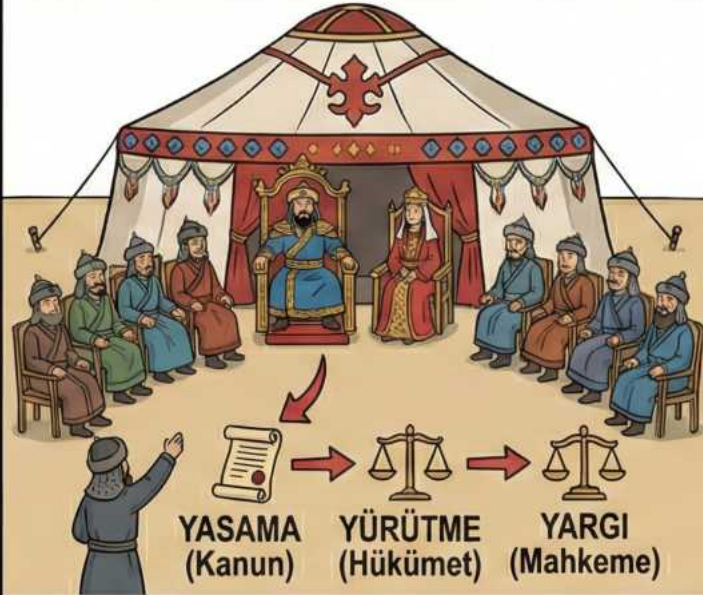

GENEL ÖZELLİKLER: Kapıkulu askerleri, doğrudan padişaha bağlı, maaşlı (ulufe) ve sürekli (daimi) profesyonel askerlerdir. Evlenmeleri ve başka işle uğraşmaları yasaktır. Devletin merkezi otoritesinin en büyük güvencesidir.

İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK DEVLETLERİNDE KURULTAY (TOY) VE MECLİS YAPISI (KPSS ÖZEL)

KURULTAY'IN TANIMI VE İŞLEVİ (En Yüksek Karar Organı)

Devletin en yüksek karar organıdır. Yasama, yürütme ve yargı yetkilerine sahiptir. Hükümdarı seçer, töreyi değiştirir, savaşa/barışa karar verir.

ÜYELERİ (TOYGUNLAR) VE HİYERARŞİ (Katılım ve Düzen)

Kağan (Başkan), Hatun, Hanedan üyeleri, boy beyleri, Aygucı, komutanlar ve ileri gelenler katılır. Katılım bir hak ve sorumluluktur.

KURULTAY TÜRLERİ VE TÖRENLERİ (Seçim ve Şölen)

Seçim, savaş/barış, dini ve sosyal törenler için toplanır. Toplantılar genellikle büyük bir toy (şölen) ile sona erer.

GENEL DEĞERLENDİRME: Kurultay, Türk devlet geleneğinde demokratik özellikler taşıyan, danışma meclisi niteliğindedir. Ancak son söz Kağan'ındır (Kut inancı gereği).

TÜRK KADINININ SEÇME VE SEÇİLME HAKKI KRONOLOJİSİ (BELEDİYE, MUHTAR, VEKİL) - KPSS ÖZEL

1930: BELEDİYE SEÇİMLERİ HAKKI - İlk Adım (Yerel Başlangıç)

YASAL DÜZENLEME

1580 sayılı Belediye Kanunu ile kadınlara belediye seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı tanındı.

ÖNEMİ

Kadınların siyasi hayata katılımının ilk aşamasıdır.

1933: MUHTAR VE İHTİYAR HEYETİ HAKKI - Yerel Yönetimde Temsil

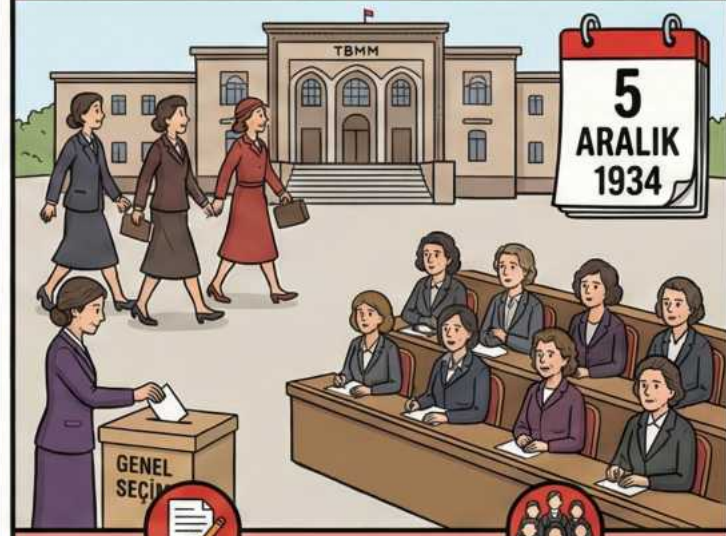
YASAL DÜZENLEME

Köy Kanunu'nda yapılan değişikliklerle kadınlara muhtar ve ihtiyar heyetine seçilme hakkı verildi.

İLK KADIN MUHTAR

Gül Esin (Aydın/Çine/Demirdere Köyü) ilk kadın muhtar oldu.

1934: MİLLETVEKİLİ SEÇME VE SEÇİLME HAKKI - Tam Siyasi Haklar (Ulusal Temsil)

YASAL DÜZENLEME

Anayasa'da yapılan değişikliklerle kadınlara milletvekili seçme ve seçilme hakkı tanındı.

SONUÇ ve İLKLER

1935 seçimlerinde 17 kadın milletvekili TBMM'ye girdi (Ara seçimle 18 oldu).

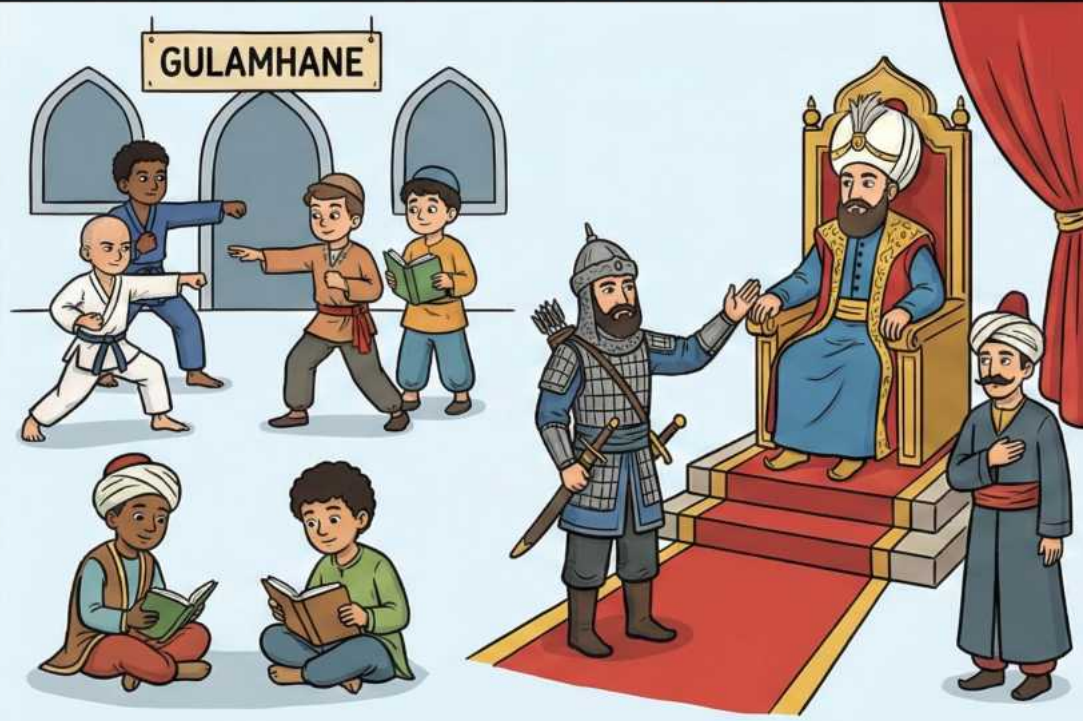

GENEL DEĞERLENDİRME: Türk kadını, birçok Avrupa ülkesinden önce (Fransa-1944, İtalya-1945, İsviçre-1971) siyasi haklarına kavuşmuştur. Bu, Cumhuriyetin ve Atatürk'ün kadın haklarına verdiği önemin en somut göstergesidir.

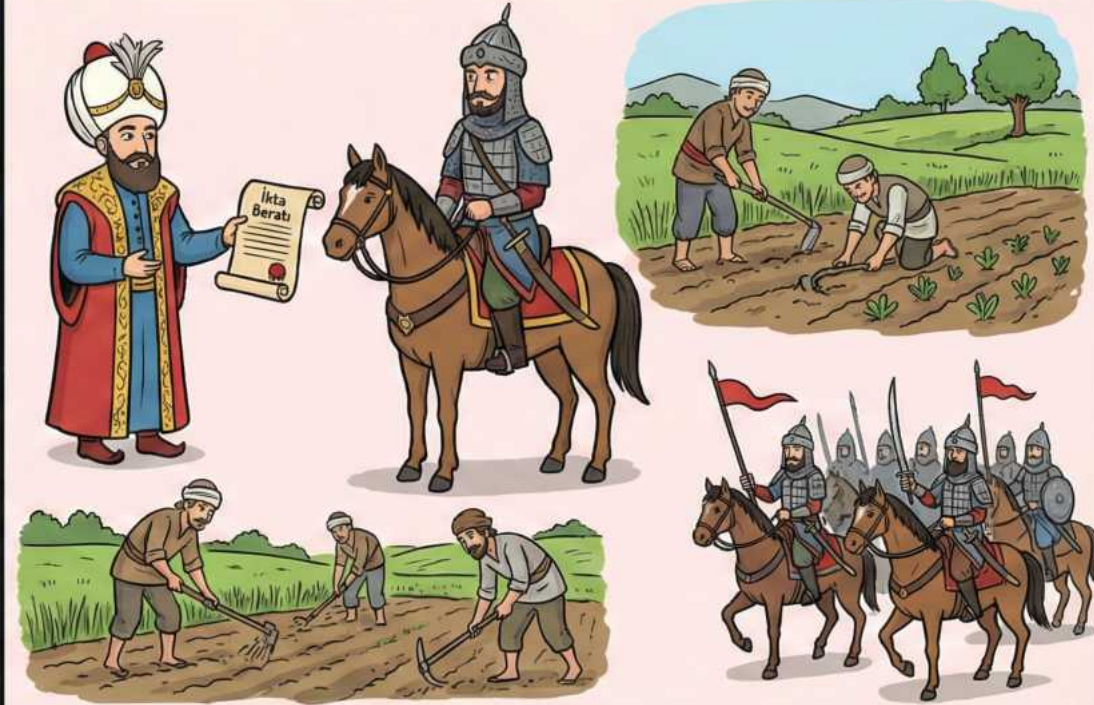
İLK TÜRK-İSLAM DEVLETLERİNDE YÖNETİM VE EKONOMİ TEMELLERİ (GULAM VE İKTA) - KPSS ÖZEL

GULAM SİSTEMİ (Askeri ve İdari Yetiştirme) - Devlet Adamı Ocağı

Esir/köle kökenli çocukların özel eğitimi. Saray muhafızı (Hassa) ve devlet yöneticisi yetiştirme. Merkezi otoriteyi güçlendirme (Hükümdara doğrudan sadakat).

İKTA SİSTEMİ (Toprak ve Askeri Düzen) - Taşra Yönetimi

Miri arazinin (devlet toprağı) geliri karşılığı asker veya memurlara verilmesi. Üretimde süreklilik, vergi toplama, masrafsız ordu (Cebelü) besleme ve taşra güvenliği.

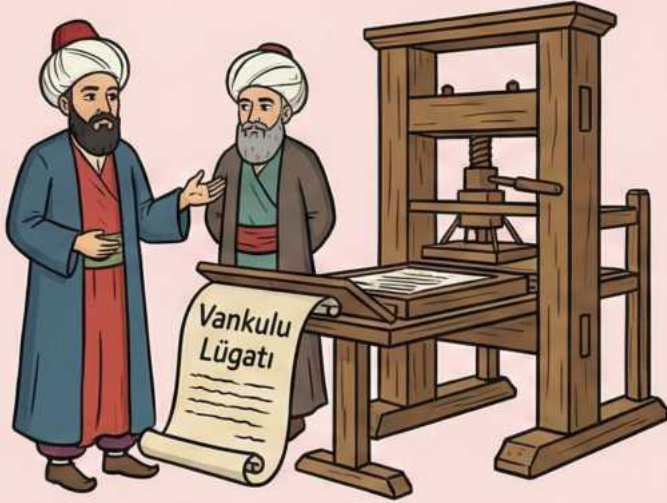
GENEL ÖZET: Gulam Sistemi, Osmanlı'daki 'Kapıkulu'nun; Ikta Sistemi ise 'Tımar' sisteminin temelini oluşturmuştur. Her ikisi de devletin devamlılığı ve merkezi otorite için hayati öneme sahiptir.

LALE DEVRİ YENİLİKLERİ (1718-1730) - MATBAA, TULUMBACILAR, YALOVA KAĞIT (KPSS ÖZEL)

İLK TÜRK MATBAASI (1727)

- Bilgi Devrimi

ÖNCÜLER

İbrahim Müteferrika ve Said Efendi.

BASILAN İLK ESER ve KAPSAM

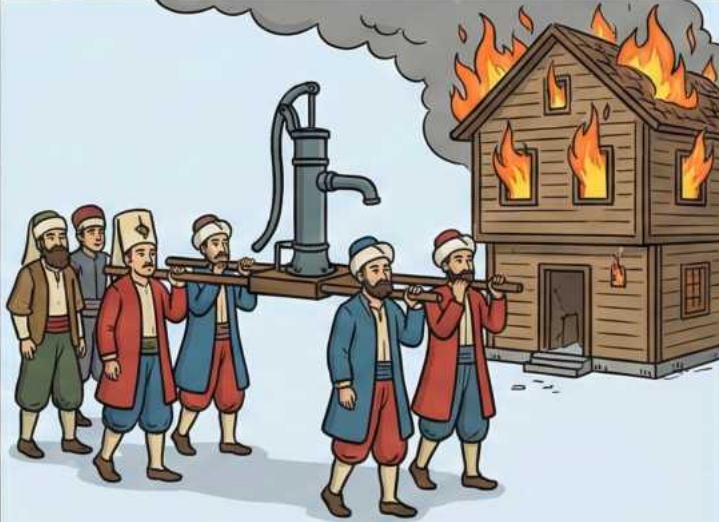
İlk eser "Vankulu Lügati" (Sözlük).

Dini eserlerin basımı yasaktı (Hattatların tepkisi).

TULUMBACILAR OCAĞI (İtfaiye)

- Şehir Güvenliği

KURULUŞ AMACI

Sık sık çıkan İstanbul yangınlarına karşı organize bir müdahale ekibi kurmak.

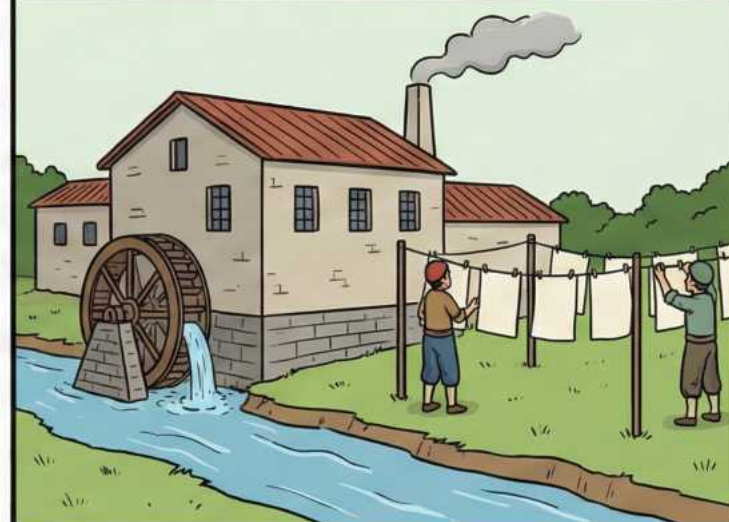
TEŞKİLAT

Yeniçeri Ocağı'na bağlı olarak kuruldu (Gerçek Davud Ağa öncülüğünde).

YALOVA KAĞIT FABRİKASI

- Sanayileşme Adımı

AMAÇ ve İHTİYAÇ

Matbaanın kurulmasıyla artan yerli kağıt ihtiyacını karşılamak.

ÖNEMİ

Osmanlı'nın batı tarzında kurduğu ilk sanayi tesislerinden biridir.

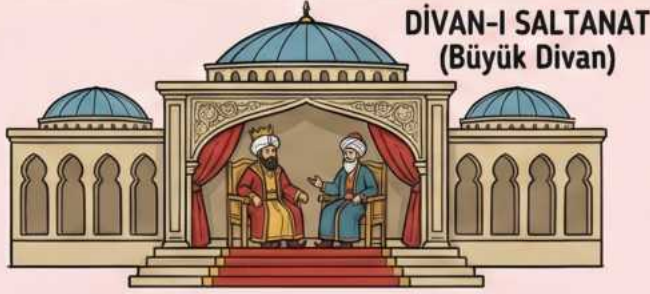

GENEL ÖZET: Lale Devri, Pasarofça Antlaşması ile başlayan, barış, zevk ve sefa kadar, Batı örnekli kültürel ve teknik ıslahatların da yapıldığı bir dönemdir. **Patrona Halil İsyanı** ile sona ermiştir.

TÜRK-İSLAM DEVLETLERİNDE DİVAN TEŞKİLATI (MERKEZ BÜROKRASİSİ) - KPSS ÖZEL

BÜYÜK SELÇUKLU DİVANLARI (Model Yapı) - Ana Divan ve Bağlı Dört Temel Alt Divan

DİVAN-I SALTANAT
(Büyük Divan)

DİVAN-I İNŞA (Tuğra) - Yazışma
Sorumlu: Tuğrai
Görev: Fermanlara tuğra çeker,
iç-diş yazışma

DİVAN-I İSTİFA - Maliye
Sorumlu: Müstevfi
Görev: Gelir-gider, bütçe, vergi

DİVAN-I ARZ (Ceyş) - Ordu
Sorumlu: Emir-i Arz
Görev: Ordu ihtiyaçları, maaş
(bistegani). (Savaşı yönetmez!)

DİVAN-I İŞRAF - Teftiş
Sorumlu: Müşrif
Görev: Mali ve idari denetim

DİĞER ÖNEMLİ DİVANLAR (Ortak ve Özel) - Yargı, Toprak ve İstihbarat

DİVAN-I MEZALİM - Yüksek Mahkeme
Sorumlu: Sultan (Başkan)
Görev: Ağır suçlar, halk şikayetleri

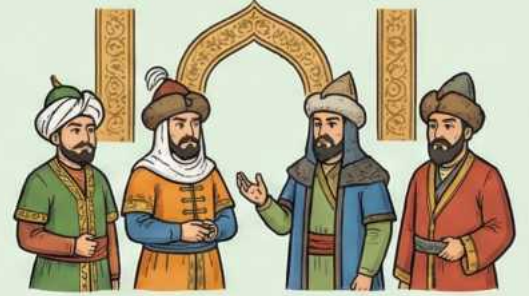

DİVAN-I PERVANE (Anadolu Selçuklu) - Toprak/İkta
Sorumlu: Pervaneci
Görev: İkta dağıtımı, toprak kaydı

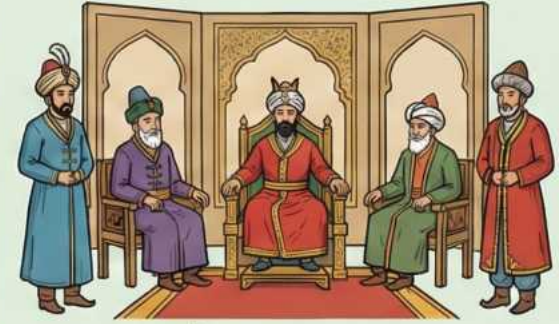

DİVAN-I BERİD - Posta/İstihbarat
Sorumlu: Sahibi Berid
Görev: Haberleşme, istihbarat

DEVLETLERE GÖRE FARKLILIKLAR (Geçiş ve Sentez)

KARAHANLILAR (Geçiş Dönemi)
- MECLİS-İ ALİ (Vezir/Yuğruş)
Hem eski Türk (Toy) hem İslami yapı sentezi.

GAZNELİLER (Bürokratik Yapı)
DİVAN-I VEZARET (Vezir/Hace-i Büzürg)
İran kültürü etkisi, merkeziyetçi bürokrasi

GENEL ÖZET VE İPUCU: Divanlar, Kurultay'dan farklı olarak sürekli çalışan, uzmanlaşmış bakanlıklardır.

SINAV KODLAMASI (Muhteşem Dörtlü): Maliye -> İSTİFA (Müstevfi) 💰 | Yazı -> İNŞA (Tuğrai) 📜 | Asker -> ARZ (Emir-i Arz) ⚔️ | Teftiş -> İŞRAF (Müşrif) 🔍

ATATÜRK'ÜN YAZDIĞI ESERLER (NUTUK, GEOMETRİ KİTABI VE DİĞERLERİ) - KPSS ÖZEL

NUTUK (Söylev)

- Milli Mücadele'nin ve Cumhuriyet'in Belgesi

KAPSAMI VE OKUNUŞU

1919 Samsun'a çıkışla başlar, 1927 Gençliğe Hitabe ile biter. CHP'nin 2. Kurultayı'nda 36.5 saatte okundu.

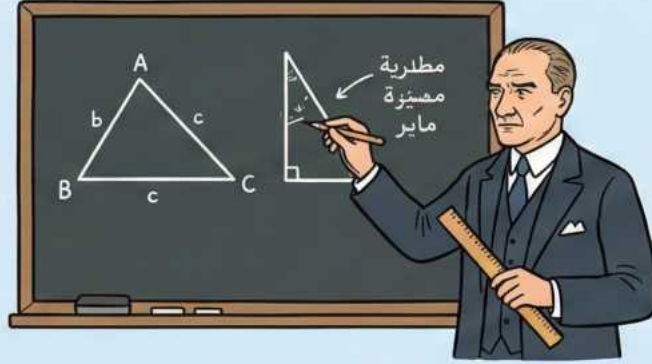
ÖNEMİ ve GELİRİ

Kurtuluş Savaşı'nın ve inkılapların birinci elden kaynağıdır. Geliri Türk Hava Kurumu'na bırakılmıştır.

GEOMETRİ KİTABI (1937)

- Türkçe Terimlerin Öncüsü

AMAÇ

Arapça/Farsça terimler yerine Türkçe terimler türetmek (Müselles -> Üçgen, Zaviye -> Açık).

YÖNTEM

Bizzat kendi el yazısıyla yazmış, okullarda ders kitabı olarak okutulmuştur.

DİĞER ASKERİ VE SİYASİ ESERLERİ

- Çok Yönlü Lider

ASKERİ ESERLER

"Zabit ve Kumandan ile Hasbihal" (Nuri Conker'e cevap), "Bölüğün Muharebe Eğitimi", "Taktik Meselesinin Çözümü".

SİYASİ/VATANDAŞLIK

"Vatandaş İçin Medeni Bilgiler" (Afet İnan'la birlikte hazırlanmıştır, laiklik vurgusu).

GENEL DEĞERLENDİRME: Atatürk, sadece büyük bir komutan ve devlet adamı değil, aynı zamanda fikirlerini ve tecrübelerini gelecek nesillere aktaran üretken bir yazardır.

KARAHANLILAR VE GAZNELİLER

(KÜLTÜREL MİRAS) (KPSS ÖZEL)

KARAHANLILAR

(Geçiş Dönemi ve Türk Töresi)

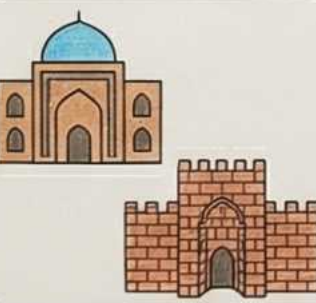
İDARİ YAPI VE TÖRE ETKİSİ

Türk töresinin etkisi güçlüdür. "Geçiş Dönemi" özelliği taşır. Divan-ı Ali (Büyük Divan) başında Vezir (Yuğruş) vardır.

TÜRKÇE VE İLK ESERLER

Türkçe resmi dil ve edebiyat dili. İlk Türk-İslam eserleri verildi (Kutadgu Bilig, Divan-ı Lügat-i Türk).

EĞİTİM VE MİMARİ

Medrese geleneğinin temelleri (Semerkant). Ribatlar (Kervansaray öncüsü) inşa edildi.

GAZNELİLER

(İran/Abbasi Etkisi ve Çok Kültürlülük)

İDARİ YAPI VE ETKİLEŞİM

İran ve Abbasi kültürü etkisi yüksektir. Divan-ı Vezaret genel yönetimden sorumludur.

ÇOK DİLLİ YAPI

Sarayda Farsça, bilimde Arapça, orduda Türkçe (Çok kültürlü imparatorluk yapısı).

BİLİM VE SANAT HAMİLİĞİ

Sultanlar bilginleri korudu. Gazneli Mahmut sarayında Biruni ve Firdevsi'yi ağırladı.

ORTAK MİRAS: İslamiyet'in kabulüyle Türk kültürünün İslam kültürüyle sentezlenmesinin temellerini attılar. Türk-İslam medeniyetinin öncüleri.

BAGLANTISIZLAR HAREKETİ ve BANDUNG KONFERANSI - KPSS ÖZEL)

BANDUNG KONFERANSI (1955) - İlk Kıvılcım (Asya-Afrika)

Sömürgecilğe karşı çıkan Asya ve Afrika ülkeleri toplandı (3. Dünya). İlkeler belirlendi (Barış içinde bir arada yaşama).

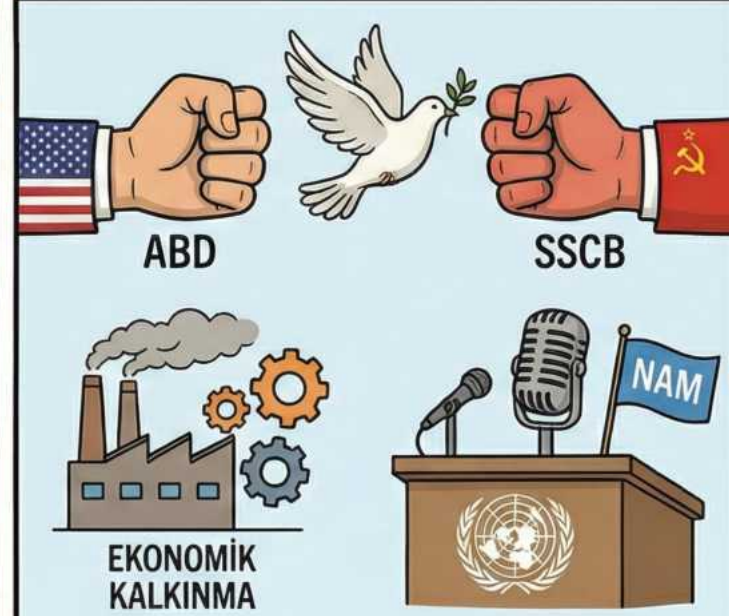
BAĞLANTISIZLAR HAREKETİ (1961 - Belgrad) - Resmi Kuruluş

Soğuk Savaş'ta ABD ve SSCB bloklarına katılmama kararı (Tarafsızlık). 5 Kurucu Lider.

AMAÇLARI ve ETKİSİ - Barış ve Kalkınma

Uluslararası gerginliği azaltmak, silahsızlanma, ekonomik işbirliği, sömürgeciliğin tasfiyesi. BM'de çoğunluğu oluştururlar.

GENEL ÖZET: Bağlantısızlar, blok siyasetine karşı çıkan ve kendi kaderini tayin hakkını savunan, özellikle gelişmekte olan ülkelerin oluşturduğu en büyük uluslararası platformdur.

OSMANLI HUKUK SİSTEMİ: İKİLİ YAPI, KADI VE TANZİMATLA DEĞİŞİM - KPSS ÖZEL

KLASİK DÖNEM: ŞERİ VE ÖRFİ HUKUK (İkili Yapı)

ŞER'İ HUKUK (İslam Dini Kaynaklı)

Aile, miras, borçlar.
Değişmez kurallar.
En yetkili makam:
Şeyhülislam (Fetva).

ÖRFİ HUKUK (Padişah İradesi/Töre)

Devlet yönetimi, vergi,
idare.
Padişahın "Kanunname"
çıkarma yetkisi.
En yetkili makam:
Padişah.

İkisi bir arada işler, birbirini tamamlar.

YARGI TEŞKİLATI VE KADI (Yargıç ve Yönetici)

TANZİMAT DÖNEMİ: DEĞİŞİM VE KARMAŞA (Batılılaşma)

YENİ MAHKEMELER

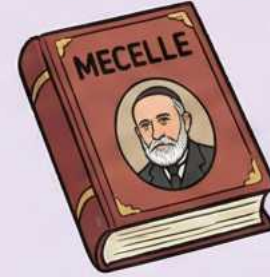

NİZAMİYE MAHKEMELERİ (Karma)

Batı tarzı ceza ve
ticaret davaları.

TİCARET MAHKEMELERİ

MECELLE

(Mecelle-i Ahkam-ı Adliye)

Hazırlayan: Ahmet Cevdet Paşa
İslami temelli ilk medeni kanun
(Borçlar Hukuku).

Şer'iyye
Mahkemeleri

Cemaat
Mahkemeleri

Konsolosluk
Mahkemeleri

KARMAŞA (Düalizm):
Eski ve yeni kurumların
bir arada var olması.

GENEL ÖZET: Osmanlı hukuku, klasik dönemde Şer'i ve Örfi hukukun dengesine dayanırken, Tanzimat'la birlikte Batı tarzı kurumların eklenmesiyle daha karmaşık bir yapıya bürünmüştür.

ANADOLU SELÇUKLU TİCARİ HAYATI VE KERVANSARAYLAR (KPSS ÖZEL)

DEVLET POLİTİKASI: GÜVENLİK VE SİGORTA

Yolların güvenliği sağlandı.
Dünyada ilk kez
“DEVLET SİGORTASI” uygulandı
(Soyulan tüccarın zararı ödendi).

SUNULAN HİZMETLER (VAKIF YOLUYLA)

Yolculara (din/dil fark etmeksizin) 3 GÜN ÜCRETSİZ konaklama, yemek, sağlık, baytar ve onarım hizmeti.

MİMARİ ÖZELLİKLERİ

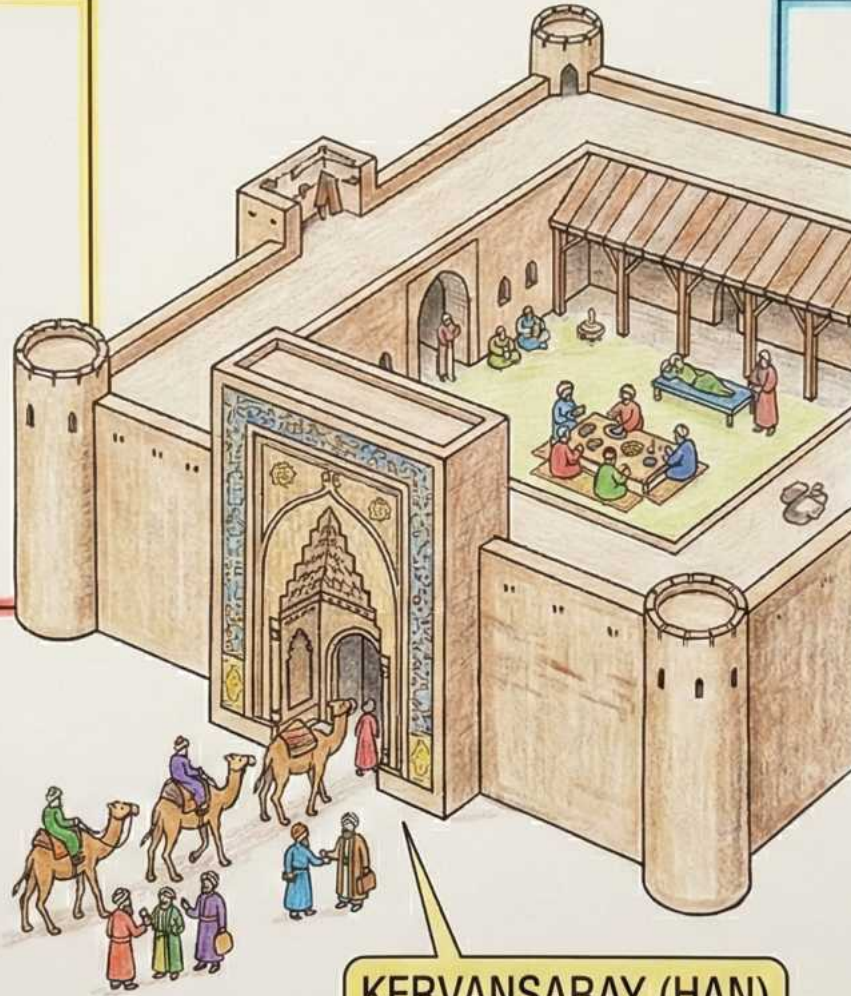

- Kale gibi korunaklı.
- Anıtsal Taç Kapı.
- Yazlık (avlu) ve Kışlık (kapalı) bölümlerden oluşur.

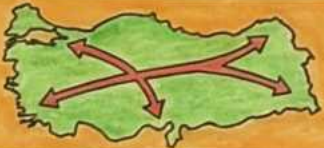
EKONOMİK SONUÇ VE ÖNEMLİ ÖRNEKLER

- Anadolu uluslararası ticaret merkezi oldu.
- Örn: Aksaray Sultan Hanı (En büyüğü), Kayseri Alay Han (İlk).

KERVANSARAY (HAN)
- Ticaretin Kaleleri

SONUÇ: Anadolu Selçukluları, “ticareti geliştirmeyi” devletin ana politikası haline getirmiş ve büyük bir refah seviyesine ulaşmıştır.

İKİ SAVAŞ ARASI BÖLGESEL İTTİFAKLAR (BALKAN ANTANTI VE SADABAT PAKTI) - KPSS ÖZEL

BALKAN ANTANTI (9 Şubat 1934) - Batı Sınır Güvenliği

NEDENİ (İtalya ve Almanya Tehdidi)

Revizyonist politikalar, sınırları koruma ihtiyacı.

ÜYELER (TAYYARE KODLAMASI)

SONUÇ (Batı Sınırı Güvende)

Türkiye (Atatürk) Yunanistan Yugoslavya Romanya

Batı sınırları güvenceye alındı, II. Dünya Savaşı ile dağıldı.

SADABAT PAKTI (8 Temmuz 1937) - Doğu Sınır Güvenliği

NEDENİ (İtalya'nın Habeşistan İşgali)

İtalya'nın doğu Akdeniz ve Ortadoğu tehdidi.

ÜYELER (Atıran KODLAMASI)

Atıran Kodlaması

SONUÇ (Doğu Sınırı Güvende)

Doğu sınırları güvenceye alındı, II. Dünya Savaşı ve Irak'taki değişimle etkisini yitirdi.

GENEL SONUÇ: Türkiye 'Yurtta Sulh, Cihanda Sulh' ilkesiyle hem batı hem doğu sınırlarını korumaya çalıştı, bölgesel barışa katkı sağladı.

MİLLİ ŞEF DÖNEMİ (İSMET İNÖNÜ) – II. DÜNYA SAVAŞI VE ÇOK PARTİLİ HAYATA GEÇİŞ (KPSS ÖZEL)

MİLLİ ŞEF'İN GÖREVE GELİŞİ VE İLK YILLARI

Atatürk'ün vefatı sonrası cumhurbaşkanı seçildi. CHP'nin "Değişmez Genel Başkanı" oldu.

İÇ POLİTİKA:
Katı Devletçilik ve Otoriter Yönetim

Basın üzerinde denetim, Tek Parti hakimiyeti pekişti.

II. DÜNYA SAVAŞI'NDA DENGİ POLİTİKASI (1939-1945)

Savaş dışı kalmak için "Aktif Tarafsızlık" izlendi. Müttefik ve Mihver ile dipl ilişkiler.

Müttefik ve Mihver ile diplomatik ilişkiler.

EKONOMİK TEDBİRLER:
Savaş Ekonomisi

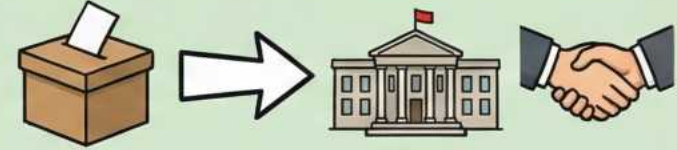
Milli Korunma Kanunu (1940), Varlık Vergisi (1942), Toprak Mahsulleri Vergisi.

ÇOK PARTİLİ HAYATA GEÇİŞ SÜRECİ (1945-1950)

Dörtlü Tahrir'in verilmesi ve DP'nin kuruluşu (1946). İlk çok partili seçim (1946).

İKTİDAR DEĞİŞİMİ: 1950 Seçimleri

14 Mayıs 1950 seçimleriyle CHP iktidarı kaybetti, DP iktidara geldi ("Beyaz İhtilal").

GENEL SONUÇ: Türkiye, II. Dünya Savaşı'nın yıkımından korundu ancak ekonomik sıkıntılar ve demokratik talepler çok partili hayata geçişi zorunlu kıldı.

KUT İNANCI VE VERASET SİSTEMİ (TÜRK DEVLETLERİNDE HAKİMİYET) - KPSS ÖZEL

KUT İNANCI (İlahi Yetki) - Yönetme Gücünün Kaynağı

VERASET SİSTEMİ (Taht Kavgası) - Egemenlik Anlayışı

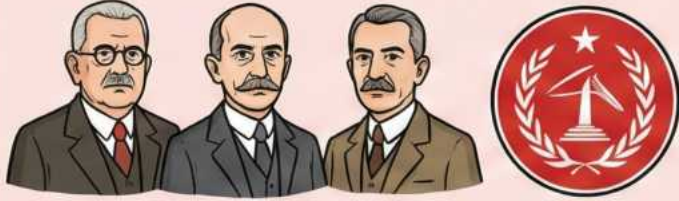

GENEL SONUÇLAR: Kut inancı devlete meşruiyet kazandırırken, belirsiz veraset sistemi taht kavgalarına, devletlerin bölünmesine ve kısa sürede yıkılmasına neden olmuştur (Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi).

ÇOK PARTİLİ HAYATA GEÇİŞ DENEMELERİ (TERAKKİPERVER ve SERBEST CUMHURİYET FIRKALARI) - KPSS ÖZEL

TERAKKİPERVER CUMHURİYET FIRKASI (1924) - İlk Muhalefet Partisi

Kâzım
Karabekir Rauf
Orbay Ali Fuat
Cebesoy

PROGRAMI ve İLKELERİ

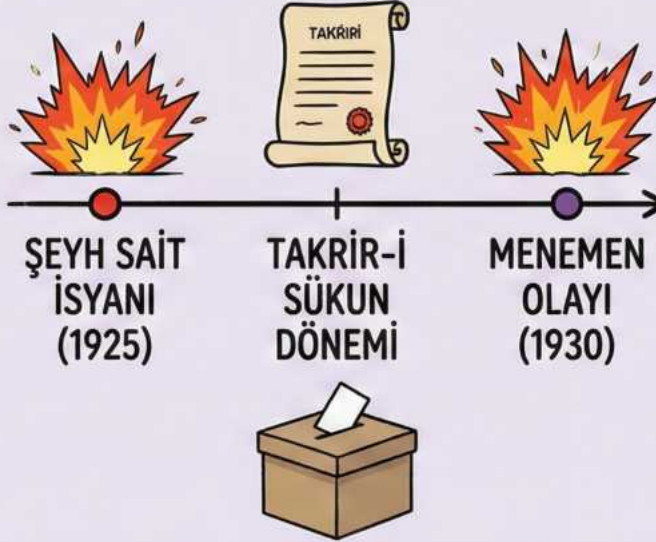
Liberal ekonomi, yerinden yönetim.
“Partimiz dini inançlara saygılıdır”
maddesi (Tartışmalı).

SONU VE KAPATILMASI

Şeyh Said İsyanı ile ilişkilendirildi.
Tahrir-i Sükun Kanunu ile
kapatıldı (1925).

GEÇİŞ SÜRECİ VE REJİM KRİZLERİ (1925-1930) - Demokrasi Sancısı

Rejim karşıtı isyanlar ve irtica tehdidi
nedeniyle demokrasi denemeleri
başarısız oldu. Otoriter tedbirler alındı.

SERBEST CUMHURİYET FIRKASI (1930) - İkinci Deneme (Atatürk'ün İsteği)

Ali Fethi
Okyar Mustafa Kemal
Atatürk

KURULUŞ AMACI ve PROGRAMI

Hükümeti denetlemek, ekonomik krize
(1929) çözüm aramak.
Liberalizm, tek dereceli seçim.

SONU VE FESHİ

Rejim karşıtlarının odağı haline geldi.
Ali Fethi Bey partiyi kendi isteğiyle
feshetti (Kapatılmadı).

GENEL DEĞERLENDİRME: Her iki parti de Cumhuriyet'i ve devrimleri benimsemiş olsa da, dönemin şartları (irtica tehdidi, isyanlar, ekonomik kriz) çok partili demokrasiye geçişi imkan tanımamıştır. Kesintisiz çok partili hayat 1946'da başlamıştır.

İLK TÜRK İSLAM YAZILI ESERLERİ & BİLİM İNSANLARI - KPSS TARİH NOTLARI

FARABİ (Al-Pharablus, Muallim-i Sani) - "İkinci Öğretmen"

- * Felsefe, Astronomi, Müzik.
- * İlk defa Birleşmiş Milletler fikrini öne sürdü.
- * İhsaü'l Ulum (İlimlerin Sayımı) - Bilimleri sınıflandırdı.
- * Kitabü'l Musiki (İlk modern müzik kitabı)
- * El Medinetü'l Fazıla (Erdemli Şehir)

GAZALİ (Hüccet-ül İslam, Şerefetül Ümme) - "İslam'ın İspatlayıcısı"

- * Nizamiye Medresesi Rektörü.
- * İlmi hafızasına alan bilim insanı. Zararlı fikir akımları ile uğraştı.
- * Kimya-ı Saadet, İhyaül Ulumiddin (Dini İlimlerin İhyası)

BİRUNİ (El Üstad, Alberuni) - "Gazneli Mahmut Sarayının En Değerli Hazinesi"

- * Fizik, Matematik, Coğrafya, Tarih, Astronomi.
- * Asar'ül Bakiye eseri.
- * Yerçekiminin varlığını Newton'dan önce söyledi. Jeodezi ilmini buldu.

İBNİ SİNA (Avicenna, Tıbbın Hükümdarı) - "Şeyh'ür Reis"

- * Müzik, Tıp, Astronomi, Matematik, Fizik.
- * Ay'daki bir krater adı verildi.
- * El Kanun-u Fit Tıp eseri (Tıp kanunu).
- * Azimut halkası, şeker hastalığı tespiti.

ZEKERİYA ER RAZİ (Rhazes)

- * El Havi ansiklopedisi. Çiçek ve kızamık farkını buldu.

CABİR BİN HAYYAN (Geber) - "Modern Kimyanın Kurucusu"

- * Kitab-ül Kimya. Atomun parçalanabileceğini öne sürdü.

HAREZMİ (Algorisma) - "Cebirin Babası"

- * Matematik, Cebir. Sıfırı bulan kişi.
- * Kitab'ül Cebr Ve'l Mukabele. Ondalık sayı sistemi.

İBNİ RÜŞT (Averroes) - "Zamanının Volteri"

- * Her zaman aklın ön planda olmasını savundu. Aristo'yu Avrupalılara tanıttı.

MUHYİDDİN ARABİ (Şeyh-i Ekber)

- * Ekberilik tarikatı, Vahdet-i Vücut düşüncesi.

İBNİ HEYSEM

- * Optik bilimin kurucusu, fotoğraf makinesi mucidi. Kitab-ül Menazir.

NOT: Bu dönem, Türk-İslam biliminin altın çağıdır ve Avrupa Rönesans'ına ilham vermiştir!

ORHUN ABİDELERİ - KPSS TARİH NOTLARI

TONYUKUK (720-725):

- ★ → Kendi adına diktirdi.
- ★ → İlk Türk yazar/tarihçi.
- ★ → Halk içindir.

KÜLTİĞİN (732)

&
BİLGE KAĞAN (735):

→ Yolluğ Tigin yazdı.

→ Siyasetname özelliği.

→ Devlet yönetimi.

NOT: İlk yazılı MİLLİ KAYNAK, "TÜRK" adının geçtiği
* İLK TÜRKÇE METİN. * Göktürk Alfabesi ile yazıldı.

NÜFUS MÜBADELESİ (TÜRKİYE-YUNANİSTAN DEĞİŞİMİ) - KPSS TARİH NOTLARI

» TANIM: Lozan Antlaşması (1923) ile Türkiye'deki Rumlar ile Yunanistan'daki Türklerin karşılıklı yer değiştirmesi.

» KAPSAM: **Kimler Dahil?**
Anadolu'daki Rum Ortodokslar ve Yunanistan'daki Müslüman Türkler.

» ETABLİ (YERLEŞİK) SORUNU:
İstanbul, Gökçeada, Bozcaada Rumları ile Batı Trakya Türkleri **MÜBADELE DIŞI** bırakıldı.
(1930 Ankara Antlaşması ile çözüldü).

» SONUÇLAR & ETKİLER:

- Sosyal: Büyük göç dalgası, uyum sorunları, kültürel değişim.
- Ekonomik: Nitelikli iş gücü kaybı, tarım ve ticarete aksamalar, mülkiyet sorunları (terk edilen mallar).
- Siyasi: Türkiye ve Yunanistan nüfusu homojenleşti. İki ülke ilişkilerinde gerginlik (1930'a kadar).
- Demografik: Nüfus yapısı değişti.

NOT: Mübadele, DİN esasına göre yapıldı (Türk-Müslüman, Rum-Ortodoks).

Cumhuriyet döneminin en büyük sosyal olayıdır.

Atatürk: "Mübadele bir zorunluluktur."

M.K. Atatürk

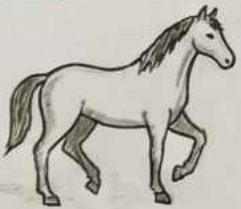
KPSS TARİH NOTLARI: İSKİTLER, HUNLAR, GÖKTÜRKLER

İSKİTLER (SAKALAR) - MÖ 8-2. YY

- İLK TÜRK TOPLULUĞU ★

- Atlı göçebe kültürün öncüleri, "Bozkırın Kuyumcuları" (altın işleme).
- Tomris Hatun: İlk kadın hükümdar. Amazon kadın savaşçılar.
- Alper Tunga: Hükümdar, Şehname'de 'Afrasiyab' olarak geçer.
- Destanlar: Alper Tunga, Şu.
- İlk balbal dikimi, üzengi icadı, hayvan üslubu sanatı.

★ Not: Devlet değil, boylar birliği!

HUNLAR (ASYA HUN & AVRUPA HUN)

ASYA HUN (MÖ 220 - MS 216)

- İLK TÜRK DEVLETİ (Ötüken): ★
- Teoman (kurucu), Mete Han (en parlak, Onlu Sistem, ısıklı ok, vatan sevgisi - toprak vermedi!).
- Çin ile ilk antlaşma: Kuzey Şansi. Çin Seddi'nin nedeni.
- İkili Teşkilat ilk kez uygulandı.

AVRUPA HUN (MS 375-469):

- Kavimler Göçü'nü başlattılar. Kurucu: Balamir.
- Attila ("Tanrı'nın Kırbağı"): Bizans ile Margos & Anatolius Antlaşmaları. Batı Roma'ya sefer.

GÖKTÜRKLER (I. ve II. GÖKTÜRK)

- "TÜRK" ADLI İLK DEVLET ★

I. GÖKTÜRK (552-630) - Ötüken:

- Bumin Kağan (İl Kağan) kurucu. İstemi Yabgu (Batı kanadı).
- Mukan Kağan (en parlak dönem). Bizans'a ilk elçi.

II. GÖKTÜRK (KUTLUK) (682-744):

- Kutluk Kağan (İlteriş: derleyen toplayan) kurucu. Vezir Tonyukuk ("Türklerin Bismarck'ı").

- KÜLTÜR & ÖNEM:

- * Orhun Abideleri: İlk milli yazılı kaynak (Bilge K., Kültiğin, Tonyukuk). İlk milli alfabe (Göktürk).
- * Posta teşkilatı (Yam), parayı ilk kullanan, Tötö kanalı (sulama).
- * Destanlar: Ergenekon, Bozkurt.

KPSS UYARI: İskitler topluluk, Hunlar ilk devlet, Göktürkler Türk adını kullanan ilk devlet!

+ Orhun Abideleri siyasetname özelliği taşır.

LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI (24 TEMMUZ 1923) - KPSS TARİH NOTLARI

KATILIMCILAR:

- İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya, Yunanistan, Romanya, Sırp-Hırvat-Sloven (Gözlemci ABD)
- Boğazlar: SSCB, Bulgaristan

TEMSİLCİLER:

- İsmet İnönü (Başkan)
- Dr. Rıza Nur
- Hasan Saka

İsmet İnönü

ÖNEMLİ MADDELER:

- Sınırlar (Batı Trakya: Meriç, Ege Adaları: Gökçeada/Bozcaada TR, diğerleri YUN, 12 Ada: İTA, Musul: Ertelendi)
- Kapitülasyonlar: KALDIRILDI
- Boğazlar: Komisyonlu
- Azınlıklar: Türk vatandaşı
- Dış Borçlar: Osmanlı'dan kalan borçlar taksim
- Patrikhaneler: Siyasi yetkisiz İstanbul'da

NOT: Türkiye Cumhuriyeti'nin BAĞIMSIZLIK senedi! Misak-ı Milli'ye en yakın sonuç. (İsmet Paşa'nın "Çok ıstırap çektik, çok kan akıttık, bütün medeni milletler gibi hürriyet ve istiklal istiyoruz." sözü unutulmamalı!)

İsmet. H. Atatürk

ATATÜRK'ÜN 6 TEMEL İLKESİ - KPSS TARİH AYRINTILI NOTLAR

1. CUMHURİYETÇİLİK

Ana Amaç: Egemenliğin millete ait olması. Yönetim şekli.

Kilit Kavramlar: Seçim, Ulusal Egemenlik, TBMM.

- İnkılaplar:**
- TBMM'nin Açılması (1920)
 - Saltanatın Kaldırılması (1922)
 - Cumhuriyetin İlanı (1923)
 - Halifeliğin Kaldırılması (1924)

2. MİLLİYETÇİLİK

Ana Amaç: Türk milletinin bağımsızlığı ve birliği. Kültürel ve siyasi bütünlük.

Kilit Kavramlar: Türk Tarihi, Türk Dili, Bağımsızlık, "Ne Mutlu Türküm Diyene".

- İnkılaplar:**
- Türk Dil Kurumu (1932)
 - Türk Tarih Kurumu (1931)
 - Kapitülasyonların Kaldırılması (Lozan)
 - Kabotaj Kanunu (1926)

3. HALKÇILIK

Ana Amaç: Toplumsal eşitlik, ayrıcalıkların kaldırılması. Halkın refahı.

Kilit Kavramlar: Eşitlik, Sınıfsız Toplum, Sosyal Adalet

- İnkılaplar:**
- Medeni Kanun (1926)
 - Kadınlara Seçme-Seçilme Hakkı (1930, 1933, 1934)
 - Soyadı Kanunu (1934)
 - Aşar Vergisinin Kaldırılması (1925)

4. DEVLETÇİLİK

Ana Amaç: Ekonomik kalkınmayı devlet eliyle hızlandırmak. Özel sektörün yetersiz kaldığı alanlarda devletin müdahalesi.

Kilit Kavramlar: Ekonomi, Planlı Kalkınma, Sanayileşme.

- İnkılaplar:**
- 1. Beş Yıllık Sanayi Planı (1933)
 - Sümerbank, Etibank'ın Kurulması
 - Devlet Demiryolları.

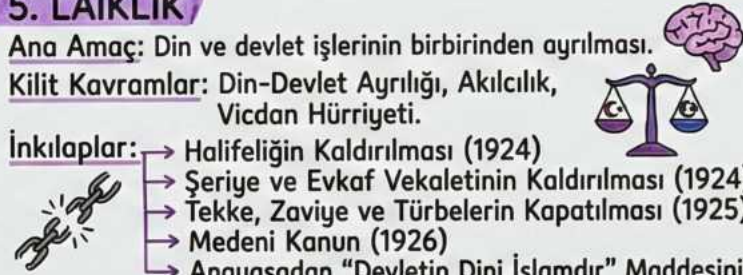

5. LAİKLİK

Ana Amaç: Din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması.

Kilit Kavramlar: Din-Devlet Ayrılığı, Akılcılık, Vicdan Hürriyeti.

- İnkılaplar:**
- Halifeliğin Kaldırılması (1924)
 - Şeriye ve Evkaf Vekaletinin Kaldırılması (1924)
 - Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması (1925)
 - Medeni Kanun (1926)
 - Anayasadan "Devletin Dini İslamdır" Maddesinin Çıkarılması (1928)

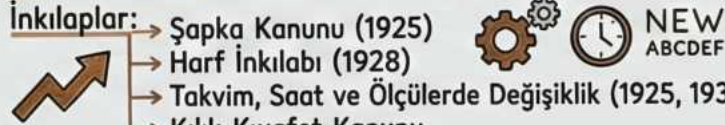

6. İNKILAPÇILIK

Ana Amaç: Çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşmak için sürekli yenileşme. Dinamizm.

Kilit Kavramlar: Çağdaşlaşma, Yenilik, Dinamizm, Batılılaşma

- İnkılaplar:**
- Şapka Kanunu (1925)
 - Harf İnkılabı (1928)
 - Takvim, Saat ve Ölçülerde Değişiklik (1925, 1931)
 - Kılık Kıyafet Kanunu

NOT: BÜTÜN İLKELER BİRBİRİNİ TAMAMLAR VE ATATÜRKÇÜ DÜŞÜNCE SİSTEMİNİ OLUŞTURUR! CUMHURİYETÇİLİK ve MİLLİYETÇİLİK temel taşlardır.

AVRUPA'DA KURULAN TÜRK DEVLETLERİ VE BOYLARI - KPSS TARİH NOTLARI

AVARLAR (JUAN JUANLAR)

- Hem Asya Hem Avrupa!

- Çin kaynaklarında "Juan Juan". Göktürkler yıktı, Avrupa'ya göçtüler.

- İstanbul'u KUŞATAN İLK Türk devleti (Sasanilerle birlikte 2 kez).

- Üzengiye Avrupa'ya taşıdılar. Franklar yıktı.

BULGARLAR (KARIŞIK)

İkiye ayrıldılar:

1) TUNA BULGARLARI:

Hristiyanlığı kabul edip SLAVLAŞTILAR. Kurucu: Asporuh. Boris Han dönemi Hristiyanlık.

2) İTİL (VOLGA) BULGARLARI:

İslamiyeti kabul eden İLK Türk devleti (Avrupa'da). Almış Han. İbn-i Fadlan (Seyahatname). Kürk ticareti.

HAZARLAR (BARİŞ ÇAĞI)

- **ÖNEMLİ!**

- MUSEVİLİĞİ kabul eden TEK Türk devleti (Yöneticiler).

- "Hazar Barış Çağı" (Pax Khazarica): Dini HOŞGÖRÜ (Müslüman, Hristiyan, Musevi bir arada yargılandı).

- Kürk Yolu denetimi → Zenginlik.

- Ordusunda ÜCRETİ asker kullanan ilk Türk devleti.

MACARLAR & PEÇENEKLER

MACARLAR (Arpad):

- Hristiyanlaşıp (Katolik) Türklük özelliklerini KAYBETTİLER.

- Balkanların Germanleşmesini önlediler. İlk Türkoloji enstitüsü (Budapeşte).

PEÇENEKLER (Boy Halinde):

- DEVLETLEŞEMEDİLER, boy birliği olarak kaldılar.

- Karadeniz kuzeyi. Ruslarla mücadele.

- Bizans ordusunda ÜCRETİ askerlik yaptılar.

DİKKAT: MALAZGİRT SAVAŞI'nda (1071) Bizans'tan Selçuklu tarafına geçip savaşın kaderini değiştirdiler!

KIPÇAKLAR (KUMANLAR) & UZLAR

KIPÇAKLAR (KUMANLAR) - (Sarı saçlı, mavi gözlü):

- Karadeniz kuzeyinin en kalabalık boyu.

- CODEX CUMANICUS: Kıpçak-Fars-Latin sözlüğü (**Önemli!**).

- Dede Korkut hikayelerinde Oğuzlarla mücadeleleri anlatılır.

- Eyyubi ve Memlük ordularının temelini attılar (Kölemen).

UZLAR (OĞUZLAR):

- Avrupa'ya göç eden Hristiyan Oğuzlar (Günümüz GAGAVUZ Türkleri).

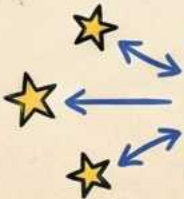
- Peçenekler gibi Malazgirt'te saf değiştirdiler.

KPSS KRİTİK UYARI: Avrupa'ya giden Türkler genellikle Hristiyanlaşıp (İtil Bulgarları hariç) asimile oldular. Peçenek ve Uzlar'ın Malazgirt'teki saf değişimi çok sorulur! Hazarların dini hoşgörüsü ve Museviliği **UNUTMA!**

ŞAPKA KANUNU VE TEKKE-ZAVİYE KAPATILMASI - KPSS TARİH NOTLARI

ŞAPKA KANUNU (25 KASIM 1925)

- * **Amaç:** Çağdaş ve medeni bir dış görünüş kazanmak. Toplumsal ayrılıkları gidermek. [cite: 9]
- * **Gelişme:** Mustafa Kemal, şapkayı Kastamonu'da tanıttı. Fes, sarık vb. giyimi yasaklandı. [cite: 9]
- * **Uygulama:** Memurlar için zorunlu hale getirildi.
- * **Sonuç:** Toplumda kılık kıyafet birliği sağlandı. [cite: 9]

NOT: Bu devrimler, LAİKLİK ve ÇAĞDAŞLAŞMA yolunda atılan en önemli adımlardandır!

TEKKE, ZAVİYE VE TÜRBELERİN KAPATILMASI (30 KASIM 1925)

- * **Amaç:** Halkı hurafelerden ve gericilikten kurtarmak. Çağdaş bir toplum yaratmak. [cite: 9]
- * **Gelişme:** Tekke, zaviye ve türbeler kapatıldı. Şeyh, derviş, mürit, dede, seyyit, çelevi gibi unvanlar ve sıfatlar yasaklandı. [cite: 9]
- * **Sonuç:** Laiklik ilkesi güçlendi. Ayrıcalık belirten unvanlar kalktı. [cite: 9]

OSMANLI ÖNCESİ TÜRKLERDE ÖNEMLİ SAVAŞLAR (KPSS'DE EN ÇOK ÇIKANLAR)

İLK TÜRKLER & İSLAMİYET'E GEÇİŞ

• TALAS SAVAŞI (751)

- Taraflar: Abbasiler & Karluklar **VS** Çin.
- Önemi: Türk-İslam tarihinin başlangıcı. Kağıt, matbaa Çin dışına çıktı. **(Kültürel Etkileşim!)**

BÜYÜK SELÇUKLU DEVLETİ (KURULUŞ & YÜKSELİŞ)

• DANDANAKAN SAVAŞI (1040)

- Taraflar: Selçuklular **VS** Gazneliler.
- Önemi: B. Selçuklu RESMEN kuruldu. Gazneliler yıkılış sürecine girdi. **(Devlet Kuran Savaşı!)**

• PASİNLER SAVAŞI (1048)

- Taraflar: Selçuklular **VS** Bizans.
- Önemi: Bizans ile yapılan İLK büyük savaş. Anadolu'yu keşif savaşı.

ANADOLU'NUN TÜRKLEŞMESİ (BİZANS İLE)

• MALAZGİRT SAVAŞI (1071) - **(YURT AÇAN)**

- Taraflar: Alparslan **VS** Romen Diyojen.
- Önemi: Anadolu'nun kapıları Türklere açıldı. Türkiye Tarihi başladı. İlk beylikler kuruldu. **(Haçlı Seferleri nedeni!)**

• MİRYOKEFALON SAVAŞI (1176) - **(YURT TUTAN)**

- Taraflar: And. Selçuklu (II. Kılıçarslan) **VS** Bizans.
- Önemi: Anadolu KESİN olarak Türk yurdu oldu **(Anadolu'nun Tapusu!)**. Bizans'ın Türkleri atma ümidi bitti.

ANADOLU SELÇUKLU (ÇÖKÜŞ)

• YASSI ÇEMEN (1230) & KÖSEDAĞ (1243)

- Yassı Çemen: Harzemşahlar yıkıldı, Moğollarla sınır komşusu olundu **(Tampon bölge kalktı!)**.
- KÖSEDAĞ SAVAŞI (1243): Moğollara (İlhanlılar) yenilgi. And. Selçuklu yıkılış sürecine girdi. II. Beylikler Dönemi başladı.

★ **KPSS ŞİFRESİ:** Pasinler (Keşif) → Malazgirt (Açış) → Miryokefalon (Tapu). Bu üçleme Anadolu'nun Türk yurdu olma aşamalarıdır!

OSMANLI TARİHİ (1300-1600): ÖNEMLİ SAVAŞLAR & ANLAŞMALAR - KPSS NOTLARI

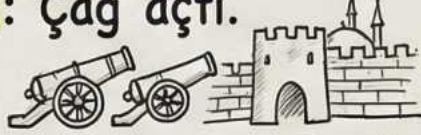
1. KURULUŞ DÖNEMİ (BİZANS & HAÇLILARLA)

Amaç: Bizans'tan toprak, Balkanlar'da kalıcılık.

- **KOYUNHİSAR (1302):** Bizans ile İLK savaş. (Osman Gazi).
- **MALTEPE (1329):** Bizans yenildi, İznik/İzmit yolu açıldı. (Orhan).
- **SIRPSINDIĞI (1364):** Haçlılara karşı İLK büyük zafer. Edirne başkent. (I. Murat).
- **I. KOSOVA (1389):** Haçlı bozgunu. İlk top. I. Murat şehit.
- **NİĞBOLU (1396):** Yıldırım'a 'Sultan-ı İklîm-i Rum' unvanı. Bulgar Krallığı yıkıldı.
- **ANKARA (1402):** (**Büyük Yıkım!**) Timur'a yenilgi. Fetret Devri başladı. (Yıldırım esir).
- **VARNA (1444):** Haçlılara karşı zafer. (II. Murat).
- **II. KOSOVA (1448):** 'Balkanların Tapusu'! Türkleri atma ümidi KESİN bitti.

2. YÜKSELME (CİHAN İMP.) - KARA SAVAŞLARI

- **İSTANBUL'UN FETHİ (1453):** Çağ açtı. İmparatorluk oldu. (Fatih).
- **OTLUKBELİ (1473):** Akkoyunlular (Uzun Hasan) yenildi. Doğu'da egemenlik.
- **ÇALDIRAN (1514):** Safeviler (Şah İsmail). Şii tehlikesi önlendi. Doğu Anadolu alındı. (Yavuz).
- **TURNADAĞ (1515):** Anadolu Türk Siyasi Birliği KESİN sağlandı. (Dulkadiroğlu yıkıldı).
- **MERCİDABIK (1516) & RİDANİYE (1517):** Memlükler yıkıldı. HALİFELİK Osmanlı'ya geçti. Baharat Yolu. (Yavuz).
- **MOHAÇ (1526):** Macaristan 2 saatte yıkıldı. En kısa meydan savaşı. (Kanuni).
- **HAÇOVA (1596):** Avusturya'ya karşı kazanılan son büyük meydan savaşı. (III. Mehmet).

KPSS KRİTİK: II. Kosova ile Miryokefalon benzerdir (Tapu!). Halifelik Yavuz'la geldi. Ankara Savaşı devleti yıprattı!

OSMANLI TARİHİ (1600-1922): ÖNEMLİ SAVAŞLAR & ANLAŞMALAR - KPSS NOTLARI

1. DURAKLAMA & GERİLEME (1600-1774)

- HAÇOVA (1596): Avusturya'ya karşı kazanılan son büyük meydan savaşı.

- ZİTVATOROK ANT. (1606): Avusturya'ya karşı üstünlük son buldu. Eşitlik. (Kanuni'den geri adım).

- KARLOFÇA ANT. (1699): İLK büyük toprak kaybı (Balkanlar'da). Duraklama bitti, gerileme başladı.

- PASAROFÇA ANT. (1718): Venedik/Avusturya'ya karşı. Lale Devri başladı. Batı örnek alınmaya başlandı.

- PATRONA HALİL İSYANI (1730): Lale Devri bitti. Batılılaşma sekteye uğralı.

2. GERİLEME & DAĞILMA (1774-1878)

- KÜÇÜK KAYNARCA (1774): Rusya'ya karşı EN AĞIR antlaşma. Kırım bağımsız. Kapitülasyon. Halifelik siyasi amaçla İLK kullanıldı.

- YAŞ ANT. (1792): Kırım KESİN Rusya'ya geçti. Gerileme bitti, dağılma başladı.

- BÜKREŞ ANT. (1812): Sırlara imtiyaz (İLK imtiyaz).

- EDİRNE ANT. (1829): Yunanistan bağımsız oldu (İLK bağımsız olan).

- HÜNKAR İSKELESİ ANT. (1833): Rusya ile ittifak. Boğazlar Sorunu başladı. 8 yıl sürdü.

- BALTA LİMANI TİCARET ANT. (1838): İngiltere'ye karşı. Ekonomiyi ÇÖKERTTİ. Osmanlı, Avrupa'nın açık pazarı oldu.

- KIRIM SAVAŞI & PARİS ANT. (1853-56): Rusya'ya karşı Avrupalı devletler destekledi. İlk dış borç alındı. Osmanlı "Avrupalı devlet" sayıldı.

3. DAĞILMA & ÇÖKÜŞ (1878-1922)

- 93 HARBİ (1877-78): Rusya'ya karşı ağır yenilgi. Nene Hatun, Gazi Osman Paşa.

- AYASTEFANOS & BERLİN ANT. (1878): Ayastefanos ölü doğdu. Berlin'de Sırbistan, Karadağ, Romanya BAĞIMSIZ. Kars, Ardahan, Batum Rusya'ya.

- TRABLUSGARP SAVAŞI (1911-12): İtalya'ya karşı. Kuzey Afrika'daki son toprak kaybedildi. Mustafa Kemal'in ilk sahneye çıkışı.

- I. BALKAN SAVAŞI (1912-13): Balkan devletlerine karşı AĞIR YENİLGİ. Edirne kaybedildi. Bab-ı Ali Baskını.

- II. BALKAN SAVAŞI & ANT. (1913): Balkan devletleri arasında. Edirne geri alındı. Midye-Enez hattı.

- I. DÜNYA SAVAŞI (1914-18): İttifak Bloku. Çanakkale, Irak, Kafkas Cepheleleri.

- MONDROS ATEŞKESİ (1918): Fiilen sona eriş.

- SEVR ANT. (1920): Osmanlı'nın ölüm fermanı. Hukuken geçersiz. Saltanatın kaldırılmasıyla (1922) resmen son.

KPSS UYARI: Küçük Kaynarca ile Berlin en ağır antlaşmalardır. Mondros fiilen, Sevr hukuken bitirdi. Lozan ile Bağımsızlık!

PARİS BARIŞ KONFERANSI (18 OCAK 1919) - KPSS TARİH NOTLARI

AMACI & KATILIMCILAR:

- Amaç: I. Dünya Savaşı'nı bitiren barış antlaşmalarının şartlarını belirlemek ve dünyayı yeniden paylaşmak.
- Katılımcılar: 32 devlet katıldı ama son söz "**Dört Büyükler**" deydi:
 - İngiltere (Lloyd George)
 - Fransa (Clemenceau)
 - ABD (Wilson)
 - İtalya (Orlando).
- Konferansa "**Wilson İlkeleri**" damga vurdu ama uygulanamadı (ABD yalnızlık politikasına döndü).

ÖNEMLİ KARARLAR & GELİŞMELER:

- Milletler Cemiyeti (Cemiyet-i Akvam) kurulması kararlaştırıldı (Uluslararası barış için).
- Sömürgeciliğin yerini resmen "**MANDA** ve **HİMAYE**" sistemi aldı (Wilson İlkeleri'ni delmek için).
- Yenilen devletlerle (Almanya-Versay, Avusturya-Sen Jermen vb.) antlaşma taslakları hazırlandı.
- **DİKKAT**: Osmanlı ile yapılacak antlaşma (SEVR) burada **HAZIRLANA-MADI!** (Paylaşım kavgası yüzünden ertelendi).

EN KRİTİK OLAY: İZMİR MESELESİ

- Daha önce gizli antlaşmalarla **İTALYA**'ya vaat edilen İzmir ve çevresi, **YUNANİSTAN'A** verildi.
- Neden?: İngiltere, Akdeniz'de güçlü bir İtalya yerine, kendisine bağımlı zayıf bir Yunanistan'ı tercih etti (Sahte nüfus raporları kullanıldı).
- **SONUÇ**: İtilaf Devletleri arasında **İLK** kez görüş ayrılığı (çatlak) çıktı. İtalya konferansı terk etti.

- ★ **KPSS KRİTİK UYARI**: İzmir'in Yunanistan'a verilmesi kararı, Milli Mücadele'nin başlamasının en önemli **ATEŞLEYİCİSİDİR!**
- ★ Halkın işgallere tepkisi büyüdü (Kuvay-ı Milliye doğdu).
- ★ İtilaf bloğu ilk kez burada çatladı!

KÜÇÜK KAYNARCA ANTLAŞMASI (1774) - KPSS TARİH NOTLARI

NEDENLER:

- Rusya'nın sıcak denizlere inme politikası (Karadeniz hedefi).
- Osmanlı-Rus Savaşı'nda (1768-1774) ağır yenilgi.
- Osmanlı Devleti'nin askeri ve ekonomik zayıflığı.

MADDELER & ÖNEMİ:

- Kırım BAĞIMSIZ olacak (Sadece dini açıdan Halife'ye bağlı). **[İLK kez halkı Türk/Müslüman toprak kaybı!]**
- Rusya, Karadeniz'de donanma bulundurabilecek ve ticaret gemileri Boğazlardan serbestçe geçebilecek. **[Karadeniz TÜRK GÖLÜ olmaktan çıktı!]**
- Rusya'ya KAPİTÜLASYON verilecek (İLK kez bir Hristiyan devlete). **[Ekonomik bağımlılık arttı!]**
- Rusya, Balkanlar'daki Ortodoksların koruyuculuğunu üstlenecek. **[Osmanlı'nın iç işlerine karışma hakkı!]**
- Rusya, İstanbul'da daimi elçi bulundurabilecek.

KPSS UYARI: Bu antlaşma, Osmanlı tarihinin EN AĞIR antlaşmalarından biridir! Rusya'nın "Büyük Güç" olma yolundaki en önemli adımıdır. Kırım'ın kaybı ve kapitülasyonlar çok sorulur!

BERLİN ANTLAŞMASI (13 TEMMUZ 1878) – KPSS TARİH NOTLARI

ÖNCESİ & KATILIMCILAR:

- 93 Harbi (1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı) sonrası imzalanan “Ölü Doğan” AYASTEFANOS Antlaşması’nın yerine yapıldı.
- Düzenleyen: Almanya (Bismarck). Amacı Rusya’nın aşırı güçlenmesini engellemek.
- Katılımcılar: İngiltere, Almanya, Fransa, Avusturya-Macaristan, İtalya, Rusya ve Osmanlı.

ÖNEMLİ MADDELER (BÜYÜK KAYIPLAR!):

- SIRBİSTAN, KARADAĞ ve ROMANYA tam BAĞIMSIZ oldu.
- BULGARİSTAN üçe ayrıldı:
 - Asıl Bulgaristan Prensliği (Osmanlı’ya bağlı)
 - Doğu Rumeli (muhtariyet)
 - Makedonya (ıslahat şartıyla Osmanlı’ya bırakıldı).

[Ayastefanos’taki Büyük Bulgaristan küçüldü!]
- KARS, ARDAHAN, BATUM (Elviye-i Selase) Rusya’ya verildi.
(Doğubayazıt Osmanlı’da kaldı).
- BOSNA-HERSEK’in yönetimi geçici olarak AVUSTURYA-MACARİSTAN’A bırakıldı (Toprak Osmanlı’nın sayılacak).
- ⚠ Girit’te ve Ermenilerin yaşadığı yerlerde ISLAHAT yapılacak.

SONUÇLAR & KPSS ÖNEMİ:

- “ERMENİ SORUNU” ilk kez uluslararası bir antlaşmada yer aldı (Uluslararası sorun haline geldi!).
- Osmanlı Devleti, Avrupa’daki topraklarının büyük kısmını kaybetti. “DAĞILMA DÖNEMİ” hız kazandı.
- İngiltere, Osmanlı’nın toprak bütünlüğünü koruma politikasından RESMEN vazgeçti (Kıbrıs’ı üs olarak aldı!).
- Rusya’nın sıcak denizlere inmesi kısmen engellendi ama Balkanlar’daki nüfuzu arttı.
- Osmanlı, Almanya ile yakınlaşmaya başladı.

KPSS UYARI: Berlin Antlaşması, 19. yüzyılda imzalanan EN AĞIR antlaşmalardan biridir. Ermeni Meselesi’nin başlangıcı sayılır. Ayastefanos’un yerine geçtiğini UNUTMA!

CUMHURİYET ÖNCESİ VE SONRASI TBMM BAKANLARI KARŞILAŞTIRMASI (HÜKÜMET SİSTEMLERİ) - KPSS TARİH NOTLARI

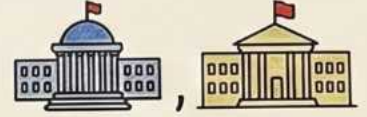
CUMHURİYET ÖNCESİ (1920-1923) - MECLİS HÜKÜMETİ SİSTEMİ

- **Hükümet Sistemi:** Yasama ve Yürütme MECLİS'te toplandı (Kuvvetler Birliği). Hükümet, meclisin içinden çıkan "İcra Vekilleri Heyeti"dir.
- **Bakanların Seçimi:** Bakanlar, MECLİS ÜYELERİ arasından, MECLİS tarafından TEK TEK OYLANARAK seçilirdi. (Kabine listesi yok, ortak sorumluluk zayıf!).
- **Başbakanlık:** "Başbakan" unvanı YOKTUR. TBMM Başkanı aynı zamanda Hükümet Başkanıdır (İcra Vekilleri Heyeti Reisi). (Atatürk hem meclis hem hükümet başkanıydı).
- **Cumhurbaşkanı:** Cumhurbaşkanı makamı yoktur. Devlet başkanı da TBMM Başkanıdır.
- **Hükümet Kurma:** Çok ZOR ve YAVAŞ. Her bakanın seçimi ayrı krizdi. (Bu durum Cumhuriyetin ilanını hızlandırdı!).

CUMHURİYET SONRASI (1923-...) - KABİNE SİSTEMİ

- **Hükümet Sistemi:** Yasama (TBMM) ve Yürütme (Cumhurbaşkanı & Bakanlar Kurulu) ayrıldı (Kuvvetler Ayrılığı ilkesine geçiş).
- **Bakanların Seçimi:** Cumhurbaşkanı tarafından atanan BAŞBAKAN, bakanları seçer (Kabine listesini oluşturur) ve CUMHURBAŞKANI ONAYLAR. Meclisten GÜVENOYU alınır.
- **Başbakanlık:** "Başbakan" unvanı VARDIR. Hükümetin başıdır, ayrı bir makamdır. (İlk Başbakan İsmet İnönü).
- **Cumhurbaşkanı:** Cumhurbaşkanı makamı VARDIR. Devlet başkanıdır, meclis tarafından seçilir. (İlk Cumhurbaşkanı Atatürk).
- **Hükümet Kurma:** Daha KOLAY ve HIZLI. Başbakan ekibini kurar, tek bir oylama ile güvenoyu alır.

KPSS UYARI: Cumhuriyetin ilanı (1923) ile Meclis Hükümeti Sistemi'nden Kabine Sistemi'ne geçilmiştir. Hükümet kurma krizi (Ekim Bunalımı) bu geçişin en önemli nedenidir!

TEŞKİLAT-I ESASİYE KANUNU (20 OCAK 1921 ANAYASASI) - AYRINTILI NOTLAR

GENEL ÖZELLİKLERİ (KISA, ÇERÇEVE, OLAĞANÜSTÜ):

- Olağanüstü Savaş Dönemi Anayasası: Kısa ve özdür (23 Madde + 1 Ek). Temel hak ve hürriyetlere yer VERMEMİŞTİR. Yargıdan bahsetmez.
- Çerçeve Anayasa: Sadece ana esasları belirler, detaya girmez. (Kanun-i Esasi ile birlikte uygulandı).
- Yumuşak Anayasa: Değiştirilmesi kolaydır (Nitelikli çoğunluk gerekmez).
- Laik DEĞİLDİR: "Devletin dini İslam'dır" ve "Şer'i hükümlerin yerine getirilmesi TBMM'ye aittir" maddeleri vardır.

TEMEL MADDELERİ & YORUMLARI (KRİTİK!):

- Madde 1: "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir. Yönetim şekli, halkın mukadderatını bizzat ve bilfiil idare etmesi ilkesine dayanır." (Yorum: İLK kez ULUSAL EGEMENLİK ilkesi bir anayasaya girdi. Cumhuriyetin habercisi!).
- Madde 2: "Yürütme kudreti ve yasama yetkisi, milletin tek ve gerçek temsilcisi olan Büyük Millet Meclisi"nde belirir ve toplanır." (Yorum: GÜÇLER BİRLİĞİ ilkesi benimsendi. Savaş şartlarında hızlı karar almak için!).
- Madde 3: "Türkiye Devleti, Büyük Millet Meclisi tarafından idare olunur ve hükümeti "TBMM Hükümeti" adını alır." (Yorum: MECLİS HÜKÜMETİ SİSTEMİ resmen kabul edildi. "Türkiye Devleti" adı ilk kez kullanıldı).
- Madde 9: "Büyük Millet Meclisi Başkanı, aynı zamanda Hükümetin (İcra Vekilleri Heyeti'nin) de başkanıdır." (Yorum: Devlet başkanlığı makamı henüz yok. Tek otorite TBMM Başkanı!).

MECLİS HÜKÜMETİ SİSTEMİ & ÖNEMİ:

- Sistem Özelliği: Yasama ve Yürütme tek bir organda (Meclis) toplanmıştır. Hükümet (İcra Vekilleri Heyeti), meclisin içinden ve meclis tarafından seçilir.

- Bakanların Seçimi: Her bakan (vekil), meclis üyeleri arasından TEK TEK oylanarak (salt çoğunlukla) seçilirdi. (Hükümet kurmak zordu, krizlere yol açtı. Bkz. Ekim Bunalımı).

- Önemi: Türk tarihinin İLK anayasasıdır (Kanun-i Esasi Osmanlı'nındır). Yeni Türk Devleti'nin kuruluş belgesidir. Milli Mücadele'yi yöneten hukuki temeldir.

★ **KPSS UYARI:** 1921 Anayasası, laik değildir ve yargı organından bahsetmez! En devrimci maddesi "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" maddesidir. Meclis Hükümeti Sistemi uygulanmıştır, Kabine Sistemi'ne 1923'te geçilmiştir! ★

1921 ANKARA ANTLAŞMASI (20 EKİM 1921) – KPSS TARİH NOTLARI

NEDENLERİ & TARAFLAR (SAKARYA ZAFERİ SONRASI):

- Taraflar: TBMM Hükümeti ve Fransa. (İtilaf Bloğu'nda Çatlak!)
- En Önemli Neden: Türk ordusunun Sakarya Meydan Muharebesi'ndeki kesin zaferi.

- Diğer Nedenler: İngiltere ile çıkar çatışmaları, Fransız kamuoyunun savaşa karşı artan tepkisi.

ÖNEMLİ MADDELERİ & YORUMLARI (KRİTİK!):

- Savaş Durumu Sona Erecek: Taraflar arasındaki silahlı çatışma bitecek.
- Sınır: Türkiye-Suriye sınırı belirlendi. Hatay (İskenderun Sancağı) sınırlarımız DIŞINDA kaldı. (Yorum: Misak-ı Milli'den **İKİNCİ TAVİZ!**)
- Hatay İçin Özel Yönetim: Hatay'da özel bir yönetim kurulacak, resmi dil Türkçe olacak, Türk parası kullanılacak. (Yorum: Kültürel bağlar korundu, gelecekte anavatanı katılması için zemin hazırlandı).
- Caber Kalesi: Süleyman Şah'ın mezarının bulunduğu Caber Kalesi, Türk toprağı sayılacak ve Türk bayrağı dalgalanacak.

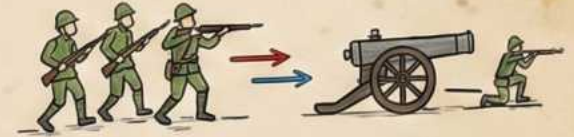

SONUÇLARI & KPSS ÖNEMİ:

- TBMM'yi resmen tanıyan **İLK** İtilaf Devleti **FRANSA** oldu (Diplomatik Başarı!). İtilaf Bloğu resmen parçalandı.

- Güney Cephesi tamamen **KAPANMIŞTIR**. Bu cephe'deki birlikler ve silahlar Batı Cephesi'ne (Büyük Taarruz için) kaydırıldı.

- Sevr Antlaşması'nın geçersizliği bir kez daha kanıtlandı. TBMM'nin uluslararası saygınlığı arttı.

★ **KPSS UYARI:** Ankara Antlaşması Sakarya Zaferi'nin diplomatik sonucudur. İtilaf Bloğu resmen parçalanmıştır. Hatay, Misak-ı Milli'den verilen **İKİNCİ** tavizdir (Bu durum 1939'da düzeltilmiştir)! ★

MOSKOVA ANTLAŞMASI (16 MART 1921) - KPSS TARİH NOTLARI

NEDENLERİ & TARAFLAR (I. İNÖNÜ ZAFERİ SONRASI):

- Ortak Düşman: İngiltere ve İtilaf Devletleri. (Rusya güneyden kuşatılmaktan korktu).

- TBMM'nin Başarısı: I. İnönü Savaşı'ndaki zafer, TBMM'nin otoritesini ve prestijini artırdı.
- Karşılıklı İhtiyaç: TBMM silah/para, Rusya rejimini tanıyacak müttefik arıyordu.

ÖNEMLİ MADDELERİ & YORUMLARI (KRİTİK!):

- Madde 1: "Taraflardan birinin tanımadığı bir uluslararası antlaşmayı diğeri de tanımayacaktır."
(Yorum: Rusya, SEVR'i reddetti. Dış politikada ortak hareket!)
- Madde 2: "Osmanlı Devleti ile Çarlık Rusya arasındaki bütün antlaşmalar geçersiz sayılacaktır."
(Yorum: İki YENİ devlet (TBMM & Sovyet) birbirini tanıdı. Kapitülasyonlar Rusya için kalktı).
- Madde 3 (En Önemli!): "BATUM, Gürcistan'a (Sovyetlere) bırakılacaktır."
(Yorum: MİSAK-I MİLLİ'den İLK TAVİZ verildi!)

SONUÇLARI & KPSS ÖNEMİ:

- TBMM'yi tanıyan İLK BÜYÜK AVRUPALI DEVLET Sovyet Rusya oldu (Diplomatik Zafer!).
- Doğu sınırimız BÜYÜK ÖLÇÜDE (Kars Antlaşması'na kadar) güvenlik altına alındı. Birlikler Batı Cephesi'ne kaydırıldı.
- Kurtuluş Savaşı için Rusya'dan önemli miktarda SİLAH, cephane ve PARA yardımı başladı (Can suyu!).

★ **KPSS UYARI:** Misak-ı Milli'den ilk taviz BATUM'dur! Bu antlaşma I. İnönü'nün siyasi sonucudur. TBMM'yi tanıyan ilk Avrupa devleti Rusya'dır. Ermeni sorunu bu antlaşmayla bitmiştir!

İLK TBMM BAKANLARI: CUMHURİYET ÖNCESİ VE SONRASI

CUMHURİYET ÖNCESİ (1920 - İLK İCRA VEKİLLERİ HEYETİ)

- İcra Vekilleri Heyeti Reisi (Hükümet Başkanı): **Mustafa Kemal Paşa**
- Hariciye Vekili (Dışişleri): **Bekir Sami Bey**
- Milli Müdafaa Vekili (Savunma): **Fevzi Paşa**
- Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Vekili: **İsmet Paşa**
- Maliye Vekili: **Hakkı Behiç Bey**
- Dahiliye Vekili: **Dr. Adnan Bey**

CUMHURİYET SONRASI (1923 - İLK KABİNE)

- Cumhurbaşkanı: **Mustafa Kemal Paşa**
- **BAŞBAKAN** (Başvekil): **İsmet Paşa**
- Hariciye Vekili: **İsmet Paşa**
- Milli Müdafaa Vekili: **Kazım Paşa**
- Dahiliye Vekili: **Ferit Bey**
- Maliye Vekili: **Hasan Bey**

NOT: Cumhuriyet öncesi bakanlar **MECLİS** tarafından tek tek seçilirken, Cumhuriyet sonrası bakanlar **BAŞBAKAN** tarafından belirlenip **CUMHURBAŞKANI** tarafından onaylanmıştır.

İSTİKLAL MARŞI'NIN KABULÜ (12 MART 1921) - KPSS TARİH NOTLARI

NEDENLERİ & SÜREÇ (I. İNÖNÜ SONRASI):

- Orduya ve halka moral, motivasyon ihtiyacı. (Savaş psikolojisi!).

- Bağımsız bir devletin sembolü olarak milli marş gerekliliği.

- İsmet Paşa'nın (Genelkurmay Bşk.) isteği üzerine, Maarif Vekili Hamdullah Suphi yarışma açtı, para ödülü kondu. (Mehmet Akif başta katılmadı).

ÖNEMİ & ANLAMI (MİLLİ RUH!):

- Kurtuluş Savaşı'nın manevi ve psikolojik desteği oldu.

- Bağımsızlık, vatan sevgisi, inanç ve kararlılık temaları işlendi. 'Korkma!' ile başlar.

- TBMM'de büyük coşkuyla, ayakta alkışlanarak kabul edildi.

ANAHTAR BİLGİLER & SONUÇ (KPSS KRİTİK):

- Şairi: Mehmet Akif Ersoy. ('Kahraman Ordumuza' ithaf etti, 'Safahat'a almadı!).

- İlk Yayınlandığı Gazete: Açıksöz (Kastamonu) ve Hakimiyet-i Milliye.

- İlk Bestecisi: Ali Rıfat Çağatay (1924-1930 arası).

- Güncel Bestecisi: Osman Zeki Üngör (1930'dan beri).

- Hamdullah Suphi Tanrıöver Meclis'te okudu.

★ **KPSS UYARI:** İstiklal Marşı, I. İnönü Savaşı'nın bir sonucudur (T-M-İ-L-A-D ★
★ kodlamasındaki "İ"). Mehmet Akif ödülü almamıştır (Darülmesai'ye bağışladı)!

OSMANLI - İNGİLTERE İLİŞKİLERİ: TİCARET, DENGİ VE ÇATIŞMA (KPSS TARİH)

**TİCARİ BAŞLANGIÇ
VE DOSTLUK
(16. - 18. YY)**

**DENGİ POLİTİKASI
VE MÜTTEFİKLİK
(19. YY BAŞI - ORTASI)**

**KIRILMA: ÇIKAR ÇATIŞMASI
VE SÖMÜRGEÇİLİK
(19. YY SONU)**

**BÜYÜK SAVAŞ VE
PAYLAŞIM PLANLARI
(20. YY BAŞI)**

İLK KAPİTÜLASYONLAR (1580 & 1675)

- Kraliçe I. Elizabeth döneminde İngiliz tüccarlara (Levant Kumpanyası) ticari ayrıcalıklar verildi.
- Amaç: İspanya ve Portekiz'e karşı İngiltere'yi desteklemek, Akdeniz ticaretini canlandırmak.

FRANSA'YA KARŞI DENGİ

- İngiltere, uzun süre Osmanlı'nın Fransa'ya karşı dengi unsuru oldu.

MISIR İŞGALİ (1798-1802) DESTEĞİ

- Napolyon'a karşı Osmanlı'nın yanında yer aldı (Nizami Cedit başarısı). 1801 El-Ariş ve 1802 Paris Antlaşmaları.

1807-1809 OSMANLI-İNGİLİZ SAVAŞI & KALE-İ SULTANIYE (ÇANAKKALE) ANTLAŞMASI (1809)

- Rusya ile yakınlaşma sonrası kısa süreli savaş.
- Antlaşma ile 'Kapalı Boğazlar' ilkesi kabul edildi, İngilizler ayrıcalıklarını korudu.

KIRIM SAVAŞI (1853-1856) MÜTTEFİKLİĞİ & PARİS ANTLAŞMASI (1856)

- Rusya'ya karşı Osmanlı'yı savundu.
- Paris Antlaşması ile Osmanlı 'Avrupa Devleti' sayıldı, toprak bütünlüğü garanti altına alındı.

93 HARBİ (1877-1878) VE POLİTİKA DEĞİŞİKLİĞİ

- İngiltere, Osmanlı toprak bütünlüğünü koruma politikasından vazgeçti (Rus tehdidi ve Almanya'nın yükselişi).

BERLİN KONGRESİ (1878) & KIBRIS ANTLAŞMASI

- Rusya'ya karşı 'yardım' bahanesiyle Kıbrıs'ın yönetimi 'geçici' olarak İngiltere'ye bırakıldı (Üs).

MISIR'IN İŞGALİ (1882)

- Süveyş Kanalı'nın kontrolü için Mısır resmen işgal edildi. Sömürgecilik netleşti.

I. DÜNYA SAVAŞI (1914-1918) KARŞIT CEPHELER

- Osmanlı Almanya yanında, İngiltere İtilaf bloğunda.
- Çanakkale, Irak, Suriye-Filistin cephelerinde doğrudan savaş.

GİZLİ ANTLAŞMALAR VE İŞGAL

- Sykes-Picot (1916) ile Orta Doğu'yu paylaşma planı.
- Balfour Deklarasyonu (1917) ile Filistin'de Yahudi yurdu sözü.
- Mondros (1918) sonrası İstanbul ve Anadolu'nun işgali.

SEVR (1920) VE LOZAN (1923)

- Sevr'in mimarlarından. Lozan'da Musul Sorunu nedeniyle gerginlik (1926 Ankara Antlaşması ile çözüldü).

BU İLİŞKİ, TİCARİ ORTAKLIKTAN STRATEJİK MÜTTEFİKLİĞE, ARDINDAN SÖMÜRGEÇİ REKABET VE DOĞRUDAN SAVAŞA EVRİLEN KARMAŞIK BİR SÜREÇTİR.

KPSS TARİH: BÜYÜK SELÇUKLU

SANATÇI - ESER EŞLEŞTİRME (EN ÇOK ÇIKANLAR)

EDEBİYAT VE DÜŞÜNCE (11-12. YY)

NİZÂMÜLMÜLK

ESER:
SİYASETNAME
(Siyerü'l-Mulûk)

KPSS İpucu: Devlet yönetimi hakkında öğütler içeren temel eser.

ÖMER HAYYAM

ESER:
RUBÂİLER

KPSS İpucu: Felsefi dörtlükleriyle tanınan büyük şair ve bilim insanı.

TASAVVUF VE HALK EDEBİYATI (11-12. YY)

HOCA AHMET
YESEVİ

ESER:
DİVAN-I HİKMET

KPSS İpucu: "Pir-i Türkistan", ilk Türk mutasavvıfı ve eseri.

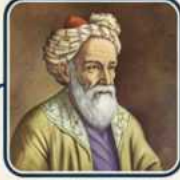
FERÎDÜDDİN
ATTÂR

ESER:
MANTIKU'T-TAYR
(Kuşların Dili)

KPSS İpucu: Alegorik bir dille tasavvufu anlatan önemli mesnevi.

BİLİM VE ASTRONOMİ (11-12. YY)

ÖMER HAYYAM

ESER:
CELALİ TAKVİMİ

KPSS İpucu: Melikşah adına hazırlanan Güneş yılı esaslı takvim.

EL-HAZİNİ

ESER:
MİZANÜ'L-HİKME
(Hikmet Terazisi)

KPSS İpucu: Hassas teraziler ve yoğunluk ölçümü üzerine çalışmış fizikçi.

MİMARİ VE KURUMLAR (11-12. YY)

NİZÂMÜLMÜLK
(Kurucu)

KURUM: NİZAMİYE
MEDRESELERİ
(Bağdat)

KPSS İpucu: İlk büyük üniversite modeli, Sünni eğitimi kurumsallaştırdı.

SULTAN SENCER
(Hamî)

ESER:
SULTAN SENCER
TÜRBESİ (Merv)

KPSS İpucu: Büyük Selçuklu kümbet mimarisinin en görkemli örneği.

BU EŞLEŞTİRMELERİ UNUTMA, SINAVDA FARK YARAT! BAŞARILAR DİLERİZ.

İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK HÜKÜMDARLARI: BOZKIRIN HAKANLARI

İSKİTLER (SAKALAR)
M.Ö. 7. YY

ASYA HUN DEVLETİ
M.Ö. 220

AVRUPA HUN DEVLETİ
M.S. 434

I. & II. KÖK TÜRK DEVLETLERİ
M.S. 552 / 682

ALP ER TUNGA

- Bilinen ilk efsanevi Türk hükümdarı.
- Perslerle uzun savaşlar yaptı (Şehname'de Efrasiyab).

TOMRİS HATUN
İlk Kadın
Hükümdar

METE HAN

- İlk düzenli orduyu (Onlu Sistem) kuran.
- Tüm Türk boylarını tek bayrak altında birleştiren (M.Ö. 209).
- "Vatan Sevgisi" ilkesinin öncüsü.

ATTİLA

- "Tanrının Kırbacı" (Flagellum Dei).
- Bizans'ı (Margos/Anatolius) ve Batı Roma'yı vergiye bağlayan.

BUMİN KAĞAN

- "Türk" adını resmi devlet adı olarak ilk kullanan kurucu.

BİLGE KAĞAN

- Orhun Abideleri'ni diktiren (Türk tarihinin ilk yazılı belgeleri).
- "Ey Türk Milleti, işit!" hitabının sahibi.

BU HAKANLAR, TÜRK DEVLET GELENEĞİNİN TEMELLERİNİ ATMIŞ, TEŞKİLATÇI YAPILARIYLA TARİHE YÖN VERMİŞLERDİR.

OSMANLI'DA PADİŞAH YETKİLERİNİN KISITLANDIĞI DÖNÜM NOKTALARI (KPSS TARİH)

SENED-İ İTTİFAK (1808)

II. MAHMUT

- Padişahın kendi otoritesini ilk kez kısıtladığı belge.
- Ayanların varlığı resmen tanındı.
- Magna Carta'ya benzetilir.

TANZİMAT FERMANI (1839)

ABDÜLMECİT

- "Hukukun Üstünlüğü" ilkesi kabul edildi.
- Padişah kanun gücünün üstünde olmadığını kabul etti.
- Herkesin can, mal, namus güvenliği.

İSLAHAT FERMANI (1856)

ABDÜLMECİT

- Tanzimat'ın genişletilmiş hali, dış baskı ile ilan edildi.
- Gayrimüslimlere geniş haklar verildi (Eşitlik).
- Padişahın tebaa üzerindeki mutlak otoritesi zayıfladı.

I. MEŞRUTİYET & KANUN-İ ESASİ (1876)

II. ABDÜLHAMİT

- İlk Anayasa (Kanun-i Esasi) kabul edildi.
- Halk kısıtlı da olsa ilk kez yönetime katıldı.
- Padişahın yetkileri anayasa ile sınırlandı (Ancak fesih hakkı var).

II. MEŞRUTİYET & 1909 DEĞİŞİKLİKLERİ (1908/1909)

V. MEHMET REŞAT

- 1909 değişiklikleriyle Padişahın yetkileri sembolik hale geldi.
- Meclis feshetme yetkisi zorlaştırıldı.
- Yürütme (Hükümet) meclise karşı sorumlu oldu.

PADİŞAHIN YETKİLERİ ZAMANLA 'MUTLAK'TAN 'MEŞRUTİ'YE, ORADAN DA 'SEMBOLİK'E DÖNÜŞMÜŞTÜR.

OSMANLI SANATININ ZİRVE İSİMLERİ: EN ÖNEMLİ SANATÇILAR VE ESERLERİ

ERKEN VE KLASİK DÖNEM MİNYATÜR & NAKKAŞLIK (15. - 16. YY)

NAKKAŞ SİNAN BEY

- Fatih Sultan Mehmet Portresi: Batılı anlamda ilk realist padişah portresi.
- İtalyan Rönesans sanatından etkilendi.

MATRAKÇI NASUH

- Beyan-ı Menazil: Sefer güzergahlarını minyatürle haritalandıran eşsiz eser.
- Tarihçi, matematikçi ve usta bir silahşor.

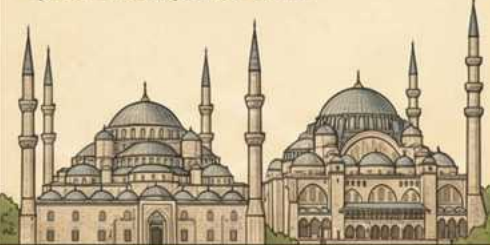

MİMARİNİN ALTIN ÇAĞI VE "KOCA" SİNAN (16. YY)

MİMAR SİNAN

- "Ser Mimarın-ı Cihan" (Dünya Mimarlarının Başı).
- Osmanlı klasik mimarisine son şeklini verdi.
- Ustalık Eseri: Selimiye Camii (Edirne - Dünya Mirası).
- Kalfalık Eseri: Süleymaniye Külliyesi (İstanbul'un silüeti).
- Çıraklık Eseri: Şehzade Camii.

LALE DEVRİ VE SONRASI: YENİLEŞME VE HAT SANATI (18. YY)

LEVNİ

- Lale Devri'nin en büyük nakkaşı.
- Minyatürde perspektif ve gölgeyi kullanarak devrim yaptı.
- "Surname-i Vehbi" eseriyle meşhur.

ŞEYH HAMDULLAH

- "Kibletü'l-Küttab" (Hattatların Kiblesi).
- Aklam-ı Sitte (Altı Çeşit Yazı) reformunu gerçekleştiren büyük üstat.

MODERNLEŞME DÖNEMİ RESSAMLARI VE MÜZECİLİK (19. YY)

OSMAN HAMDİ BEY

- İlk Türk Arkeolog ve Müzeci (İstanbul Arkeoloji Müzeleri Kurucusu).
- "Kaplumbağa Terbiyecisi" tablosuyla ikonikleşti.
- Batılı anlamda figüratif resmin öncüsü.

ŞEKER AHMET PAŞA

- İlk resim sergisini açan ressam.
- Paris'te eğitim aldı, Louvre Müzesi'ne eseri kabul edilen ilk Türk ressam.
- Natürlü ve manzara ustası.

BU BÜYÜK USTALAR, GELENEKTEN GELECEĞE KÖPRÜ KURARAK OSMANLI MEDENİYETİNİN GÖRSEL HAFIZASINI OLUŞTURMUŞLARDIR.

OSMANLI - AVUSTURYA SAVAŞLARI VE ANTLAŞMALARI: YÜKSELİŞTEN DURAKLAMAYA (KPSS ÖZEL)

YÜKSELİŞ DÖNEMİ: DİPLOMATİK ÜSTÜNLÜK (Kanuni Dönemi)

Mohaç Meydan Muharebesi (1526)

- Macaristan Krallığı yıkıldı. Avusturya ile komşu olundu.

1. Viyana Kuşatması (1529)

- İlk kuşatma, başarısız (Kış şartları).

Alman Seferi & 1533 İSTANBUL (İBRAHİM PAŞA) ANTLAŞMASI

KPSS İpucu
Protokolde Avusturya Arşidükü, Osmanlı Sadrazamına **DENK** sayıldı. **DİPLOMATİK ÜSTÜNLÜK** resmen tescillendi.

DURAKLAMA BAŞI: DENGELERİN DEĞİŞİMİ (III. Murat & I. Ahmet)

1593-1606 Uzun Savaşlar & Haçova Meydan Muharebesi (1596)

- Eğri, Kanije, Estergon fetihleri.

1606 ZİTVATOROK ANTLAŞMASI

KPSS İpucu
1533 İstanbul Antlaşması'ndaki üstünlük **SONA ERDİ**. İki hükümdar birbirine **DENK** (eşit) sayıldı (Cesar unvanı). Orta Avrupa siyasi üstünlüğü bitti.

GERİLEME VE DİRENİŞ (IV. Mehmet & Köprülüler)

1662-1664 Savaşları (Fazıl Ahmet Paşa)

- Uyvar Kalesi'nin Fethi ("Uyvar önünde bir Türk gibi güçlü").

1664 VASVAR ANTLAŞMASI

- Avusturya savaş tazminatı ödeyecek.
- Son kazançlı antlaşmalardan.

BÜYÜK KIRILMA: KUTSAL İTTİFAK SAVAŞLARI (1683-1699)

2. Viyana Kuşatması (1683) & Bozgun

- Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın başarısızlığı. Türklerin Avrupa'dan geri çekilişi başladı.

1699 KARLOFÇA ANTLAŞMASI (Garantör: Avusturya)

KPSS İpucu
İLK BÜYÜK TOPRAK KAYBI (Macaristan ve Erdel Avusturya'ya bırakıldı). Gerileme Dönemi resmen başladı. Diplomaside müzakere dönemi açıldı.

SON DÖNEM SAVAŞLARI & DENGE POLİTİKASI (18. YY)

1716 Peter Varadin (Yenilgi) & 1718 PASAROFÇA ANTLAŞMASI

- Belgrad kaybedildi. Lale Devri başladı. Batı'nın üstünlüğü kabul edildi.

1736-1739 Savaşları & 1739 BELGRAD ANTLAŞMASI

- Son kazançlı antlaşma. Belgrad geri alındı. Karadeniz'in son kez Türk gölü olduğu onaylandı.

1787-1791 Savaşları & 1791 ZİŞTOVI ANTLAŞMASI

- Fransız İhtilali'nin etkisiyle Avusturya savaştan çekildi. Sınırlar büyük ölçüde korundu.

BU SÜREÇ, OSMANLI'NIN GÜÇ ZİRVESİNDEN AVRUPA DİPLOMASİSİNE ENTEGRASYONUNA UZANAN BİR YOLCULUKTUR.

OSMANLI DONANMASININ YAKILDIĞI 4 BÜYÜK FELAKET

1. İNEBAHTI (LEPANTO) DENİZ SAVAŞI - 1571

- Yer: İnebahtı Körfezi (Yunanistan).
- Yakanlar: Haçlı İttifakı (Venedik, İspanya, Papa).
- Sonuç: Akdeniz'deki Türk üstünlüğü sarsıldı. İlk büyük deniz yenilgisi. Uluç Ali Reis filosu hariç donanma yok oldu.

2. ÇEŞME BASKINI - 1770

- Yer: Çeşme Limanı (İzmir).
- Yakanlar: Rus Donanması (İngiliz yardımıyla).
- Sonuç: 1768-1774 Osmanlı-Rus Savaşı sırasında, Ruslar ilk kez Akdeniz'e indi. Donanma limanda gafil avlandı.

3. NAVARİN BASKINI - 1827

- Yer: Navarin Limanı (Yunanistan).
- Yakanlar: İngiliz, Fransız ve Rus Müttefik Donanması.
- Sonuç: Yunan İsyanı'na destek için yapılan 'barışçıl' (!) müdahale. Donanma savaşmadan yok edildi.

4. SİNOP BASKINI - 1853

- Yer: Sinop Limanı (Karadeniz).
- Yakanlar: Rus Karadeniz Donanması.
- Sonuç: Kırım Savaşı'nın başlangıcı. Ani Rus baskınıyla donanma ve liman şehri ağır hasar aldı.

BU DÖRT BÜYÜK YANGIN, OSMANLI DENİZ GÜCÜNÜN ZAYIFLAMASINA VE DİPLOMASİ MASASINDA GÜÇ KAYBETMESİNE NEDEN OLMUŞTUR.

BALTALİMANI (1838) ve HÜNKAR İSKELESİ (1833) ANTLAŞMALARI

HÜNKAR İSKELESİ ANTLAŞMASI (1833)

Rusya İle İttifak (8 Yıl)

Neden / Arka Plan

Mısır Valisi Kavalalı M. Ali Paşa'nın isyanı ve Kütahya'ya kadar ilerlemesi üzerine, II. Mahmut'un "Denize düşen yılana sarılır" diyerek Rusya'dan yardım istemesi.

En Önemli Madde

Gizli Madde: Rusya bir saldırıya uğrarsa, Osmanlı Devleti Boğazları diğer devletlere (özellikle İngiltere ve Fransa'ya) kapatacak.

Sonuç ve KPSS Önemi

- Boğazlar Sorunu ULUSLARARASI bir sorun haline geldi.
- Osmanlı'nın Boğazlar üzerindeki egemenlik hakkını TEK BAŞINA kullandığı SON antlaşmadır.
- Rusya'nın Karadeniz güvenliği sağlandı.

BALTALİMANI TİCARET ANTLAŞMASI (1838)

İngiltere İle "Açık Pazar" Fermanı

Neden / Arka Plan

Mısır Meselesi'nde İngiltere'nin siyasi ve askeri desteğini almak için verilen büyük ekonomik taviz.

En Önemli Maddeler

- İç gümrük vergisi (%12) kaldırıldı.
- İhracat ve ithalat vergileri İngiliz tüccarlar lehine düzenlendi.
- "Yed-i Vahid" (Tekel) sistemi kaldırıldı.

Sonuç ve KPSS Önemi

- Osmanlı ekonomisinin ÇÖKÜŞÜNÜ başlatan en ağır antlaşmadır.
- Osmanlı, Avrupa'nın AÇIK PAZARI ve YARI SÖMÜRGESİ haline geldi.
- Yerli sanayi (loncalar) çöktü.

UNUTMA: Hünkâr İskelesi "Siyasi/Boğazlar", Baltalimanı "Ekonomik/Çöküş" antlaşmasıdır. Karıştırma!

TÜRK-İSLAM TARİHİNDE İLKLER VE DÖNÜM NOKTALARI

GEÇİŞ VE KABUL: TALAS VE MİSİR (751 - 868)

- Talas Savaşı (751):** İslamiyet'in kitleler halinde kabulünün başlangıcı (Karluklar).
- Tolunoğulları (868):** Mısır'da kurulan İlk Türk-İslam devleti.
- İhşidler (Akşitler):** Mısır'da kurulan ikinci Türk-İslam devleti, "Sultan" unvanını kullanan ilk vali.

SENTEZİN MERKEZİ: KARAHANLILAR (ORTA ASYA İLKLERİ)

- Orta Asya'da kurulan İlk Müslüman Türk devleti.
- Satuk Buğra Han:** Müslüman olan ilk Türk hükümdarı (Abdülkerim).
- İlk Türk-İslam Edebi Eserleri:**
 - Kutadgu Bilig (Yusuf Has Hacib - İlk Siyasetname)
 - Divan-ı Lügati't-Türk (Kaşgarlı Mahmut - İlk Türkçe Sözlük/Gramer)
 - Atabetü'l Hakayık & Divan-ı Hikmet (İlk Tasavvufi Eserler).
- İlk Mimari/Kurumsal Yapılar:** İlk Medrese, İlk Ribat (Kervansaray), İlk Bimaristan (Hastane) (Orta Asya'da).

YÜKSELİŞ VE KURUMLAR: GAZNELİLER VE BÜYÜK SELÇUKLULAR

- Gazneli Mahmut:** "SULTAN" unvanını kullanan İlk Türk hükümdarı.
- İslamiyet'i Hindistan'a taşıyan ilk devlet (Gazneliler).
- Büyük Selçuklular:**
 - Dandanakan Savaşı (İlk büyük kuruluş zaferi).
 - Pasinler (Bizans'la ilk ciddi savaş).
 - Malazgirt (1071): Anadolu'nun kapılarının Türklere açılması.
- Nizamiye Medreseleri:** İlk büyük üniversite modeli.
- Atabeylik Sistemi:** İlk kez uygulandı.

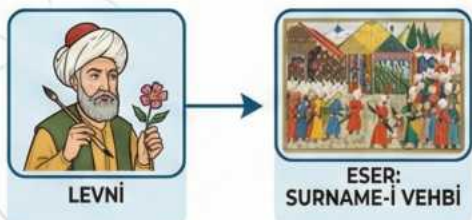
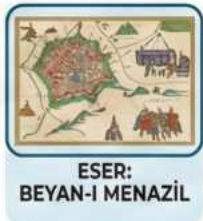
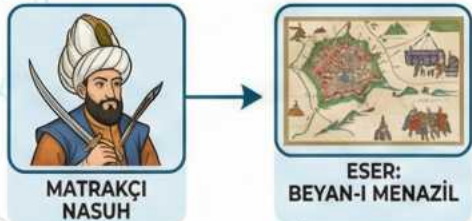
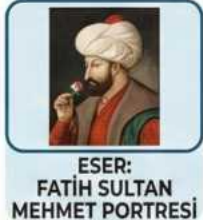
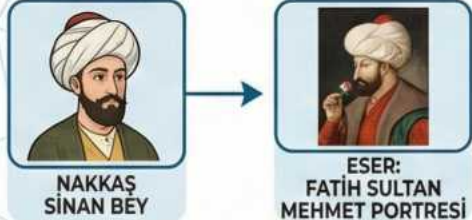
FİKİR VE MANEVİYAT ÖNCÜLERİ

- Hoca Ahmet Yesevi:** İlk Türk Mutasavvıfı (Pîr-i Türkistan).
- Farabi (Muallim-i Sanî):** Batı'da "Al-Pharabi" olarak bilinen büyük filozof, İslam felsefesinin kurucularından.
- İbn-i Sina (Avicenna):** Tıbbın Hükümdarı, "El-Kanun fi't-Tıb" eseri yüzyıllarca okutuldu.
- Kaşgarlı Mahmut:** İlk Türk filolog ve haritacı (İlk Türk Dünyası Haritası).

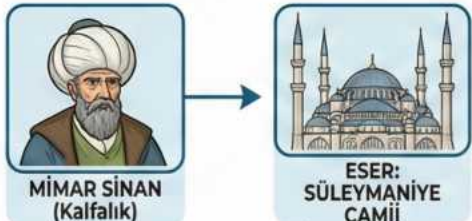
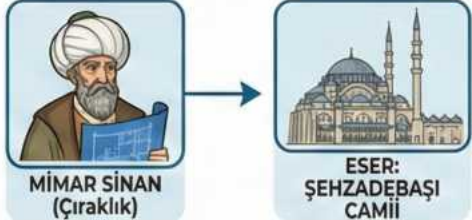

KPSS TARİH: OSMANLI SANATÇI - ESER EŞLEŞTİRME (EN ÇOK ÇIKANLAR)

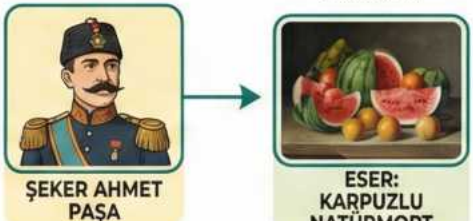
MİNYATÜR & NAKKAŞLIK (15-18. YY)

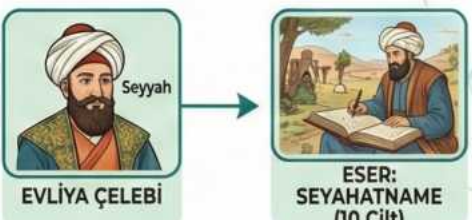
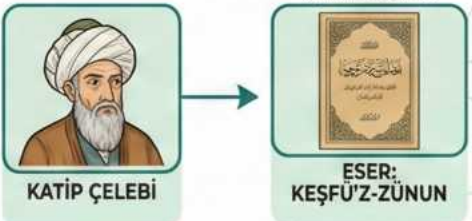
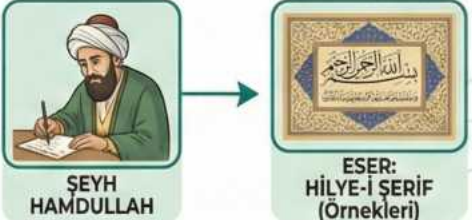
MİMARİNİN ZİRVESİ: KOCA SİNAN (16. YY)

MODERN TÜRK RESMİ (19. YY)

HAT, TARİH VE EDEBİYAT (15-17. YY)

BU EŞLEŞTİRMELERİ UNUTMA, SINAVDA FARK YARAT! BAŞARILAR DİLERİZ.

OSMANLI - FRANSA İLİŞKİLERİ: DOSTLUKTAN SAVAŞA (KPSS TARİH)

BAŞLANGIÇ: DOSTLUK VE KAPİTÜLASYONLAR (16. YY)

1535 KAPİTÜLASYONLARI (Ahd-i Atik)

- Kanuni döneminde ticari ve hukuki ayrıcalıklar verildi.
- Amaç: Avrupa Hristiyan birliğini (Şariken'e karşı) bölmek ve Akdeniz ticaretini canlandırmak.
- Başlangıçta iki hükümdarın ömrüyle sınırlıydı.

KPSS İpucu: Fransa, Osmanlı'nın Avrupa'daki "kadim dostu" (can düşmanı Habsburg'a karşı) olarak görüldü.

GERİLİM VE ÇIKAR ÇATIŞMALARI (18. YY)

1740 KAPİTÜLASYONLARI (Süreklî Hale Geliş)

- I. Mahmut döneminde, Belgrad Antlaşması'ndaki arabuluculuğu karşılığında kapitülasyonlar SÜREKLİ hale getirildi.

YEDİ YIL SAVAŞLARI (1756-1763) ETKİSİ

- Fransa'nın İngiltere'ye karşı güç kaybetmesi, Osmanlı üzerindeki etkisini artırma çabasına yol açtı.

BÜYÜK KIRILMA: MISIR'IN İŞGALİ (Napolyon Dönemi - 1798-1802)

1798 MISIR İŞGALİ

- Napolyon'un İngiltere'nin sömürge yollarını kesme amacı.
- İlk kez bir "dost" Avrupa devleti Osmanlı toprağına saldırdı.

OSMANLI - İNGİLTERE - RUSYA İTTİFAKI

- İlk kez "Denge Politikası" uygulandı.
- Nizami Cedit ordusunun başarısı (Akka Savunması - Cezzar Ahmet Paşa).

1801 EL-ARİŞ & 1802 PARİS ANTLAŞMALARI

- Fransa Mısır'dan çekildi. Mısır tekrar Osmanlı'ya geçti. Dostluk yeniden tesis edildi (kısa süreli).

SÖMÜRGEÇİLİK ÇAĞI VE SONRASI (19. - 20. YY)

1830 CEZAYİR'İN İŞGALİ

- Fransa'nın Kuzey Afrika'daki ilk sömürge hamlesi. Osmanlı toprağı resmen işgal edildi.

1881 TUNUS'UN İŞGALİ

- Berlin Kongresi sonrası sömürgecilik yarışı hızlandı.

KIRIM SAVAŞI (1853-1856) MÜTTEFİKLİĞİ

- Rusya'ya karşı İngiltere ile birlikte Osmanlı'nın yanında yer aldı.

I. DÜNYA SAVAŞI & SYKES-PICOT (1916)

- Osmanlı topraklarını paylaşma planı (Gizli antlaşma).

BU TARİHSEL SÜREÇ, STRATEJİK ORTAKLIKTAN SÖMÜRGEÇİ REKABETE DÖNÜŞEN ÇALKANTILI BİR İLİŞKİYİ GÖSTERİR.

MONDROS'TAN CUMHURİYET'E: TÜRK KURTULUŞ SAVAŞI KRONOLOJİSİ (KPSS)

1918-1919

30 Ekim 1918
**MONDROS
ATEŞKESİ**
(Osmanlı
Fiilen Bitti)

15 Mayıs 1919
İZMİR'İN İŞGALI
(İlk Kurşun,
Hasan Tahsin)

15 Mayıs 1919
SAMSUN'A ÇIKIŞ
(Kurtuluşun
Başlangıcı)

22 Haziran 1919
**AMASYA
GENELGESİ**
(İhtilal
Beyannamesi)

23 Temmuz 1919
**ERZURUM
KONGRESİ**
(Milli Sınırlar İlk Kez)

4 Eylül 1919
SİVAS KONGRESİ
(Ulusal Birlik, ARMHC)

1920

12 Ocak 1920
**SON OSMANLI
MEBÜSÂN
MECLİSİ**

28 Ocak 1920
**MİSAK-I MİLLÎ
KABULÜ**
(Milli Yemin,
KAPSAR)

16 Mart 1920
**İSTANBUL'UN
İŞGALİ**
(Meclis Basıldı)

TBMM'NİN AÇILMASI
(Egemenlik Milletin)

10 Ağustos 1920
SEVR ANTLAŞMASI
(Geçersiz, Ölüm Fermanı)

1921-1922

Ocak 1921
İ. İNÖNÜ ZAFERİ
(Düzenli Ordunun
İlk Başarısı)

12 Mart 1921
İSTİKLAL MARŞI'NIN KABULÜ

16 Mart 1921
**MOSKOVA
ANTLAŞMASI**
(İlk Büyük Devlet Tanıdı)

Temmuz 1921
**KÜTAHYA-ESKİŞEHİR
YENİLGİSİ**
(Tek Yenilgi, Ordu Sakarya'ya)

26 Ekim 1922
BÜYÜK TAARRUZ
(Tek Yenilgi, Ordu Sakarya'ya)

Temmuz 1921
**KÜTAHYA-ESKİŞEHİR
YENİLGİSİ**
(Ordu Sakarya'ya)

23 Ağustos 1921
**SAKARYA MEYDAN
MUHAREBESİ**
(Son Savunma,
Hattı Müdafaa Yoktur)

26 Ağustos 1922
BÜYÜK TAARRUZ
(Başkomutanlık
Meydan Muharebesi)

11 Ekim 1922
**MUDANYA
ATEŞKESİ**
(Askeri Safha Bitti)

1 Kasım 1922
**SALTANATIN
KALDIRILMASI**
(Osmanlı
Resmen Bitti)

1923

24 Temmuz 1923
LOZAN BARİŞ ANTLAŞMASI
(Tapu Senedi, Bağımsızlık)

13 Ekim 1923
**ANKARA
BAŞKENT OLDU**

29 Ekim 1923
**TÜRKİYE
CUMHURİYETİ**
CUMHURİYETİN İLANI
(Devletin Adı ve
Rejimi Netleşti)

KPSS İÇİN KRİTİK NOTLAR

İlkler ve Enler önemlidir!

Mondros: Fiilen bitiş. Amasya G.: İhtilal beyannamesi. Erzurum K.: Milli sınırlar (ilk). Sivas K.: Ulusal birlik. TBMM: Kurucu/Savaş meclisi. Sevr: Geçersiz. I. İnönü: Düzenli ordunun ilk zaferi. Sakarya: Son savunma. Mudanya: Askeri safha bitti. Lozan: Bağımsızlık belgesi.

KPSS TARİH: ANADOLU SELÇUKLU SANATÇI - ESER EŞLEŞTİRME (EN ÇOK ÇIKANLAR)

MİMARİNİN ALTIN ÇAĞI (13. YY)

**I. ALÂEDDİN
KEYKUBAD**
(Sultan/Hami)

**ESER: ALAİYE
TERSANESİ VE
KIZILKULE** (Alanya)

KPSS İpucu: En parlak dönem hükümdarı, donanma ve ticaretin hamisi.

**KELUK BİN
ABDULLAH**
(Mimar)

**ESER: GÖK
MEDRESE** (Sivas) /
SAHİP ATA (Konya)

KPSS İpucu: Abidevi taş kapılar ve çini-taş işçiliği sentezinin ustası.

TASAVVUF VE GÖNÜL ERLERİ (13. YY)

**MEVLÂNA
CELÂLEDDİN-İ
RÛMÎ**

ESER: MESNEVÎ
(6 Cilt)

KPSS İpucu: "Ne olursan ol yine gel" felsefesi, hoşgörü sembolü.

YUNUS EMRE

**ESER: DİVAN VE
RİSÂLETÜ'N-
NUSHİYYE**

KPSS İpucu: Saf Türkçe ile yazılan ilahiler, halk tasavvufunun öncüsü.

HALK EDEBİYATI VE DÜŞÜNCE (13-14. YY)

**HACI BEKTAŞ-I
VELÎ**

ESER: MAKALÂT

KPSS İpucu: Bektaşiliğin temeli, "Eline, beline, diline sahip ol" düsturu.

AHÎ EVRAN
(Kurucu)

KURUM: AHİLİK TEŞKİLATI
(Esnaflar Odası)

KPSS İpucu: Mesleki eğitim ve ahlaki dayanışma örgütü.

SÜSLEME VE EL SANATLARI (13. YY)

ÇİNİ USTALARI
(Anonim Ekol)

**ESER: KARATAY &
İNCE MİNARELİ
MEDRESE ÇİNİLERİ**

KPSS İpucu: Geometrik ve bitkisel motifli "Kuble" ve "Müsenna" teknikleri.

**AHLAT TAŞ
USTALARI**
(Anonim Ekol)

**ESER: AHLAT
SELÇUKLU MEYDAN
MEZARLIĞI**

KPSS İpucu: "Kubbetü'l-İslâm", dünyanın en büyük Türk-İslam mezarlığı.

BU EŞLEŞTİRMELERİ UNUTMA, SINAVDA FARK YARAT! BAŞARILAR DİLERİZ.

İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK TARİHİNDE İLKLER

M.Ö. 7. YY - İSKİTLER (SAKALAR)

- Bilinen İlk Türk Topluluğu
- Bilinen İlk Hükümdar: Alp Er Tunga
- İlk Kadın Hükümdar: Tomris Hatun
- İlk "Bozkırın Kuyumcuları"
- İlk Balbal (Mezar Taşı)
- İlk Kadın Savaşçılar (Amazonlar)

M.Ö. 220 - ASYA HUN DEVLETİ

- İlk Teşkilatlı Türk Devleti
- İlk Kurucu: Teoman
- İlk Kez Tüm Boyları Birleştiren: Mete Han
- İlk Düzenli Ordu ve Onlu Sistem (Mete Han)
- İlk "Vatan Sevgisi" Anlayışı
- İlk Türk-Çin Antlaşması
- İlk İkili Teşkilat (Doğu-Batı)

375 - KAVİMLER GÖÇÜ VE AVRUPA HUNLARI

- İlk ve En Büyük Kitlesel Göç
- Avrupa'da Kurulan İlk Türk Devleti (Avrupa Hun)
- Anadolu'ya İlk Türk Akınları (Uldız)
- İstanbul'u Kuşatan İlk Türk Devleti (Avarlar)

552 - KÖK TÜRK DEVLETİ

- "Türk" Adını Resmi Olarak İlk Kullanan
- İlk "Kağan" Unvanı (Bumin Kağan)
- İlk Bağımsızlık Savaşı (Kürşat)
- İlk Yazılı Belgeler (Orhun Abideleri)
- İlk Milli Alfabe (38 Harfli)
- İlk Türk Tarihçisi (Yollug Tigin)

744 - UYGUR DEVLETİ & DİĞERLERİ

- Yerleşik Hayata Geçen İlk Devlet (Uygurlar)
- İlk Kalıcı Şehirler ve Mimari
- İlk Kez Farklı Din Kabulü (Maniheizm)
- İlk Matbaa ve Hareketli Harf
- İlk Basılı Kitap ve Kütüphanecilik
- İlk Yazılı Töre (Hukuk)
- Kendi Adına Para Bastıran İlk Hükümdar (Baga Tarkan - Türgişler)
- Museviliği Kabul Eden İlk Devlet (Hazarlar)

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN İLK YÖNETİCİ KADROLARI (KARŞILAŞTIRMALI)

Hükümet Başkanı

Hariciye (Dışişleri)

Müdafaa-i Milliye (Savunma)

Erkân-ı Harbiye
(Genelkurmay)

Dahiliye (İçişleri)

Adliye (Adalet)

Maarif (Eğitim)

Maliye

Sıhhiye (Sağlık)

İktisat (Ekonomi)

I. İCRA VEKİLLERİ HEYETİ (1920)

Mustafa Kemal Paşa (Meclis Bşk.
sıfatıyla)

Bekir Sami Bey

Fevzi Paşa (Çakmak)

İsmet Bey (İnönü)*

Cami Bey (Baykurt)

Celalettin Arif Bey

Rıza Nur

Hakkı Behiç Bey

Dr. Adnan Bey (Adıvar)

Yusuf Kemal Bey (Tengirşek)

I. CUMHURİYET HÜKÜMETİ (1923)

İsmet İnönü (Başvekil)

İsmet İnönü

Kâzım Paşa (Özalp)

Fevzi Paşa (Çakmak)*

Ahmet Ferit Bey (Tek)

Seyyid Bey

İsmail Safa Bey (Özler)

Hasan Fehmi Bey (Ataç)

Dr. Refik Bey (Saydam)

Hasan Bey (Saka)

KPSS TARİH: ALTIN NOTLAR & KRİTİK TUZAKLAR (DEVİRİMLER VE ANALİZ)

3 MART 1924: DEVRİM PAKETİ (SİYASET & DİN & ORDU AYRIMI)

1. Şer'iyye ve Evkaf Vekâleti Kaldırıldı

Hükümet Laikleşti.
Din işleri bakanlıktan çıktı,
Diyanet kuruldu.

SINAV TAKTİĞİ: Hükümet Laikleşti? → Şer'iyye ve Evkaf

2. Erkân-ı Harbiye Vekâleti Kaldırıldı

Ordu Siyasetten Ayrıldı.
Genelkurmay kuruldu.
Asker kıışlasına döndü.

3. Tevhid-i Tedrisat Kanunu

Medrese

Mektep

Eğitimde Birlik & Laiklik.

Tüm okullar MEB'e bağlandı. Kültür çatışması bitti.

REJİM & SOSYAL DÖNÜŞÜM (EN BÜYÜK TUZAKLAR)

4. Halifeliğin Kaldırılması (3 Mart 1924)

Ulusal Egemenlik & Laiklik
Rejim tartışmaları bitti.
Devlet laikleştii.

SINAV TAKTİĞİ: Devlet/Rejim Laikleştii? → Halifelik

ALARM

5. TÜRK MEDENİ KANUNU (1926) - KRİTİK TUZAK!

Sosyal & Ekonomik Eşitlik
(Evlilik, Boşanma, Miras).

**DİKKAT: MEDENİ KANUN SİYASİ
HAK (Seçme-Seçilme) VERMEDİ!**
Siyasi haklar 1930, 1933, 1934'te geldi.

Bu tabloyu sınav sabahı mutlaka incele!
Başarılar!

CUMHURİYET DÖNEMİ KÜLTÜR DEVRİMLERİ: TTK & TDK (KPSS ÖZET NOTU)

TÜRK TARİH KURUMU (TTK)

- 🕒 **KURULUŞ:** 15 Nisan 1931 (Atatürk'ün sağlığında)
- ▶ **İLK ADI:** Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti
- 🔄 **TEMEL AMAÇLARI:**
 - 🎯 Ümmetçi tarih anlayışından **MİLLİ TARİH** anlayışına geçmek.
 - 🎯 Türklerin dünya medeniyetine katıklarım bilimsel olarak kantılamak.
 - 🎯 Batılların asılsız iddialarını (örn: Sarı Irk tezi) gürütmek.
 - 🎯 Milli bilinci geliştirmek.
- ▶ **ÖNEMLİ ÇALIŞMALAR:**
 - 🏛️ I. Türk Tarih Kongresi (1932).
 - 📖 **BELLETEN DERGİSİ:** 1937'den beri (Atatürk'ün okuduğu son eser).
 - 📖 Liseler için 4 ciltlik tarih kitapları.

ORTAK PAYDA VE ANAYASAL STATÜ

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK
(Kurucu ve Fikir Babası)

- ▶ **BÜYÜK ÖNEMLİ NOT! (Yasiyet):**
 - 💰 Atatürk, İş Bankası'ndaki hisselerinin gelirlerini vasiyeti ile bu iki kuruma bırakmıştır.
- ▶ **ANAYASAL STATÜ:**
 - ⚖️ 1982 Anayasası ile "Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu" bünyesine alınmıştır.

TÜRK DİL KURUMU (TDK)

- 🕒 **KURULUŞ:** 12 Temmuz 1932 (Atatürk'ün sağlığında)
- ▶ **İLK ADI:** Türk Dili Tetkik Cemiyeti
- 🔄 **TEMEL AMAÇLARI:**
 - 🎯 Türk dilini yabancı dillerin boyunduruğundan kurtarmak (**SADELEŞTİRME**).
 - 🎯 Türkçenin zenginliğini ve **BİLİM DİLİ** olabileceğini ortaya koymak.
 - 🎯 Aydın dili ile halk dili arasındaki uçurumu kapatmak.
 - 🎯 Dilde birlik sağlamak.
- ▶ **ÖNEMLİ ÇALIŞMALAR:**
 - 🧠 I. Türk Dil Kurultayı (1932).
 - 📖 Tarama ve Derleme Dergileri.
 - 📖 Yazım Kilavuzları ve Türkçe Sözlük.
 - ☀️ Güneş-Dil Teorisi (Dönemsel tez).

ALT BİLGİ: Her iki kurum da doğrudan **MİLLİYETÇİLİK**, dolaylı olarak **HALKÇILIK** ilkesi ile ilgilidir.

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK: KRONOLOJİK KPSS NOTLARI (SINAVDA ÇIKMA İHTİMALİ EN YÜKSEK OLANLAR)

1. Tarih Sahnesine İlk Çıkış (1905-1918)

Şam'a Atanma (1905): İlk görev, Vatan ve Hürriyet Cemiyeti'ni kurdu.

Trablusgarp (1911-12): Gerilla savaşı taktiği, Binbaşı rütbesi.

Balkan Savaşları (1912-13): Ordu-siyaset ayrımı, Gelibolu'yu tanıdı.

Çanakkale Savaşı (1915): "Anafartalar", "Anafartalar Kahramanı", "Size taarruzu değil, ölmeyi emrediyorum", Milli lider doğuşu.

2. Milli Mücadelenin Lideri (1919-1920)

Samsun'a Çıkış (19 Mayıs 1919): Milli Mücadele fiilen başladı.

Amasya Genelgesi (Haz 1919): Amaç, gerekçe, yöntem ilk kez belirtildi. İhtilal bildirisi. "Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır".

Erzurum & Sivas Kongreleri (1919): "Manda ve himaye kabul edilemez", Temsil Heyeti kuruldu.

TBMM'nin Açılışı (23 Nisan 1920): Kurucu ve İhtilalci Meclis, Güçler Birliği, "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir".

3. Kurtuluş Savaşı (1920-1922)

Düzenli Ordu Kuruldu (1920).

I. İnönü (1921): İlk zafer, Teşkilat-ı Esasiye, İstiklal Marşı.

Kütahya-Eskişehir (1921): Sakarya doğusuna çekiliş, M. Kemal Başkomutan, Tekalif-i Milliye Emirleri.

Sakarya Meydan Muharebesi (1921): "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır". Gazilik ve Mareşallik. Dönüm noktası.

Büyük Taarruz & Başkomutanlık (1922): Kesin zafer. "Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!".

Mudanya Ateşkesi (1922): Askeri safha bitti. İstanbul, Boğazlar, Doğu Trakya savaşılmadan kurtarıldı.

4. Modern Türkiye'nin Kurucusu & İnkılaplar (1923-1938)

Lozan Antlaşması (1923): Tam bağımsızlık (Musul hariç), Sevr'in reddi, Kapitülasyonlar kalktı.

Cumhuriyet'in İlanı (29 Ekim 1923): İlk Cumhurbaşkanı.

Halifeliğin Kaldırılması (1924): Laiklik için en önemli adım.

Hukuk & Eğitim: Tevhid-i Tedrisat (1924), Medeni Kanun (1926 - Kadın-Erkek Eşitliği), Harf İnkılabı (1928).

Toplumsal: Kılık Kıyafet, Tekke ve Zaviyeler (1925), Soyadı Kanunu (1934), Kadınlara Siyasi Haklar.

Ekonomik: İzmir İktisat Kongresi (1923), Devletçilik, Sanayi Planları

5. Dış Politika & Son Yılları (1938 ve Sonrası)

Dış Politika: "Yurtta Sulh, Cihanda Sulh". Milletler Cemiyeti (1932), Balkan Antantı (1934), Montrö (1936 - Boğazlar tam egemenlik), Sadabat Paktı (1937).

Hatay'ın Anavatana Katılması (1939): Atatürk'ün "Şahsi meselemdir" dediği yoğun diplomatik çabası.

Vefatı (10 Kasım 1938): Dolmabahçe Sarayı, geçici olarak Etnografya Müzesi'ne.

Ebedi İstirahatgahı: Anıtkabir (1953'te nakil).

OSMANLI ELÇİLERİ ve DÖNÜM NOKTALARI

YİRMİSEKİZ MEHMET ÇELEBİ

Lale Devri, Paris, İlk geçici elçi

1720-21, III. Ahmed Dönemi.
“Paris Sefaretnamesi” ile Batı’yı tanıttı,
yeniliklere ilham oldu.

YUSUF AGÂH EFENDİ

III. Selim, Londra, İlk sürekli elçi

1793, III. Selim Dönemi.
İlk daimi büyükelçilik kuruldu.
Diplomasi düzenli hale geldi.

EBUBEKİR RATİP EFENDİ

III. Selim, Viyana, Kapsamlı rapor (Nizam-ı Cedid’e hazırlık)

1791-92, III. Selim Dönemi.
500 sayfalık raporu ile askeri ve sosyal
islahatların temelini oluşturdu.

AHMED RESMİ EFENDİ

III. Mustafa, Berlin/Prusya, İlk kapsamlı Prusya gözlemleri

1763, III. Mustafa Dönemi.
Prusya’nın askeri disiplinini ve gücünü
ilk kez detaylıca raporladı.

SEYYİD ALİ EFENDİ

III. Selim, Paris, Fransız Devrimi gözlemleri

1797, III. Selim Dönemi.
Fransız İhtilali’nin sonuçlarını ve yeni
cumhuriyet idaresini yerinde gözlemledi.

MUSTAFA REŞİT PAŞA

II. Mahmud/Abdülmecid, Londra/Paris, Tanzimat’ın Mimarisi

1830’lar, II. Mahmud ve Abdülmecid Dönemi.
Batı’daki modern devlet yapısını inceleyerek Tanzimat
Fermanı’nın hazırlanmasında kilit rol oynadı.

MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİ

AHMET
İZZET
PAŞA

Mondros Ateşkes Antlaşması (30 Ekim 1918)

AHMET
TEVFİK
PAŞA

Cemiyetler Dönemi (Ekim 1918 - 4 Mart 1919)

DAMAT
FERİT
PAŞA

18 Ocak 1919

Paris Banş Konferansı

19 Mayıs 1919

Samsun'a Çıkış

28 Mayıs 1919

Havza Genelgesi

22 Haziran 1919

Amasya Genelgesi

23 Tem-4-11 Eylül 1919

Erzurum ve Sivas Kongreleri

ALİ RIZA
PAŞA

20-22 Ekim 1919

Amasya Görüşmeleri

12 Ocak 1920

Son Osm. Mebusan Meclisi Top.

28 Ocak 1920

Misakı Milli

SALİH
PAŞA

İstanbul'un Resmen İsgali 16 Mart 1920

DAMAT
FERİT
PAŞA

23 Nisan 1920

I. TRMM'nin Açılışı

10 Ağustos 1920

Sevr Antlaşması

AHMET
TEVFİK
PAŞA

Milî Mücadele Savaş Dönemi 1919-1922

21 Şubat - 12 Mart 1921

Londra Konferansı

Mudanya Ateşkes Antlaşması 11 Ekim 1922

BOĞAZLAR

1833 HÜNKAR İSKELESİ ANTLAŞMASI

Rusya ile yapılmıştır. Boğazlar sorunu başlamış oldu. Osmanlı Boğazlar üzerindeki egemenlik hakkını son kez kullandı.

1841 LONDRA BOĞAZLAR SÖZLEŞMESİ

Boğazlar uluslararası bir statü kazanmıştır. Osmanlı Devleti'nin Boğazlar üzerindeki egemenliği son bulmuştur.

I. DÜNYA SAVAŞI

Osmanlı, Boğazları tüm ülkelere kapattığını açıklamıştır.

1918 MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI

Boğazlar ile boğaz istihkamları İtilaf Devletleri'ne teslim edilecek, Boğazlar bütün devletlerin gemilerine açık olacak.

1920 SEVR BARIŞ ANTLAŞMASI

Boğazlar tüm dünya devletlerine açık olacak. Yönetimi; bütçesi ve bayrağı ayrı olan Boğazlar Komisyonu'na verilecek.

1922 MUDANYA ATEŞKES ANTLAŞMASI

İstanbul ve Boğazların yönetimi TBMM'ye bırakılacak.

1923 LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI

Başkanı Türk olan uluslararası bir komisyon tarafından idare edilmesi kararlaştırılmıştır.

1936 MONTRÖ BOĞAZLAR SÖZLEŞMESİ

Komisyon kaldırılarak Boğazların yönetimi Türkiye Cumhuriyeti'ne verilmiştir.

ATATÜRK'ÜN SAVAŞLARI, CEPHELERİ VE GÖREVLERİ

(KRONOLOJİK ZAMAN ÇİZELGESİ)

1. İLK YILLAR (OSMANLI DÖNEMİ)

TRABLUSGARP SAVAŞI (1911-1912)

Görev: Binbaşı (Gönüllü)
Cephe: Derne, Tobruk
Sonuç: Yerel direnişi örgütledi, ilk savaş tecrübesi

BALKAN SAVAŞLARI (1912-1913)

Görev: Akdeniz Boğazı Kuvay-ı Mürettebe Komutanlığı Harekât Şubesi Müdürü / Kurmay Başkanı
Cephe: Bolayır Kolordusu
Sonuç: Edirne'nin geri alınmasında rol aldı

2. BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI (1914-1918)

ÇANAKKALE SAVAŞI (1915)

Görev: 19. Tümen Komutanı, Anafartalar Grup Komutanı (Yarbay -> Albay)
Cephe: Arıburnu, Anafartalar, Conkbayırı
Sonuç: "Ben size taarruzu değil, ölmeyi emrediyorum" emriyle tarihi zafer

KAFKAS CEPHESİ (1916)

Görev: 16. Kolordu Komutanı (Tuğgeneral)
Cephe: Bitlis ve Muş
Sonuç: Bitlis ve Muş'u Rus işgalinden kurtardı

SURİYE-FİLİSTİN CEPHESİ (1917-1918)

Görev: 7. Ordu Komutanı / Yıldırım Orduları Grubu Komutanı (Tuğgeneral)
Cephe: Halep'in kuzeyi
Sonuç: İngiliz ilerleyişini durdurarak Türk topraklarını savundu

3. KURTULUŞ SAVAŞI (1919-1923) - MİLLİ MÜCADELE

MİLLİ MÜCADELE'NİN BAŞLANGICI (1919-1920)

Görev: 9. Ordu Müfettişi -> Temsil Heyeti Başkanı -> TBMM Başkanı
Not: Kongreler ve meclis açılışı

SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ (1921)

Görev: Başkomutan (Mareşal ve Gazi unvanı)
Cephe: Sakarya Nehri doğusu
Sonuç: 22 gün 22 gece süren "Melhame-i Kübra", Yunan ilerleyişi durduruldu

BÜYÜK TAARRUZ VE BAŞKOMUTANLIK MEYDAN MUHAREBESİ (1922)

Görev: Başkomutan
Cephe: Afyon-Kocatepe, Dumlupınar
Sonuç: "Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!" emriyle kesin zafer

SONUÇ: TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN KURULUŞU (1923) ve İNKILAPLAR DÖNEMİ

17 ŞUBAT 1923: İZMİR İKTİSAT KONGRESİ VE MİSAK-I İKTİSADİ

SİYASİ BAĞIMSIZLIKTAN EKONOMİK BAĞIMSIZLIĞA: MİSAK-I İKTİSADİ (EKONOMİ ANDI)

⌚ Milli Mücadele Zaferi Sonrası, Cumhuriyet Öncesi

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN AÇILIŞ KONUŞMASI: "Siyasi ve askeri zaferler ne kadar büyük olursa olsunlar, iktisadi zaferlerle taçlandırılmazlarsa devamlı olamazlar."

MİLLİ EKONOMİ İLKESİ

- Yerli malı kullanımı teşvik edilecek.
- Kendi limanlarımız kullanılacak (Kabotaj).
- Milli bankalar kurulacak.

ÖZEL TEŞEBBÜS VE DEVLET DESTEĞİ

- Özel girişimcilik desteklenecek.
- Devlet, özel sektörün yapamadığı yatırımları yapacak (Devletçilik öncüsü).
- Teşvik-i Sanayi Kanunu çıkarılacak.

ÜRETİM VE TASARRUF SEFERBERLİĞİ

- Tasarruf bilinci yaygınlaştırılacak.
- Hammaddesi yurt içinde olan sanayi dalları kurulacak.
- Çiftçiye kredi kolaylığı sağlanacak (Ziraat Bankası).

ALTYAPI VE ULAŞIM HAMLESİ

- Demiryolu yapımına ağırlık verilecek.
- Limanlar modernleştirilecek.
- Teknik eleman yetiştirilecek.

SONUÇ VE ÖNEMİ

- Yeni Türkiye'nin ekonomi yol haritası çizildi.
- Ekonomide milliyetçilik ve bağımsızlık temel ilke oldu.
- Liberal (karma) bir ekonomi modeli benimsendi.
- Cumhuriyet döneminin ilk ekonomi politikaları bu kararlara dayandı.

ATATÜRK'ÜN BİZZAT KATILDIĞI MİLLİ MÜCADELE KONGRELERİ

1. ERZURUM KONGRESİ (23 Tem – 7 Ağu 1919)

Sivil Olarak İlk Katılım
& Kongre Başkanı

**BÖLGESEL TOPLANIŞ,
ULUSAL KARARLAR**

- ♥ Vatan bir bütündür, bölünemez (Misak-ı Milli Temeli)
- ✗ Manda ve Himaye İlk Kez Red
- 👥 Temsil Heyeti Kuruldu (Başkanı: M. Kemal)

2. SİVAS KONGRESİ (4 – 11 Eylül 1919)

Milli Mücadelenin Mimarı
& Kongre Başkanı

**TAMAMEN ULUSAL
KONGRE**

- ➔ Tüm Cemiyetler Birleşti (A.R.M.H.C.)
- ➔ Manda ve Himaye Kesin Red
- ➔ Temsil Heyeti Ulusallaştı (Fiili Hükümet)

3. AFYON KONGRESİ (2 Ağustos 1920)

TBMM Başkanı
Sıfatıyla Katılım

**BATI CEPHESİ &
DÜZENLİ ORDU**

- ➔ Kuvayi Milliye'den Düzenli Orduya Geçiş Süreci
- ➔ Batı Cephesinin Merkezi Otoriteye Bağlanması

4. POZANTI KONGRESİ (5 Ağustos 1920)

TBMM Başkanı Sıfatıyla
Güney Cephesinde

**GÜNEY CEPHESİ &
HALK DİRENİŞİ**

- ➔ Fransız İşgaline Karşı Direnişin Örgütlenmesi
- ➔ Halka Moral ve Organize Direniş

NOT: Atatürk, Balıkesir, Alaşehir gibi diğer bölgesel kongrelere **KATILMAMIŞTIR**. Amasya Genelgesi bir kongre değildir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN İLK YILLARINDA HUKUK ALANINDA YAPILAN DEVRİMLER (HUKUK İNKILABI)

1. HAZIRLIK VE HUKUK BİRLİĞİ (Osmanlı'dan Kopuş)

Egemenlik
Kayıtsız Şartsız
Milletindir

ŞER'İYE
MAHKEMELERİNİN
KALDIRILMASI
(1924)

LOZAN (1923) -
KAPİTÜLASYONLARIN SONU

2. BÜYÜK HUKUK DEVRİMİ (1926 ve Sonrası)

TÜRK MEDENİ KANUNU (17 Şubat 1926)

TEK EŞLİLİK &
RESMİ NİKAH

KADIN-ERKEK
EŞİTLİĞİ
(Miras, Tanıklık)

BOŞANMA
HAKKI

DİĞER TEMEL KANUNLAR (Batı'dan İktibas)

(1926)
TÜRK CEZA
KANUNU
- İtalya
(Suç ve Ceza
Esasları)

(1926)
BORÇLAR
KANUNU
- İsviçre
(Sözleşme ve
Borç İlişkileri)

(1926)
TÜRK TİCARET
KANUNU
(1926)
- Almanya
(Ticari Hayat)

(1927)
HUKUK USULÜ
MUHAKEMELERİ
KANUNU
- İsviçre
(Yargılama Usulü)

CEZA
MUHAKEMELERİ
USULÜ KANUNU
(1929)
- Almanya
(Ceza Yargılaması)

3. TAMAMLAYICI ADIMLAR VE SONUÇ (Modern Toplum)

KADINLARA SİYASİ HAKLAR (1930-1934)

BELEDİYE
(1930)

MUHTARLIK
(1933)

MİLLETVEKİLİ
(1934)

HUKUK EĞİTİMİNİN MODERNLEŞMESİ (1925)

Cumhuriyetin
Hukukçuları
Yetiştiriyor

SONUÇ: LAİK VE ÇAĞDAŞ HUKUK SİSTEMİ

Hukuk Birliği Sağlandı
(Tek Sistem)

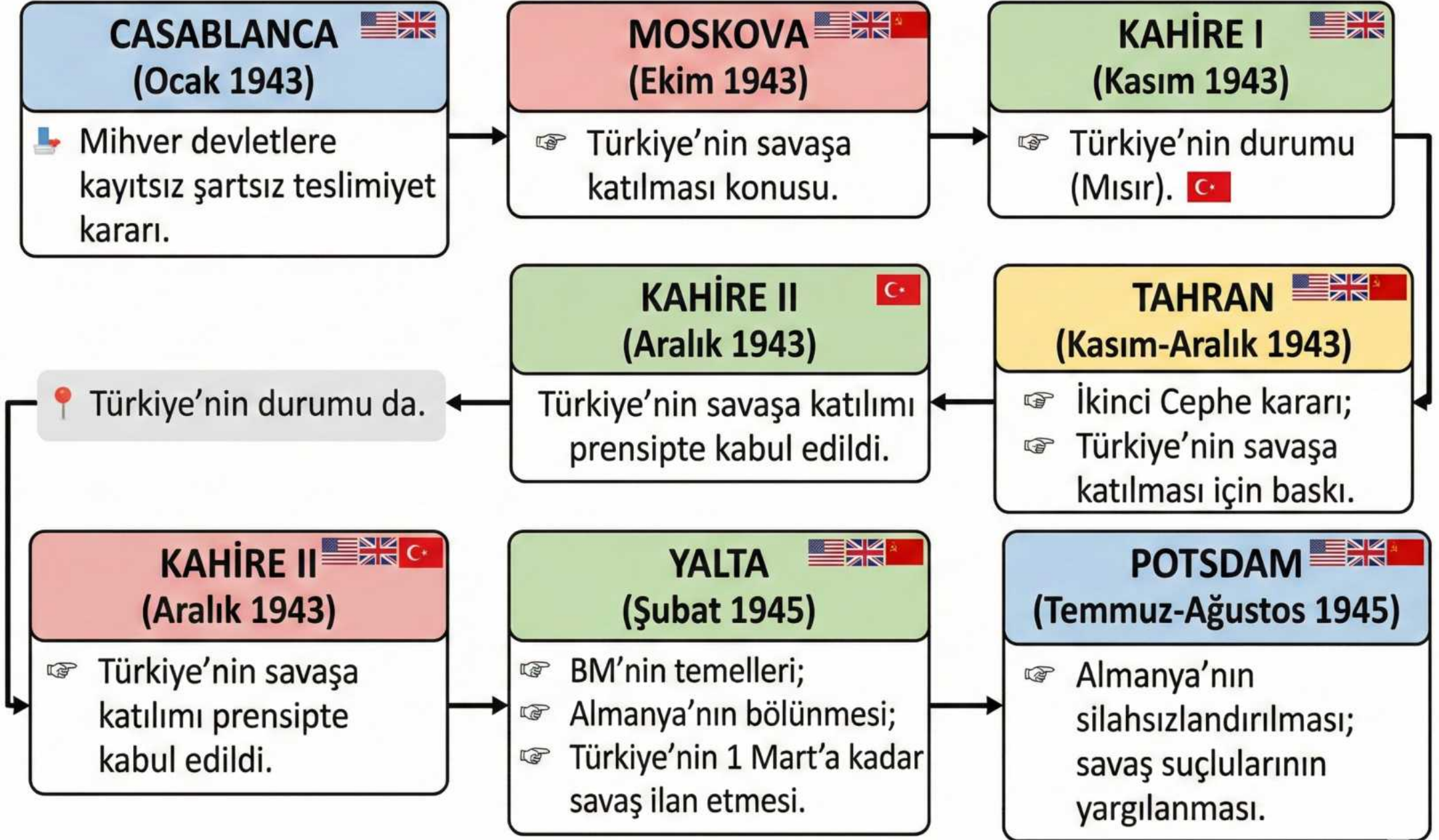
Din ve Devlet Ayrıştı
(Laiklik)

Çağdaş Toplum Temeli Atıldı
(Modernizasyon)

DEĞİŞİM VE İLERLEME SÜRECİ

KPSS TARİH: II. DÜNYA SAVAŞI KONFERANSLARI VE TÜRKİYE

KPSS TARİH: SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİ VE BLOKLAŞMA (TÜRKİYE'NİN KONUMU)

BAŞLANGIÇ (1945-1947)

DEMİR PERDE İNİYOR

SSCB TEHDİDİ (Türkiye & Yunanistan)

Boğazlar/Toprak
Talebi

BATI BLOKU (ABD ÖNCÜLÜĞÜNDE) - Hür Dünya

TRUMAN DOKTRİNİ
(1947)
Askeri Yardım -
Türkiye & Yunanistan'a

MARSHALL PLANI
(1947)
Ekonomik Kalkınma
Yardımları - Avrupa & Türkiye

NATO
(Kuzey Atlantik Pakti)
(1949)
Ortak Savunma Örgütü

TÜRKİYE'NİN SEÇİMİ: BATI'YA YÖNELİŞ

KORE SAVAŞI
(1950-1953)
Türk Tugayı'nın
Katılımı -
Kanla Kazanılan İttifak

DOĞU BLOKU (SSCB ÖNCÜLÜĞÜNDE) - Demir Perde Gerisi

COMİFORM
(1947)
İdeolojik Birlik

**MOLOTOV PLANI
& COMECON**
(1949)
Ekonomik İşbirliği

VARŞOVA PAKTI
(1955)
Askeri Savunma Pakti

TÜRKİYE'NİN NATO ÜYELİĞİ
(1952)
Batı'nın İleri Karakolu Oldu

KRİZLER VE ZİRVELER

BERLİN BUHRANLARI & DUVARI (1961)

Avrupa'nın
Bölünmüşlüğü

KÜBA FÜZE KRİZİ (1962)

Nükleer Savaşın Eşiği
- Jüpiter Füze'leri
Pazarlığı

YUMUŞAMA (DÉTENTE) (1970'ler)

SALT Anlaşmaları,
Helsinki Nihai Senedi

SONA ERİŞ (1989-1991)

BERLİN DUVARI'NIN YIKILIŞI (1989)

Sembolik Son

SSCB'NİN DAĞILMASI (1991)

Soğuk
Savaş'ın
Resmen Bitişi

1982 ANAYASASI: TEMEL ÖZELLİKLER VE DEĞİŞİKLİKLER

(OTORİTE VE YÜRÜTME GÜÇLÜ ANAYASA)

NEDEN ÖNEMLİ? (KPSS NOKTA ATIŞI)

12 Eylül Darbesi sonrası hazırlandı. Yürütme güçlendirildi, otorite arttırıldı, temel haklar sınırlandırıldı. "Tepkici" ve "düzenleyici" anayasa.

TEMEL ÖZELLİKLER

- ✓ GÜÇLÜ YÜRÜTME (Cumhurbaşkanı yetkileri arttı).
- ✓ ÇOĞUNLUKÇU DEMOKRASİ anlayışı benimsendi.
- ✓ "DANIŞMA MECLİSİ" tarafından hazırlandı.
- ✓ TEMEL HAKLAR sınırlandırıldı (Ödevler vurgulandı).
- ✓ "TEPKİCİ" ANAYASA (1961'e tepki).
- ✓ REFERANDUM ile kabul edildi (%91.37 Evet).
- ✓ MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ'nin etkisi.

YENİ KURUMLAR VE DÜZENLEMELER

- Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu (HSYK - Yapısı değişti)
- Devlet Denetleme Kurulu (DDK - Cumhurbaşkanlığına bağlı)
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK)
- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK)
- Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsman - 2010'da geldi - NOT)
- Siyasi Parti yasakları getirildi (Geçici maddeler).

1961 İLE FARK (KPSS KARŞILAŞTIRMA)

✗ 1961: "Çoğulcu" (Daha demokratik) | 1982: "Çoğunlukçu" (Daha otoriter)

✗ 1961: Güçlü Yargı/Meclis | 1982: Güçlü Yürütme (Cumhurbaşkanı)

✗ 1961: Cumhuriyet Senatosu VAR | 1982: Cumhuriyet Senatosu YOK (Tek Meclis)

1961 ANAYASASI: YENİLİKLER VE DEĞİŞİKLİKLER (HAK VE ÖZGÜRLÜKLER ANAYASASI)

NEDEN ÖNEMLİ? (KPSS NOKTA ATIŞI)

Demokratikleşme, kuvvetler ayrılığı ve yeni kurumların anayasaya girmesi.
İLK KEZ temel hak ve özgürlükler güvence altına alındı.

TEMEL YENİLİKLER

- ✓ **ANAYASA MAHKEMESİ** kuruldu (Anayasa yargısı başladı).
- ✓ **KUVVETLER AYRILIĞI** ilkesi netleşti.
- ✓ **TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER** genişletildi ve güvence altına alındı.
- ✓ **HUKUK DEVLETİ İLKESİ** vurgulandı.
- ✓ **SOSYAL DEVLET İLKESİ** ilk kez yer aldı.
- ✓ **SENDİKAL HAKLAR** tanındı (Grev hakkı).
- ✓ **YÜKSEK HÂKİMLER KURULU** (HSK'nın temeli) kuruldu.
- ✓ **YARGI BAĞIMSIZLIĞI** güçlendirildi.

YENİ KURUMLAR VE STATÜLER

Anayasa Mahkemesi (İlk defa)

Cumhuriyet Senatosu (İkili Meclis Sistemi: Millet Meclisi + Senato)

Radyo ve Televizyon Kurumu (TRT'nin temeli, özerklik)

Diyanet İşleri Başkanlığı (Anayasal kurum oldu)

Devlet Planlama Teşkilatı (DPT - Planlı ekonomi)

Yüksek Seçim Kurulu (Anayasal statü kazandı, 1950'de kurulmuştu! - **NOT**)

DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER (ÖSYM TUZAKLARI)

YSK (1950) ve Danıştay (Osmanlı'dan beri var) 1961'de kurulmadı, statüsü değişti!

Cumhuriyet Senatosu 1982 Anayasası ile kaldırıldı.

"Çoğulcu Demokrasi" vurgusu yapıldı.

OSMANLI'NIN SON 10 TOPRAK KAYBI

1878
AYASTEFANOS/BERLİN

Kars, Ardahan, Batum Rusya'ya;
Sırbistan, Karadağ, Romanya
(Önemi: Büyük toprak kaybı,
Balkanlar'da çözülme)

1881
TUNUS'UN İŞGALI

Fransa tarafından işgal
edildi.
(Önemi: Kuzey Afrika'da
önemli kayıp)

1882
MISIR'IN İŞGALI

İngiltere tarafından işgal
edildi.
(Önemi: Süveyş Kanalı
kontrolü ve stratejik kayıp)

1885
DOĞU RUMELİ'NİN
İLHAKI

Bulgaristan tarafından ilhak
edildi.
(Önemi: Balkanlar'da
Osmanlı varlığı zayıfladı)

1908
GİRİT'İN YUNANİSTAN'A
BAĞLANMASI

Avusturya-Macaristan tarafından
ilhak edildi.
(Önemi: Balkan bunalımı ve I.
Dünya Savaşı'na giden yol)

1911
TRABLUSGARP SAVAŞI

İtalya'ya bırakıldı (Uşi
Antlaşması).
(Önemi: Kuzey Afrika'daki son
toprak parçası kaybedildi)

1912
I. BALKAN SAVAŞI

Makedonya, Batı Trakya, Ege
Adaları kaybedildi.
(Önemi: Balkanlar'daki varlık
fiilen sona erdi)

1913
II. BALKAN SAVAŞI

Doğu Trakya kısmen geri alındı.
(Önemi: Balkanlar'daki sınırlar
netleşti)

1913
ARNAVUTLUK'UN
BAĞIMSIZLIĞI

Bağımsızlığını ilan etti.
(Önemi: Balkanlar'da
Osmanlı'dan ayrılan son devlet)

OSMANLI ANTLAŞMALAR KRONOLOJİSİ:

BÖLÜM 1 (1299-1402) - KURULUŞ VE BALKANLARDA İLERLEME

1300s

**YEREL
ANLAŞMALAR**
(Bizans Tekfurları)

Beylikten Devlete geçiş.
İlk fetihler (Karacahisar,
Bilecik). Yerel tekfurlarla
yapılan bölgesel barışlar.

1363

**EDİRNE
ANT.**
(Bizans/Venedik/Bulgar)

Sazlıdere Savaşı sonrası.
Edirne BAŞKENT oldu.
Balkanlarda kalıcı
yerleşme başladı.

1371

**ÇİRMEN
SONRASI ANT.**
(Sırp Prensleri)

Çirmen Zaferi sonrası
Sırp prensleri Osmanlı
vassalı oldu ve vergiye
bağlandı.

1389

**I. KOSOVA
SONRASI ANT.**
(Balkan Prensleri)

Büyük Haçlı ittifakı
dağıtıldı. Balkanlarda
Osmanlı hakimiyeti
kesinleşti. Sultan savaş
alanında şehit oldu.

OSMANLI ANTLAŞMALAR KRONOLOJİSİ: BÖLÜM 2

(1403-1479) - FETRET'TEN FATİH'E VE İMPARATORLUĞA GEÇİŞ

1403

GELİBOLU ANT.
(Venedik/Ceneviz)

Süleyman Çelebi imzaladı.
İlk Osmanlı **deniz** ve
ticaret antlaşması.
Fetret Devri diplomasisi.

1444

EDİRNE-SEGEDİN ANT.
(Osmanlı-Macar)

Tuna Nehri sınır kabul edildi.
10 yıllık **barış antlaşması**
(Varna Savaşı öncesi
bozuldu).

1453

İSTANBUL'UN FETHİ
(Dönüm Noktası)

Bizans İmparatorluğu
son buldu. **Osmanlı**
İmparatorluk haline geldi.
Yeni bir çağ başladı.

1479

OSMANLI-VENEDİK ANT.
(Fatih Sultan Mehmet)

16 yıllık savaş bitti.
Venedik'e ilk **TİCARİ**
İMTİYAZLAR verildi.
Ege adaları statüsü
belirlendi.

OSMANLI ANTLAŞMALAR KRONOLOJİSİ:

BÖLÜM 3 (1503-1555) - İMPARATORLUK ÇAĞI VE DÜNYA GÜCÜ

1503

OSMANLI-VENEDİK BARIŞI

(II. Bayezid)

Mora'daki önemli kaleler
(Modon, Koron)
Osmanlı'ya geçti.
Venedik vergi ödemeyi
kabul etti.

1533

İSTANBUL ANT. (Kanuni Sultan Süleyman)

Avusturya Arşidükü,
protokolde Osmanlı
SADRAZAMINA denk
sayıldı. Avrupa'da siyasi
ÜSTÜNLÜK tescillendi.

1547

İSTANBUL ANT. (Kanuni Sultan Süleyman)

Kutsal Roma Cermen
İmparatoru ile imzalandı.
Macaristan toprakları
paylaşıldı ve 5 yıllık
barış sağlandı.

1555

AMASYA ANT. (Kanuni Sultan Süleyman)

Safevi İran ile İLK RESMİ
antlaşma. Doğu sınırı
belirlendi.
Bağdat, Karabağ, Revan
Osmanlı'da kaldı.

OSMANLI ANTLAŞMALAR KRONOLOJİSİ:

BÖLÜM 1 (1590-1639) - YÜKSELİŞTEN DURAKLAMAYA

1590

FERHAT PAŞA ANT.
(Osmanlı-İran)

Azerbaycan, Luristan,
Azerbaycan, Luristan,
Gürcistan, Dağıstan
alındı.
Doğuda EN GENİŞ
sınırlara ulaşıldı.

1606

ZİTVATORUK ANT.
(Osmanlı-Avusturya)

Eğri, Kaniye, Estergon
kaldı.
Avusturya kralı
protokolde padişaha
DENK sayıldı
(Üstünlük kaybı).

1611

NASUH PAŞA ANT.
(Osmanlı-İran)

Ferhat Paşa ile
Ferhat Paşa ile alınan
yerler geri verildi.
İran yıllık 200 deve
yükü ipek verecek.

1621

HOTİN ANT.
(Osmanlı-Lehistan)

Sınır korundu.
II. Osman
Yeniçeri ocağındaki
bozulmayı gördü
(Sonu ölüm oldu).

1639

KASR-I ŞİRİN ANT.
(Osmanlı-İran)

Bağdat kaldı,
Bağdat kaldı,
Revan/Azerbaycan
verildi.
Zağros Dağları sınır.
Günümüz TR-İran sınırı.

OSMANLI ANTLAŞMALAR KRONOLOJİSİ

BÖLÜM 2 (1664-1711) - KILIKTA KIRILMA VE GERİLEME

1664

VASVAR ANT.
(Osmanlı-Avusturya)

Uyvar/Novgrat alındı. Avusturya savaş tazminatı ödeyecek.

1672

BUCAŞ ANT.
(Osmanlı-Lehistan)

Batıda **EN GENİŞ** sınırlara ulaşıldı.

1678

BAHÇESARAY ANT.
(Osmanlı-Rusya)

İlk Osmanlı-Rusya antlaşmasıdır.

1699

KARLOFÇA ANT.
(Çoklu Devletler)

Büyük toprak kaybı (Macaristan, Mora vb.). Batıda ilk büyük kayıp.

GERİLEME
Dönemi başladı.
Orta Avrupa üstünlüğü bitti.

1700

İSTANBUL ANT.
(Osmanlı-Rusya)

Azak Kalesi Osmanlı'ya geri verilecek(?).

Karlofça'da kaybedilenleri geri alma ümidi doğdu.

1711

PRUT ANT.
(Osmanlı-Rusya)

Karlofça'nın devamı(?). Azak Ruslara bırakıldı(?). Rusya İstanbul'da elçi bulunduracak, Kudüs'ü ziyaret edebilecek.

OSMANLI ANTLAŞMALAR KRONOLOJİSİ:

BÖLÜM 3 (1718-1792) - AVRUPA ÜSTÜNLÜĞÜ VE DAĞILMA

1718
PASAROFÇA ANT.
(Çoklu Devletler)

Avrupa'nın
üstünlüğü ilk kez
kabul edildi.

Avrupalı yenilikler
(Lale Devri) başladı.
Toprakları geri alma
ümidi bitti.

1739
BELGRAT ANT.
(Osmanlı-Avu-Rus)

Batıda son
kazançlı/onurlu
antlaşma.

Karadeniz'in Türk
gölü olduğu SON
KEZ kabul
ettirildi.

1774
K. KAYNARCA ANT.
(Osmanlı-Rusya)

Kırım bağımsız
(halifeye bağlı).

Ortodoks
koruyuculuğu Ruslara.
Karadeniz Türk gölü
olmaktan çıktı.

1791
ZİŞTOVİ ANT.
(Osmanlı-Avusturya)

Avusturya Fransız
İhtilali etkisiyle
çekildi.

Aldığı yerleri geri
verdi.

1792
YAŞ ANT.
(Osmanlı-Rusya)

Kırım'ın Rus toprağı
olduğı kabul edildi.

Gerileme bitti,
DAĞILMA Dönemi
başladı.

OSMANLI ANTLAŞMALAR KRONOLOJİSİ:

BÖLÜM I (1792-1841) - DAĞILMA VE DENGİ POLİTİKASI

1812

BÜKREŞ ANT.
(Osmanlı-Rusya)

Prut Nehri sınır, Besarabya Rusya'ya. Sırlara İLK KEZ imtiyaz (Azınlık sorunu başladı).

1829

EDİRNE ANT.
(Osmanlı-Rusya)

Yunanistan BAĞIMSIZ (İlk ayrılan millet). Sırbistan özerk. Rus ticaret gemilerine Boğaz geçişi.

1833

KÜTAHYA ANT.
(Osmanlı-Mısır Valisi)

Mısır Valisi M. Ali Paşa'ya Mısır, Mısır, Girit, Şam valilikleri ve Adana, Cidde verildi. Vali karşısında ACİZLİK.

1833

HÜNKÂR İSKELESİ ANT.
(Osmanlı-Rusya)

8 yıllık savunma ittifakı. Rusya saldırırsa Boğazlar kapanacak. Boğazlar Sorunu doğdu. Rus etkisi arttı.

1838

BALTA LİMANI TİC. ANT.
(Osmanlı-İngiltere)

İngiltere'ye geniş ticari ayrıcalıklar. Düşük gümrükler. Ekonomi dışa bağımlı oldu, Avrupa'nın AÇIK PAZARI.

1841

LONDRA BOĞAZLAR SÖZ.
(Çoklu Devletler)

Boğazlar ilk kez ULUSLARARASI statüde. Barışta savaş gemilerine kapalı. Rusya'nın Hünkâr İskelesi üstünlüğü bitti.

OSMANLI ANTLAŞMALAR KRONOLOJİSİ:

BÖLÜM 2 (1856-1913) - ÇÖKÜŞ VE BÜYÜK KAYIPLAR

1856

PARIS ANT.

(Çoklu Devletler)

PARIS ANT.

(Çoklu Devletler)

Osmanlı **AVRUPA DEVLETİ** sayıldı, toprak bütünlüğü garanti edildi.

Karadeniz **TARAFSIZ** (Galipken mağlup sayıldı).

1878

BERLİN ANT.

(Çoklu Devletler)

Sırbistan, Karadağ, Romanya **BAĞIMSIZ**.

Bulgaristan Prenslüğü kuruldu (bölündü).

Kars, Ardahan, Batum Rusya'ya.

Ermeni meselesi ilk kez yer aldı.

1912

UŞİ ANT.

(Osmanlı-İtalya)

UŞİ ANT.

(Osmanlı-İtalya)

Trablusgarp ve Bingazi **İtalya'ya** (Kuzey Afrika'da son toprak kaybı).

Halk dini açıdan **halifeye** bağlı.

On İki Ada geçici olarak **İtalya'da**.

1913

LONDRA ANT.

(I. Balkan Savaşı Sonrası)

LONDRA ANT.

(I. Balkan Savaşı Sonrası)

Tüm **RUMELİ** (Edirne dahil) ve **Ege Adaları** kaybedildi.

Arnavutluk bağımsız.

Sınır **Midye-Enez** hattı.

1913

İSTANBUL/ATİNA ANT.

(II. Balkan Savaşı Sonrası)

İSTANBUL/ATİNA ANT.

(II. Balkan Savaşı Sonrası)

Edirne/Kırklareli geri alındı (Bulgaristan ile).

Girit, Selanik, Yanya Yunanistan'a bırakıldı.

OSMANLI ANTLAŞMALAR KRONOLOJİSİ: BÖLÜM 3

(1918-1922) - MİLLİ MÜCADELE VE YENİ TÜRK DEVLETİ

1918

**MONDROŞ
ATEŞKESİ**
(Osmanlı-İtilaf)

Osmanlı FİİLEN sona erdi.
7. Madde
(İşgallerin dayanağı),
24. Madde (Doğu'da
işgal tehdidi).
Boğazlar açıldı,
ordu terhis.

1920

SEVR ANT.
(Osmanlı-İtilaf)

ÖLÜ DOĞMUŞ antlaşma
(Mebusan onaylamadı).
Ülke paylaşıldı,
Boğazlar komisyona,
kapitülasyonlar genişledi.
TBMM REDDETTİ.

1920

GÜMRÜ ANT.
(TBMM-Ermenistan)

TBMM'nin İLK
askeri/siyasi başarısı.
Ermenistan Sevr'i
tanımadı.
Kars geri alındı.

1921

MOSKOVA ANT.
(TBMM-Sovyet Rusya)

İlk tanıyan BÜYÜK
AVRUPA devleti.
Sevr tanınmadı.
Batım Gürcistan'a
(Misak-ı Milli'den İLK
taviz).

1921

ANKARA ANT.
(TBMM-Fransa)

Sakarya sonrası.
İlk tanıyan İTİLAFA devleti.
Güney Cephesi kapandı.
Hatay hariç Suriye sınırı
(Misak-ı Milli'den ikinci
taviz).

1922

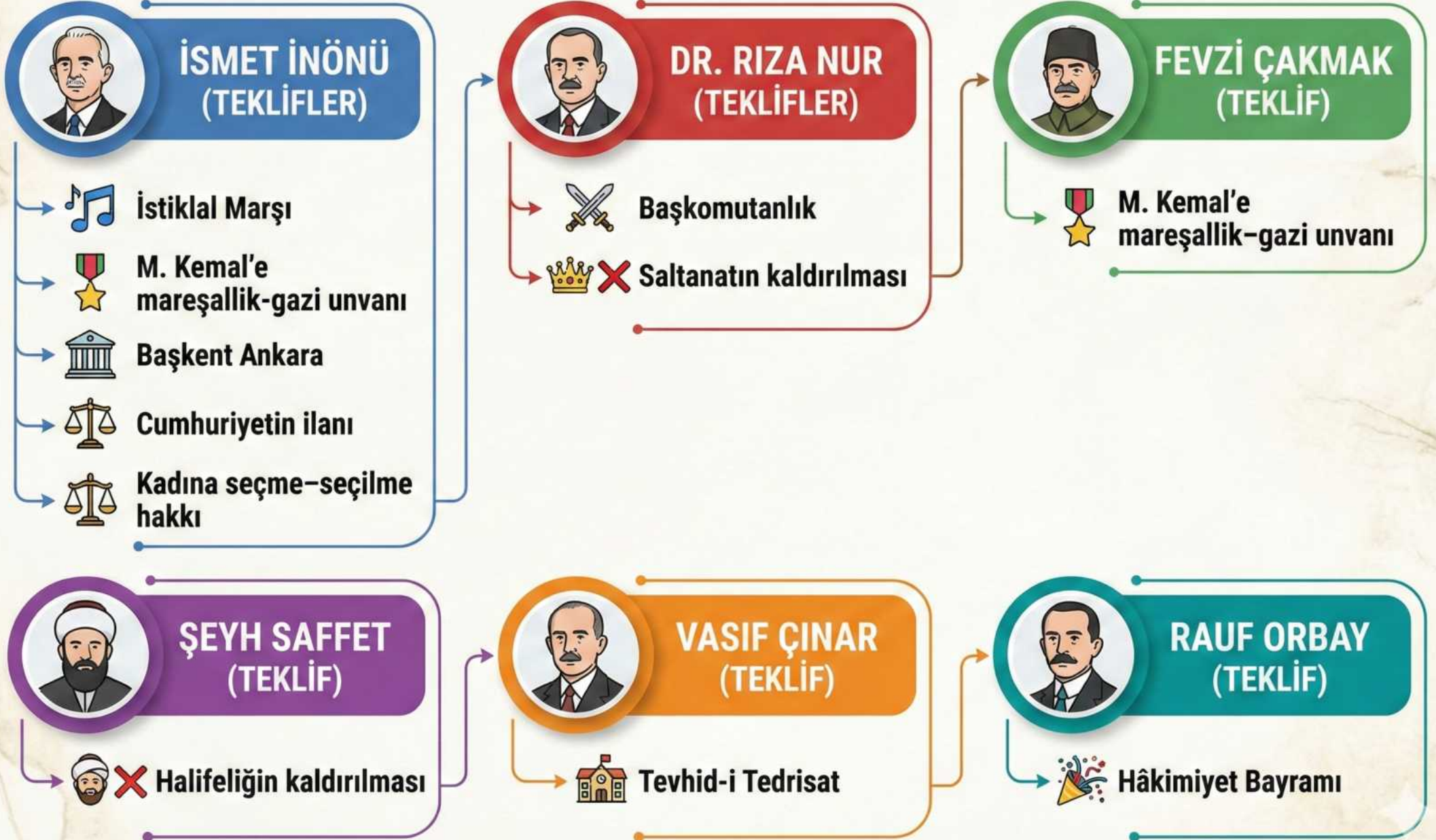
**MUDANYA
ATEŞKESİ**
(TBMM-İtilaf)

Silahlı mücadele BİTTİ.
Doğu Trakya ve İstanbul
savaşsız alındı.
Osmanlı HUKUKEN
sona erdi.
Lozan'a zemin.

TARİHTE KARIŞAN TEKLİFLER VE SAHİPLERİ

(KPSS INFOGRAFİK NOTU)

OSMANLI DÖNEMİ BANKACILIK GELİŞİMİ

Zaman Çizelgesi

1847: BANK-I DERSAADET

Osmanlı'nın kurulan ilk bankasıdır. Galata bankerleri tarafından kurulmuştur.

1856: BANK-I OSMANİ

İngiliz sermayeli kurulan bankadır. Kırım Savaşı sırasında kurulduğunu unutmama.

1863: BANK-I ŞAHANE-İ OSMANİ

Bank-ı Osmani'ye Fransızların ortak olmasıyla oluştu. En büyük özelliği; Osmanlı adına para basma (emisyon) yetkisine sahip olmasıdır. Adeta bir "Merkez Bankası" gibi çalışmıştır.

1863: MEMLEKET SANDIKLARI

Mithat Paşa tarafından Sultan Abdülaziz döneminde, çiftçiye kredi vermek amacıyla (Emniyet Sandığı ile birlikte) kuruldu.

1888: ZİRAAT BANKASI

Memleket Sandıkları'nın devamı niteliğindedir. II. Abdülhamid döneminde resmen banka statüsüne geçmiştir. (Günümüzde hala faaliyet gösteren en eski milli bankadır).

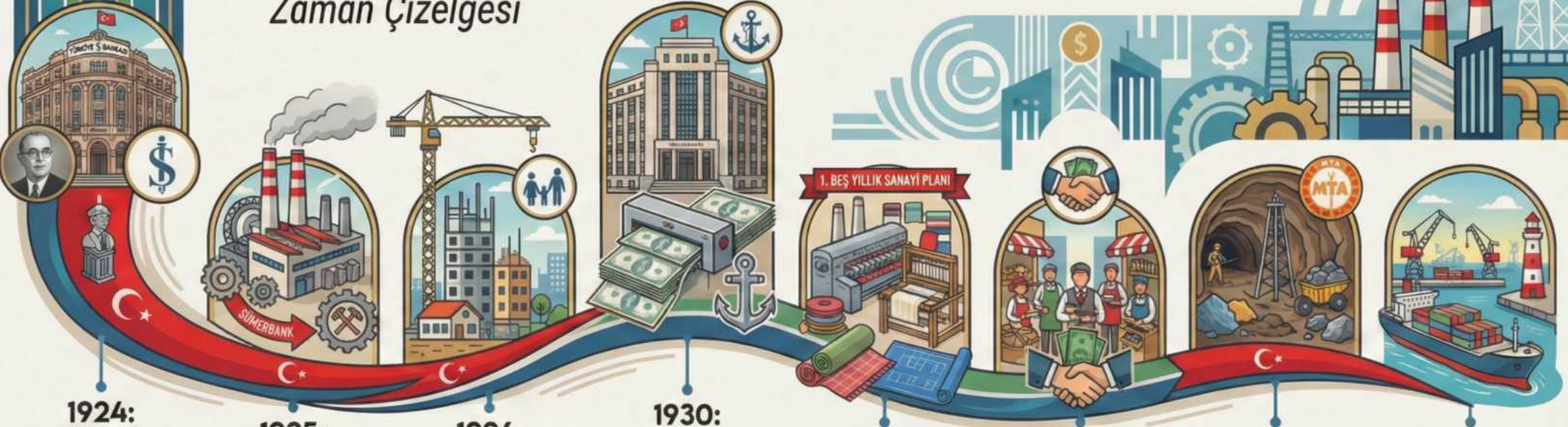
1917: İTİBARI MİLLİ BANKASI

İttihat ve Terakki tarafından "Milli İktisat" politikasıyla kurulan ilk milli bankadır. 1927'de İş Bankası ile birleşmiştir.

CUMHURİYET DÖNEMİ BANKACILIK GELİŞİMİ

Zaman Çizelgesi

1924:
TÜRKİYE İŞ BANKASI

Cumhuriyet döneminin ilk milli bankasıdır. İlk genel müdürü Celal Bayar'dır. Özel sermayelidir.

1925:
SANAYİ VE MAADİN BANKASI

Osmanlı'dan kalan fabrikaları işletmek ve sanayiye desteklemek için kuruldu. (Daha sonra Sümerbank'a dönüşecek).

1926:
EMLAK VE EYTAM BANKASI

İnşaat sektörünü desteklemek ve yetimlerin (eytam) haklarını korumak için kuruldu.

1930:
TÜRKİYE CUMHURİYETİ MERKEZ BANKASI

Türk parasının değerini korumak ve para basma yetkisini "yabancı tekelinden" (Bank-ı Şahane-i Osmani'den) geri almak için kuruldu. Karma sermayelidir (Devletin payı vardır ama bağımsızdır).

1933:
SÜMERBANK

Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı'nı finanse etmek için kuruldu.

1933:
HALKBANK

Esnafa kredi vermek amacıyla kuruldu (Fiilen 1938'de faaliyete geçti).

1935:
ETİBANK

Madencilik faaliyetlerini (Maden Tetkik Arama - MTA) finanse etmek için kuruldu.

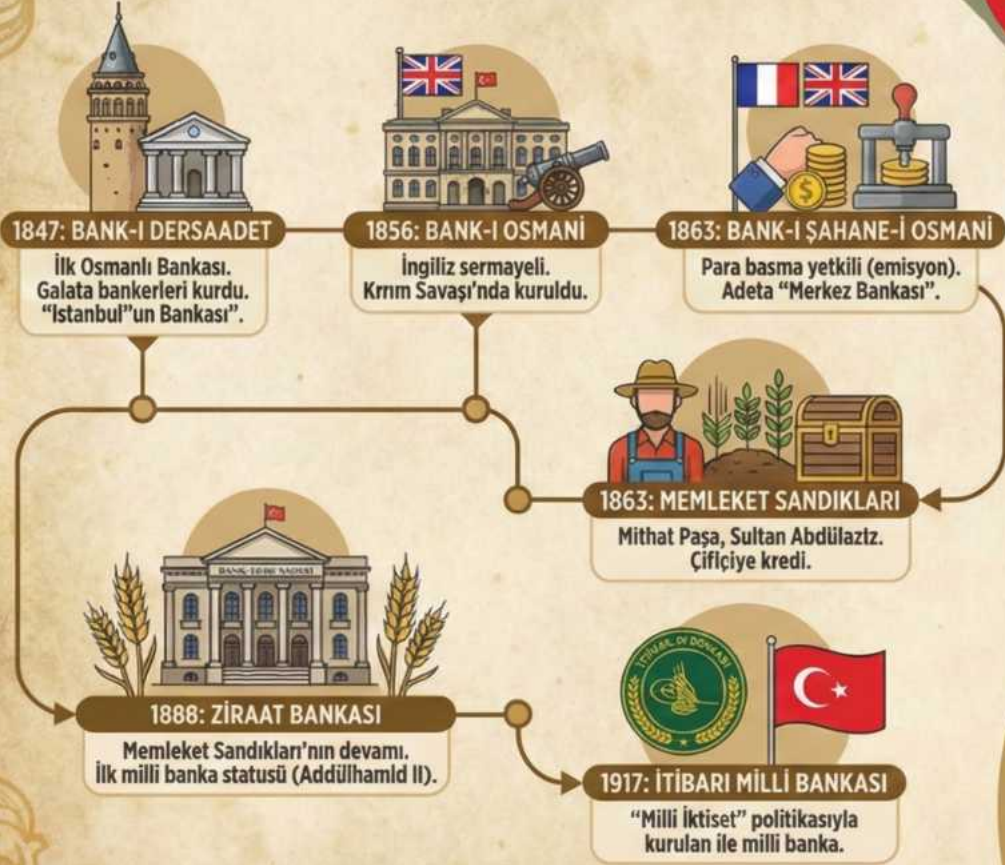
1937:
DENİZBANK

Denizcilik ve Türk deniz ticaretini desteklemek için kuruldu.

OSMANLI'DAN CUMHURİYET'E BANKACILIK TARİHİ

OSMANLI DÖNEMİ

CUMHURİYET DÖNEMİ

